

ΣΤΑΜ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ — ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Καθηγητῶν Φιλολογίας

ΚΟΪΝΤΟΥ ΚΟΥΡΤΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Κ Α Ι

ΦΑΙΔΡΟΥ ΜΥΘΟΙ

Σχολική Μετάφρασις

Κατὰ τὴν ἐγκεκριμένην ἔκδοσιν τοῦ Ο.Ε.Σ.Β.

Μετὰ γραμματικῶν—συντακτικῶν—πραγματικῶν
παρατηρήσεων, ἐπιγραφῶν καὶ περιλήψεων

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΙΔΕΡΗ

ἈΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΤΕΡΤΣΙΑ 44^Α

1950

42003
ΣΤΑΜ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ — ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Καθηγητῶν Φιλολογίας

ΚΟΪΝΤΟΥ ΚΟΥΡΤΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΚΑΙ

ΦΑΙΔΡΟΥ ΜΥΘΟΙ

Σχολική Μετάφρασις

*Κατὰ τὴν ἐγκριμένην ἔκδοσιν
τοῦ Ο. Ε. Σ. Β.*

Μετὰ γραμματικῶν—συντακτικῶν
πραγματικῶν παρατηρήσεων
ἐπιγραφῶν καὶ περιλήψεων

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝ. ΣΙΔΕΡΗ
ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΔ ΑΡΙΘ. 44
ΑΘΗΝΑΙ 1950

Ἐκαστον ἀντίτυπον πρέπει νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ
ἐνὸς τῶν συγγραφέων.

Ε. Παπαγεωργίου

BIBΛION TPITON

Κεφάλαιον I

Κατάληψις τῆς Φρυγίας, τῆς Παφλαγονίας καὶ τῆς Καππαδοκίας.

§ 1—5 Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Κελαινάς. Ὁ Μαρσύας ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτοῦ θρύλοι.

Ἐν τῷ μεταξὺ (inter haec) ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἔστειλε τὸν Κλέανδρον (Cleandro misso=πεμφθέντος τοῦ Κλεάνδρου) μετὰ χρημάτων (cum pecunia) ἵνα συναθροίσῃ στρατιώτας (ad conducendum militem=ἵνα στρατολογήσῃ μισθοφόρους) ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἀφοῦ ἔτακτοποίησε τὰ πράγματα (rebus conpositis=τακτοποιηθέντων τῶν [πολιτικῶν] πραγμάτων) τῆς Λυκίας καὶ τῆς Παμφυλίας, πρὸς τὴν πόλιν Κελαινάς τὸν στρατὸν προώθησε (admōnit=κατηύθυνε). Διὰ μέσου τῆς πόλεως (mediam ἔνν. urbem) διέρροεν (influebat=διήρχετο) ὁ ποταμὸς Μαρσύας, περιώνυμος (inclutus) ἐκ τῶν μυθικῶν ἁμαρτιῶν (fabulosis carminibus) τῶν Ἑλλήνων. Ἡ πηγὴ αὐτοῦ (fons eius) ἀπὸ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν ([ex] summo cacumine) τοῦ ὄρους ἐκπηγάζουσα (excurrens), εἰς κάτωθεν κείμενον βράχον (in subiectam petram) μετὰ μεγάλου πατάγου τῶν ὑδάτων (magno strepitu aquarum) καταπίπτει (cadit). Ἐκεῖθεν διαχεόμενος (diffusus) ἀρδεύει (rigat) τὰς πέριξ κειμένας πεδιάδας (circumiectos campos), διαυγῆς (liquidus) καὶ μόνον (dumtaxat) τὰ ἰδικὰ του ὕδατα παρασύρων (trahens). Ὅθεν ἡ ὄψις του ὁμοία μὲ ἡρεμον θάλασσαν (placido mari), ἔδωκεν ἀφορμὴν (fecit locum=ἐπρομήθευσε ὑλικὸν) εἰς τὸ ψεῦδος (mendacio=πρὸς σύνθεσιν πλαστῶν ἀφηγήσεων) τῶν ποιητῶν. Ἐπειδὴ τῇ ἀληθείᾳ (quippe) ὑπάρχει παράδοσις (traditum est=εἶναι παραδεδομένον) ὅτι αἱ νύμφαι, κυριευθεῖσαι ἀπὸ ἔρωτα πρὸς τὸν ποταμὸν (amore amnis retentas), εἰς ἐκεῖνον τὸν (ἀπόκρημον) βράχον (in illa rupe) ὄρισαν τὴν διαμονὴν των (considēre=ἔστησαν λημέρι). Ἀλλὰ (ceterum), ἐφ' ὅσον ἐντὸς τῶν τειχῶν (intra muros=ἐντὸς τῆς πόλεως) ῥέει, τὸ ὄνομά του διατηρεῖ (nomen suum retinet) ὅταν ὅμως (at cum) ἐκτὸς τῶν τειχῶν ἐξέρχεται (se evolvit), ἐπειδὴ ῥέει (agentem undas=ἐπειδὴ κυλοῦν τὰ νερά του) μὲ μεγαλυτέραν δύναμιν καὶ ὄγκον (maiore vi ac mole) (τὸν) ὀνομάζουσι Λύκον.

Γραμματικά καὶ συντακτικά.

Inter πρόθ.+αἰτ.=μεταξύ· haec αἰτ. πληθ. οὐδ. δεικτ. ἀντών. hic, haec, hoc=οὗτος, αὕτη, τοῦτο· inter haec = ἐν τῷ μεταξύ. Alexander, dri συγκροτομ. β' = Ἀλέξανδρος. ad conducendum ἐμπρόθετος αἰτιατ. τοῦ γερονδίου δηλοῦσα σκοπὸν=ἵνα συναθροίσῃ· ἔξαρκ. ἀπὸ τὸ κινήσεως σημανε. misso. (τὸ γερονδίων εἶναι ἐνεργητ. ρηματ. τύπος καὶ ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ: γεν.—ndī, δοτ.—ndo, αἰτ.—ndum, ἀφαιρ.—ndo, αἰ ὅποια ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνάρθρου ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφ. ἐνεστ. ἢ ἀορ. τῆς ἑλληνικῆς· [βλ. Α. Τζαριτζάνου: Λατιν. Γραμματ. σ. 62]. condūco, xi, ctum, ἔρε 3=συνάγω, συναθροίζω. ex (καὶ e) πρόθ.+ἀφαιρ. δηλ. τόπον προελεύσεως.=ἐκ, ἐξ. miles, ἴtis ἀρ. γ' = στρατιώτης· ὁ ἐνικός ἐδῶ μὲ περιληπτικὴν σημασίαν ἀντι milites (σῆμα συνεκδοχῆς). Cleandro misso ἀφαιρ. ἀπόλ. ἀντιστοιχ. πρὸς τὴν γεν. ἀπολ. τῆς ἑλληνικῆς=πεμφθέν. τος τοῦ Κλ. ἢ πέμψας τὸν Κλ: Cleander, dri συγκροτ. β' = Κλέανδρος· mis-sus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ mitto, misi, missum, ἔρε 3=πέμπω, στέλλω. cum πρόθ.+ἀφαιρ. δηλ. τὸ ὁμοῦ=μετὰ+γεν. pecunia, ae, θ. α' = χρήματα. Ἡ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων: misso Cleandro cum pecunia ad conducendum militem ex Peloponneso.—rebus conpositis ἀφαιρ. ἀπόλ.= τακτοποιηθέντων τῶν πραγμάτων ἢ τακτοποιήσας τὰ πράγματα· res, ei, θ. ε' =πράγμα· ἐδῶ: κατὰστασις, πολιτικαὶ ὑποθέσεις· conpositus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ conpono (καὶ compono). posūi, positum 3=τακτοποιῶ. ad urbem ἐμπροθ. προσδ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως· ad πρόθ.+αἰτ.=πρὸς. urbs, rbis θ. γ' =πόλις. Celaēnae, arum θ. α' = Κελαιναί. exercitum ἀντικ. τοῦ admōnit γ' ἐν. παρακ. ὄριστ. τοῦ admoneo, mōni, mōtum 2=προσώθῳ, προσ-άγω, κατευθύνω. exercitus, us ἀρ. δ' =στρατός. mediam ἐνν. urbem ὅσην τὴν πόλιν, διὰ μέσου τῆς πόλεως· τὸ mediam κατηγ. προσδ. τοῦ urbem ὅπερ ἀντικ. τοῦ interfluebat γ' ἐν. παρακ. ὄριστ. τοῦ interfluo, flūxi, —, 3=ρέω διὰ μέσου, διατρέχω. ille, illa, illud δεικτ. ἀντών.=ἐκεῖνος, η, ο. tempē-stas, ātis θ. γ' =θύελλα· ἐδῶ: χρόνος, ἐποχὴ· illa tempestatē ἀφαιρ. χρονι-κῆ, ἀντι illo tempore. Marsyas, ae ἀρ. α' =Μαρσύας. amnis, is ἀρ. γ' =πο-ταμός. fabulōsus, a, um ἐπιθ. β' =μυθικός. carmen, īnis οὐδ. γ' =ᾄσμα, ποιήμα· fabulōsis carminibus ἀφαιρ. ὀργανικῆ. inclutus (καὶ inclūtus), a, um ἐπιθ. β' (μὲ παθητ. σημασι.)=ἐνδοξος, περιώνυμος (παραβλ. καὶ τὸ ἑλλην. περικλυτός). Graeci, a, um ἐπιθ. β' = ἑλληνικός (Γραικός)· Graeci, orum πληθ.=οἱ Ἕλληνες. fons, ntis ἀρ. γ' =πηγὴ, ὕδωρ. eius δηλ. τοῦ Μαρσύου· is, ea, id ὄριστ. ἀντών.=οὗτος, η, ο. summus (καὶ supremus, a, um) ὑπερ. βαθμ. (θετ. superus, a, um' συγκρ. superior, rius (γεν. ōris)=ὀ ψι-στος, ὑπέριτος. cacūmen, īnis οὐδ. γ' =κορυφή· summo cacumīne ἀφαιρ. δηλοῦσα τὸ πόθεν ἐκπηγάξει, ἀπορρέει. mons, ntis ἀρ. γ' =ὄρος. excurrens, entis μετχ. ἐνεστ. τοῦ excurro, cucūrrī (καὶ cūrrī), cursum, ἔρε 3=ἐκτρέχω, ἐκπηγάξω. in πρόθ.+αἰτ. δηλ. τὴν εἰς τόπον κίνησιν=εἰς. subiectus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ subiicio (sub+iacio), iēcī, iectum, ἔρε 3=ὑποβάλλω· πα-θητ. subicior, iēctus sum, iēcī=κείμαι κάτωθεν. petra, ae θ. α' =πέτρα, βρά-χος. magnus, a, um ἐπιθ. β' =μέγας' (συγκρ. maior, ius (γεν. ōris) ὑπερθ.

maximus, a, um). strepitus, us ἄρ. δ' = θόρυβος, πάταγος magno strepitu ἄφαιρ. τοῦ τρόπου = μετὰ μεγάλου πατάγου. aquarum γεν. ὑποκ. εἰς τὸ strepitu : τὰ ὕδατα θορυβοῦν. cadit (δηλ. fons ὑποκείμε.) γ' ἐν. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ cado, cecidi, casum, 3 = πίπτω. inde ἐπίρ. τοπ. = ἐκείθεν. diffusus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ diffūndo. fūdi, fūsum, 3 = διαχέω, διασκορπίζω παθ. diffūndor, fūsus sum, fūndi. circumiēctus, a, um (ἀναφορική) μετχ. παθ. παρακ. τοῦ circumiēctio (circum + iacio), iēci, iēctum, 3 = περιβάλλω παθ. circumiēctior, iēctus sum, iēci = κείμαι πέριξ. campos ἄντικ. τοῦ rigat γ' ἐν. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ rigo 1 = ἀρδεύω, ποτίζω. campus, i ἄρ. β' = πεδιάς. liquidus, a um ἐπίθ. β' = ὑγρός· ἐδῶ· διαυγής, καθαρός. suus, a, um κτητ. ἄντων. γ' προσ. = ὁ ἰδικός του. unda, ae θ. α' = κύμα· ἐδῶ : τὸ ὕδωρ. dumtaxat συνδ. = μόνον. trahens, entis, (τροπική) μετχ. ἐνεστ. τοῦ trāho, traxi, tractum, 3 παρσσύρω. itaque συνδ. συμπ. = ὅθεν, διὰ τοῦτο. color, ōris ἄρ. γ' = χρωμα· ἐδῶ : ὄψις, ἄποψις. placido mari δοτ. ὄντικ. εἰς τὸ similis, is, e ἐπίθ. γ' (συγκριτ. similior, ius ὑπερθ. simillimus, a, um) = ὁμοίος· τὸ similis κατηγορ. προσδ. εἰς τὸ color. placidus, a, um ἐπίθ. β' = ἤρεμος, γαληνιαιός. mare, is οὐδ. γ' = θάλασσα. locum fecit ῥημ. περιφρ. = ἔκαμε τόπον, παρέσχεν ἔδαφος. locus, i ἄρ. β' (πληθ. συνήθως οὐδ. loca, orum) = τόπος, fecit γ' ἐν. παρακ. ὄριστ. τοῦ facio, fēci, factum, 3 = κάμνω. mendacium, ii οὐδ β' = ψεῦδος, πλαστή διήγησις. poeta, ae ἄρ. α' = ποιητής. quippe σύνδ. αἰτιολ. = ἐπειδή. traditum est γ' ἐν. παθ. παρακ. ὄριστ. τοῦ trado, dīdi, dītum, 3 = παραδίδω· παθητ. trador, dītus sum, tradi· ἐδῶ τὸ ῥήμα κεῖται ἀπροσώπως = ὑπάρχει παράδοσις. nymphas ὑποκ. τοῦ considere ἄπαρ. τοῦ consido (cum + sedeo), sēdi, sēssum, 3 = κάθημαι, ἐδρεύω· τὸ ἄπαρ. ὑποκ. τοῦ traditum est. in πρόθ. + ἄφαιρ. δηλ. τὴν ἐν τῷ τῶρ στάσιον = εἰς, ἐν. rupes, is θ. γ' = ἀπόκρημνος βράχος. amore ἄφαιρ. τῆς αἰτίας = ἐξ ἀγάπης, ἐξ ἔρωτος. amōr, ōris ἄρ. γ' = ἀγάπη, ἔρως. amnis γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ amore : ἐπειδὴ ἡγάπων τὸν ποταμόν. retentas μετχ. χρον. retentus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ retineo, tinīi, tentum. 2 = ἐμποδίζω, κατέχω· παθητ. retineor, tentus sum, nēri = κατέχομαι· ceterum σύνδ. ἀντιθ. (ἐκ τοῦ ceterus, a, um = ἄλλος) = ἀλλὰ (μὲ τὴν σημασίαν αὐτὴν ἀπαντᾷται εἰς τὸν Κ. Ροῦφον). quamdiu ἐπίρ. χρον. = ἐφ' ὅσον. intra πρόθ. + αἰτ. = ἐντὸς + γεν. murus, i ἄρ. β' = τείχος. fluit γ' ἐν. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ fluo, flūxi, —. 3 = ῥέω. nomen, inis οὐδ. γ' = ὄνομα. retinet γ' ἐν. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ retineo 2 = διατηρῶ, διαφυλάττω. at συνδ. ἀντιθ. = ἀλλά, ὁμως. cum σύνδ. χρον. = ὅταν. extra πρόθ. + αἰτ. = ἐκτὸς + γεν. munimentum, i οὐδ. β' = τείχος, ὀχύρωμα. se evolvit γ' ἐν. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ (me) evolvō, lvi, lūtum, 3 = ῥέω, ἐξέρχομαι. se αἰτ. ἐν. προσ. ἄντων. γ' προσ. (ἐν. καὶ πληθ. γεν. sui, δοτ. sibi, αἰτ. se ἄφαιρ. (a) se). vi ἄφαιρ. ἐν. τοῦ vis θ. γ' = δύναμις, ὁρμή. (γεν. καὶ δοτ. ἐλλείπουν, αἰτ. vim, ἄφ. vi, πληθ. ὄν. vires, γεν. virium, δοτ. viribus, αἰτ. vires, ἄφ. viribus). ac σύνδ. συμπλεκτ. = καί. moles, is θ. γ' = ὄγκος, agentem (αἰτιολογ.) αἰτ. ἐν. μετχ. ἐνεστ. τοῦ ago, egi, actum, 3 = ἄγω, φέρω· ago undas = ῥέω. Lycus, i ἄρ. β' (κατηγορούμ.) = Λύκος. appellant γ' πληθ. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ appello 1 = ὀνομάζω, καλῶ· ὡς ἀντικ. τοῦ appellant ἐννοεῖται τὸ eum δηλ. τὸν Μαρσύαν.

Πραγματικά

Inter haec ἡ φράσις αὕτη εἶναι μεταβατική διότι διὰ ταύτης συνδέονται τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ λεγόμενα μετὰ τῶν λεχθέντων εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀπολεσθέντος II βιβλίου τοῦ Ρούφου, δηλ. ἐνῶ οἱ Πέρσαι, ἐπετύγχανον διὰ τοῦ Μέμνονος νὰ καταλάβουν τὴν Χίον καὶ τὴν Μυτιλήνην καὶ ἀπέθνησκεν ὁ Μέμνων, *κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ὁ Ἄλεξ.* (=inter haec Alex.). Cleander, οὗτος ἦτο ἀρχηγὸς τῶν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Ἄλ. ὑπηρετούντων ἐλλήνων μισθοφόρων. ad conducendum ex Peloponneso militem ἢ Πελοπόννησος μετὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον εὐρίσκετο εἰς τὸσον μεγάλην οἰκονομικὴν δυσπραγίαν, ὥστε πολλαὶ χιλιάδες Πελοποννησίων νὰ ἀναζητοῦν πόρον ζωῆς ὡς μισθοφόροι τῶν Περσῶν, τῶν Καρχηδονίων, τῶν Μακεδόνων κλπ. Lycia et Pamphyliā περιφέρειαι τῆς ΝΑ Μ. Ἀσίας, τὰς ὁποίας κατέλαβεν ὁ Μ. Ἄλεξ. ἀμέσως μετὰ τὴν ἐν Γρανικῷ μάχην (334). *Κελαιναί* (αἱ), πρωτεύουσα τῆς Μεγάλης Φρυγίας (ὑπῆρχε καὶ *Μικρὰ Φρυγία*, ἢ πρὸς Ἑλλησπόντῳ καλουμένη) κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ. Ταύτης τὰ ἑρεπία σφύζονται παρὰ τὴν σημερινὴν πόλιν Ντινάρ. inclutus fabulosis G. carminibus τὸν μουσικὸν ἀγῶνα τοῦ Μαρσύου καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν τὸν ἀπεθανάτισεν μόνον ἢ ποιήσας δι' ὥραίων σίχων, ἀλλὰ καὶ αἱ καλαὶ τέχναι (ιδεὲ ἀνάγλυφον Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν).

Περίληψις

Ἐνῶ εἰς τὸ Ἀνατολικὸν Αἰγαῖον οἱ Πέρσαι μετὰ τὴν ἐν Γρανικῷ μάχην ἐπετύγχανον εἰς ἓνα λαμπρὸν ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τοῦ Ἄλεξ. διὰ νὰ καταλάβουν διὰ τοῦ Μέμνονος τὴν Χίον καὶ τὴν Μυτιλήνην καὶ ἐνῶ ἀπέθνησκεν ὁ διαπρεπὴς οὗτος στρατηγὸς τοῦ Δαρείου, ὁ Ἀλέξανδρος *κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν*—ἀφοῦ ἔστειλε τὸν Κλέανδρον ἵνα στρατολογήσῃ ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθοφόρους καὶ ἀκόμη ἀφοῦ ἔτακτοποίησε τὰ πολιτικά τῆς Λυκίας καὶ τῆς Παμφυλίας—προήλασε πρὸς τὰς Κελαινάς, πρωτεύουσαν τῆς Μεγ. Φρυγίας. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει γίνεαι περιώνυμος, διότι διὰ μέσου αὐτῆς ἦέει ὁ ποταμὸς Μαρσύας, ὁ ὁποῖος παρέσχεν ἀφθονον ὕλην εἰς τὴν ἐλληνικὴν ποιήσιν καὶ τέχνην

§ 6—8. Παράδοσις τῆς πόλεως καὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Κελαινῶν.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς μὲν (quidem) τὴν πόλιν, ἢ ὁποία εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ (destitutam) ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς (a suis [ἐνν. incolis]) εἰσέρχεται (intrat), τὴν δὲ (vero) ἀκρόπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον καταφύγει (οἱ κάτοικοι) (in quam confugerant), ἐπιχειρήσας (adortus) νὰ ἐκπολιορκήσῃ (oppugnare) κήρυκα ἀπέστειλεν (caduceatorē praemisit), ἵνα οὗτος δηλώσῃ (qui denuntiaret), ὅτι αὐτοὶ ἔμελλον νὰ πάθουν τὰ ἔσχατα (ipsos esse passuros ultīma, δηλ. ὅτι θὰ ὑποστοῦν βαρυτάτας ποινάς), ἐὰν δὲν παρεδίδοντο (ni [si] [se] de-

dērent). Ἐκείνοι τὸν κήρυκα, ἀφοῦ ὠδήγησαν (perductum=ὀδηγήσαντες) εἰς πύργον (in turrim), ὁ ὁποῖος καὶ ἔνεκα τῆς (φυσικῆς του) θέσεως καὶ διὰ τῆς ἐργασίας εἶχεν ἀρθῆ εἰς πολὺ ὕψος (et situ et opere editam multum), ὅπόσον ἦτο τὸ ὕψος (τοῦ πύργου) (quanta esset altitudo [turris]), διατάσσουν νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον (iubent intuēri ac nuntiare Al.), ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ κάτοικοι δὲν ἐκτιμοῦν (ipsum et incolas non metiri) μὲ τὰ ἴδια μέτρα κρίσεως (eādem aestimatione = μὲ τὴν ἰδίαν ἐκτίμησιν) τὰ ὀχυρώματα (munimenta=τὴν ἰσχὺν τοῦ φρουρίου) ὅα αὐτοὶ γνωρίζουν (se scirent) ὅτι εἶναι ἀπόρητοι (inexpugnabiles esse), (καὶ ἀκόμη τὸν διέταξαν νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ἀλ.) ὅτι πρόκειται νὰ ἀγωνισθοῦν μέχρις ἐσχάτων ([se esse] morituros ad ultimum) ὑπὲρ πίστεως (pro fide=πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον τῶν πρὸς τὸν Δαρεῖον), Ἀλλὰ (ceterum) μόλις εἶδον (ut vidērunt=ἀντελήφθησαν) ὅτι ἡ ἀκρόπολις εἶχε περικυκλωθῆ (circumsidēri arcem) καὶ ὅτι τὰ πάντα ὁσημέραι (in dies) ἐγίνοντο δι' αὐτοὺς δυσκολώτερα (arctiora esse sibi) συνεφώνησαν (facti [sunt]=κατέληξαν εἰς τὴν ἀπόφασιν) ἀνακοχῆν (inducias) ἐξήκοντα ἡμερῶν, ἵνα παραδώσουν τὴν πόλιν (ut dederent urbem), ἐὰν, ἐντὸς αὐτῶν (τῶν ἡμερῶν) (si intra eos [dies]), ὁ Δαρεῖος δὲν ἤθελεν ἀποστείλει εἰς αὐτοὺς βοήθειαν (ni D. misisset ipsis auxilium)· ἐπειδὴ (ὁμως) (postquam) οὐδεμία ἐπικουρία (nihil praesidii) ἐκεῖθεν (inde=δηλ. παρὰ τοῦ Δαρεῖου) ἐπέτelleτο, τὴν προκαθορισμένην ἡμέραν (ad praestitutam diem) παρεδόθησαν εἰς τὸν βασιλέα (permisere se regi).

Γραμματικά καὶ συντακτικά.

quidem σύνδ.=μέν. urbem αἰτιατικῆ δηλοῦσα τὴν εἰς τόπον κίνησιν (ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται μὲ ἀπρόθετον αἰτιατ. προκειμένου περὶ πόλεων ἢ μικρῶν νήσων, π. γ. intro Celaenas=εἰσέρχομαι εἰς τὰς Κελαινάς· προκειμένου ὁμως περὶ χωρῶν ἐκφέρεται μὲ ἐμπρόθ. αἰτιατ., π. γ. ut venit in Italiam=μόλις ἐφθασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. destitutam ἀναφορ. μετγ. παθητ. παρακ. τοῦ destitūo, stitūi, stitūtum, 3=ἐγκατολεῖπω. a suis (ἐνν. incolis) ἀφαιρ. τοῦ ποιητ. αἰτίου εἰς τὸ destitūtan. intrat γ' ἐν. ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ intro 1=εἰσέρχομαι. arx, rcis θ. γ'=ἀκρόπολις. vero σύνδ. ἀντιθ. (ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ quidem)=δέ, ὁμως. confugerant γ'. πληθ. ὑπερσ. ὄριστ. τοῦ confugio, fūgi,—, 3=καταφεύγω. oppugnare ἀπαρ. ἐνεστ. (τοῦ oppugno 1=πολιορκῶ) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ adortus μετγ. παθ. παρακ. τοῦ ἀποθ. adorig, adortus sum, riri 4=ἐπιχειρῶ. caduceator, oris ἀρ. γ'=κέρυξ. praemisit γ' ἐν. παρακ. ὄριστ. τοῦ praemitto, misi, missum. 3=ἀποστέλλω. qui denuntiaret=ut is denuntiaret ἀναφορ. τελ. προτ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ praemisit. de-

nuntiaret γ' ἐν. παρατ. ὑποτ. τοῦ denuntio 1=ἀναγγέλλω, δηλώνω. — ni dedērent ἀντι nisi se dedērent=ἐάν δὲν παρέδιδον ἑαυτούς. dedērent γ' πληθ. παρατ. ὑποτ. τοῦ dedo, dedīdi, dedītum, 3=παράδιδω. ipsos ὑποκ. τοῦ esse passuros (ὄπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ denuntiaret) ἀπαρ. μελλ. τοῦ ἀποθ. patīor, passus sum, pati 3=πάσχω, ultima σύστ. ἀντικ. τοῦ esse passuros. ultimus, a, um ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου θετ. ulter' συγγκρ. ulterīor, īus (γεν. ōris)=πέραν, περαιτέρος, ἔσχατος. turris, is θ. γ'=πύργος. situs, us ἀρ. δ'=θέσις. opus, ūris οὐδ. γ'=ἐργασία, ἔργον' et situ et opere ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. multum ἐπιρ.=πολύ' συγγκρ. plus, ὑπερθ. plurimum. editam (ἀναφορική) μετχ. παθ. παρακ. τοῦ edo (ex—do), edīdi, edītum ἔρε 3=ἐκδίδω' ἐδῶ: αἴρω, ἔγειρω. perductum (δηλ. caduceatorem) χρονική μετχ. παθ. παρακ. τοῦ perducō, dūxi, dūctum, ἔρε 3=ὀδηγῶ' παθητ. perducōr, dūctus sum, dūci=ὀδηγοῦμαι. quanta esset altitudo πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ intuēri. altitūdo, īnis θ. γ'=ὕψος. iubent (ὑποκ. illi) γ' πληθ. ἔνεστ. ὄριστ. τοῦ iubēo, iussi, iussum, ἔρε 2=διατάσσω. intuēri—nuntiare τελ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iubent' ὑποκ. τῶν ἀπαρ. τὸ caduceatorem(ἐτεροποροσωπία). intuēri ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ ἀποθ. intuēor, intuītus sum, ēri 2=παρατηρῶ. nuntiare ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ nuntio 1=ἀναγγέλλω. Alexandro ἀντικ. τοῦ nuntiare' ἢ συντ. σειρά: illi caduceatōrem, perductum in turrem multum editam et situ et opere, iubent intueri, quanta esset altitudo, ac nuntiare Al.—ipsum (Alexandrum)—incolas ὑποκ. τοῦ metiri (εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ nuntiare) ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ metīor, mensus sum, tiri 4=μετρῶ. eādē aestimatiōne ἀφαιρ. τοῦ ὄργν.=διὰ τῆς αὐτῆς ἐκτιμῆσεως, μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον κρίσεως. se scire (εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ nuntiare) ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ scio, scivi, scitum, scire 4=γνωρίζω. se ὑποκ. τοῦ scire. inexplugnabilis, is, e ἐπιθ. γ' (κατηγορούμ.)=ἀπόρθητος. esse εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ scire. ad ultimum ἐπιρ. ἔκφρ.=μέχρις ἐσχάτων. pro fide ἔμπρ. προσδ. σημ. ὑπεράσπισιν. morituros ἔνν. esse (εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ nuntiare) ἀπαρ. μέλλ. τοῦ ἀποθ. morior, mortuus sum, morīri καὶ mori 3=ἀποθνήσκω' ὡς ὑποκ. τοῦ morituros [esse] τὸ se. ut... viderunt χρον. πρότ. circumsidēri (εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ viderunt) ἀπαρ. παθητ. ἔνεστ. τοῦ circumsidēo (καὶ sedēo), sēdi, sēssum, ἔρε 2=πολιορκῶ, περικυκλώνω' παθ. circumsideor, sēssus sum, sidēri. arcem ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. (ἐτεροπορ.). sibi δοτ. ἀντιγρ. arctiora (κατηγορ.) αἰτ. οὐδ. πληθ. τοῦ συγγκρ. ἐπιθ. arctior, īus (γεν. ōris) θετ. arctus, a, um ὑπερθ. arctissimus, a, um=στενός, δύσκολος. sexaginta ἀριθμ. ἀπολ.=ἑξήχοντα. induciae, arum θ. α'=ἀναζωγή, ἐκεχειρία. pactus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ ἀποθ. paciscor, pactus sum, pacisci 3=συμφωνῶ' εἰς τὸ pacti ἔνν. τὸ sunt παθ. παρακ. ut... dedērent τελ. πρότ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ pacti (sunt). nisi... misisset ὑποθ. πρότ. ipsis—auxilium ἀντικ. τοῦ misisset. eos δηλ. sexaginta dies. postquam σύνδ. αἰτιολ.=ἐπειδὴ ὁμως. nihil praesidii (ιδιωτισμός)=οὐδὲν βοηθείας ἀντι nullum. praesidium. praesidium, ii οὐδ. β'=βοήθεια. inde δηλ. παρὰ τοῦ Δαρείου. mittebatur γ' ἐν. παθ. παρατ. ὄριστ. τοῦ mittor, missus sum, mitti 3=στέλλομαι. praestitutus, a, um (ἀναφορ.) μετχ. παθ. παρακ. τοῦ praestitūo (prae+statuo), stitūi, stitūtum, ἔρε 3=προκαθορίζω. permisēre γ' πληθ. παρακ. ὄριστ. τοῦ

permitto, mīsi, mīssum, ēre 3=επιτρέπω μετά τοῦ se (ἀντικ.)=παραδίδομαι. regi ἀντικ. τοῦ permisēre.

Πραγματικά

Arcem vero ὁ Ξενοφῶν ἐν τῇ Ἀναβάσει (I, B', 8) τὴν ἀκρόπολιν ταύτην τὴν ἐπονομάζει *ἐρμυνήν*=πολὺ κατάλληλον πρὸς ἀντίστασιν. caduceator κήρυξ : οὗτος ἀπεστέλλετο ὑπὸ τίνος τῶν ἀντιπάλων περὶ σπονδῶν ἢ εἰρήνης, ἔφερε πάντοτε τὸ κηρύκειον καὶ ἐθεωρεῖτο πρόσωπον τελοῦν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Διός. turris πρόκειται διὰ ἔπαλιν ἢ πύργον (τὰ πλέον ὄχυρά τμήματα ἀπὸ τὸ ὄλον φρουριακὸν συγκρότημα). situ=θέσει, ἐκ φύσεως: ἀνωτέρω ὁ Ρούφος ὁμιλεῖ διὰ τὴν φύσει ὄχυράν αὐτὴν τοποθεσίαν (summo cacumine montis). opere=τέχνη, κατόπιν ἀνθρωπίνης ἐπιβάσεως (Ξεν. I, B', 8). non eadem ipsum et incolas aestimatione munimenta metiri... λέγοντες ὅτι δὲν κρίνουν αὐτοὶ καὶ ὁ Ἄλεξ., μετὰ τὰ ἴδια μέτρα κρίσεως τὸ ὄχυρόν αὐτῶν. προειδοποιοῦν τὸν Ἄλεξ. ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιφροῦν τὸσον τὸ ὄχυρόν των, διότι αὐτοὶ τοῦ ἔχουν τόσην ἐμπιστοσύνην, ὥστε θὰ τὸ καταστήσουν ἀπόρητον, ἂν θελήσουν νὰ ἀμυνθοῦν μέχρι ἐσχάτων. pro fide morituros τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Δαρεῖον ἀσφαλῶς ἐπικαλοῦνται μόνον οἱ Πέρσαι ἀξιωματικοί, στρατιῶται καὶ κάτοικοι τῶν Κελαινῶν, οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς πόλεως δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχουν ἐλευθέραν γνώμην. intra eos δηλ. ἐντὸς τῶν 60 ἡμερῶν. auxilium Darius ἀσφαλῶς οὔτοι δὲν εἶχον ἀκόμη ἀντίληψιν πόσον δεινὸν ἦτο τὸ πλῆγμα τὸ ὁποῖον ἐδέχθησαν οἱ Πέρσαι εἰς τὸν Γρανικόν.

Περίληψις

Ἄλεξ. καταλαμβάνει εὐκόλως τὴν πόλιν τῶν Κελαινῶν. Οἱ κάτοικοι δμως ἀποσύρονται εἰς τὴν ἰσχυρὰν ἀκρόπολιν καὶ ἀποφασίζουσι νὰ ἀμυνθοῦν μέχρι ἐσχάτων. Ὁ Ἄλεξ. πρὶν τοὺς πολιορκήσῃ ἀπαιτεῖ διὰ κήρυκος τὴν παράδοσιν. Οὔτοι ζητοῦν 60 ἡμερῶν ἀνακοχήν, μετὰ τὴν πονηρὰν σκέψιν ὅτι ἴσως ἔλθουν παρὰ τοῦ Δαρεῖου ἐπικουραὶ. Ὅταν ἡ προθεσμία αὕτη ἐξέπνευσε καὶ οὐδεμία ἐπικουρία ἐφάνη, οἱ κάτοικοι τηροῦντες τὴν συμφωνίαν παρεδόθησαν εἰς τοὺς Μακεδόνας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως.

§ 9—10. *Ἀφιξις Ἀθηναίων πρέσβων πρὸς ἔκδοσιν τῶν αἰχμαλώτων.*

Ἐπειτα ἔρχονται ἀπροσδοκῆτως (superveniunt) ἀπεσταλμένοι τῶν Ἀθηναίων διὰ νὰ ζητήσουν (petentes), ὅπως ἀποδοθοῦν εἰς αὐτοὺς (ut redderentur sibi) οἱ αἰχμαλωτισθέντες (capti) παρὰ τὸν Γρανικόν ποταμόν. Ἐκεῖνος (ὁ Ἄλεξ.) ἀπήντησεν ὅτι θὰ διατάξῃ (iussumum ἐνν. esse) ὄχι μόνον οὔτοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ν' ἀποδοθοῦν εἰς τοὺς ἰδικούς των (restitui suis) ὅταν λήξῃ ὁ Περσικὸς πόλεμος

(Persico bello finito=τοῦ Περσικοῦ πολέμου περατωθέντος). Ἐπειτα (ceterum) καταδιώκων (συντόνως) (imminens) τὸν Δαρεῖον, περὶ τοῦ ὁποίου (quem) εἶχε μάθει (cognoverat) ὅτι δὲν εἶχε διαβῆ ἀκόμη (pondum supera[vi]sse) τὸν Εὐφράτην, πανταχόθεν (undique) ὄλας (του) τὰς δυνάμεις συναθροίζει, ἵνα προβῆ εἰς ἀποφασιστικὴν ἐνέργειαν (aditūrus discrimen=ἵνα διακινδυνεύσῃ τὴν ἀποφασιστικὴν κρίσιν) (ἐνὸς) τόσου μεγάλου πολέμου μεθ' ὄλων (αὐτοῦ) τῶν δυνάμεων (totis viribus).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Superveniunt (ιστορ. ἐνεστ.) γ' πληθ. ἐνεστ. ὄρ. τοῦ supervenio, veni-
ventum, ἴρε 4=ἔρχομαι ἀπροσδοκῆτως. deinde ἐπίρ. χρον.=ἔπειτα. legatus,
i ἄρ. β' =ἀπεσταλμένος. petens, ntis μετχ. ἐνεστ. τοῦ peto, τῖνι ἢ ἴι, ἴtum,
ἔρε 3=ζητῶ. ut... redderentur τελ. πρότ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ petentes. captus,
a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ capio, cepi, captum, ἔρε 3=συλλαμβάνω, αἰχ-
μαλωτίζω. παθ. capior, ceptus sum, capi. apud Granicum ἐμπρ. διορ. τῆς
ἐν τόπῳ στάσεως. redderentur (ὑποκ. τὸ capti) γ' πληθ. παθ. παρακ. ὑποτ. τοῦ
reddo, didi, ditum, ἔρε 3=δίδω ὀπίσω παθ. reddor, redditus sum, reddi.
sibi δηλ. εἰς τοὺς Ἀθηναίους. restitui (τελ. ἀπαρ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ iussurum
[esse]) ἀπαρ. παθ. ἐνεστ. τοῦ restituo, tūtus sum, tūi 3=ἀποδίδομαι. ceteros
Graecos ὑποκ. τοῦ restitui. suis εἶναι ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. inssurum [esse]
(εἶδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ respondit) ἀπαρ. μελλ. τοῦ iubeo 2=διατάσσω ὡς ὑποκ.
ἐνν. τὸ se. respondit (ὑποκ. τὸ ille) γ' ἐν. παρακ. ὄρ. τοῦ respondeo, ndi,
nsum, ἔρε 2=ἀπαντῶ. finito P. bello ἀπαρ. ἀπόλ. μετχ. χρον. finitus, a,
um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ finio, fini, itum, ἴρε 4=τελειώνω παθητ.
finior — itus sum — iri = περατοῦμαι ἢ συντ. σειρά: ille respōndit
iussurum [esse] restitui suis non modo hos, sed etiam ceteros
Graecos finito P. bello. ceterum ἐπίρ.=ἔπειτα imminens, ntis μετχ. ἐνεστ.
τοῦ imminēo, (ἄνευ παρακ. καὶ σουτ.), ἔρε 2=καταδιώκω. quem...cognoverat
ἀναφορ. πρότ. pondum ἐπίρ. χρον.=ἀκόμη δὲν. quem ὑποκ. τοῦ superasse
εἶδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ cognoverat, ἔτεροπρ.) ἀντι superavisse ἀπαρ. παρακ. τοῦ
supero 1=διαβαίνω. (Εἰς τοὺς εἰς -avi -eni καὶ -ivi σχηματιζομένους παρα-
κειμένους καὶ εἰς τοὺς ἐξ αὐτῶν παραγομένους ὑπερσυντ. καὶ τετελ. μέλλ., ὅταν
μετὰ τὴν συλλαβὴν -vi- ἢ -ve- ἀκολουθῇ ἄλλη συλλαβὴ ἀρχομένη ἀπὸ s ἢ r,
συχνὰ ἐκπίπτει τὸ vi, τὰ δὲ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ φωνήεντα συναιροῦνται εἰς ἓν
μακρὸν φωνήεν π.χ. superavisti=superāsti, superaverat=superārat κλπ.).
cognoverat (δηλ. ὁ Ἀλ.) γ' ἐν. ὑπερσ. ὄρ. τοῦ cognosco, gnōvi, gnōtum
ἔρε 3=γνωρίζω. undique ἐπίρ. τοπ.=πανταχόθεν. coria, ae=ἀφθονία: εἰς
τὸν πληθ. coria, arum=στρατιωτικαὶ δυνάμεις. contrahit (ιστορ. ἐνεστ.
γ' ἐν. ἐνεστ. ὄρ. τοῦ contrahō, traxi, tractum, ἔρε 3=συνάγω. totis viribus)
ἀφ. ὄργαν. totus, a, um (γεν. totius, δοτ. toti)=ἅπας. vis=δύναμις. ἐλλειπτ.
γ' κλ. αἰτ. vim, ἀφ. vi, πληθ. vires, virium viribus κλπ. aditurus (τελ. μετχ.
μέλλ. τοῦ adēo, ἴι, ἴtum 4=προσέρχομαι. discrimen (ἐκ τοῦ discerno), ἴni

οὐδ. γ' =διάκρισις' ἔδω : ἀποφασιστικὴ κρίσις. adeo discrimen=διακινδυνεύω τὸν ἀποφασιστ. ἀγῶνα.

Πραγματικά

Capti Atheniensium apud Granicum οἱ αἰχμαλωτισθέντες εἰς τὸν Γρανικὸν Ἀθηναῖοι αἰχμάλωτοι ἦσαν 2000. Τούτους ὁ Ἀλεξ. ἀπέστειλεν εἰς Μακεδονίαν πρὸς ἐκτέλεσιν καταναγκαστικῶν ἔργων (ιδεὲ Ἀρριαν. Ἀνάβασιν Ἀλεξ., I, IΣΤ' § 6—7). finito Persico bello πολὺ φοβεῖται μήπως τοὺς δελεάσῃ ὁ πολυμήχανος Μένων (τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον ἀγνοεῖ ὁ Ἀλεξ.) καὶ τὸ ἄφθονον Περσικὸν χρῆμα, ὥστε νὰ πολεμήσουν καὶ ἄλλιν ἐναντίον του. totius viribus tanti belli discrimen aditurus. Ἀπὸ τὸ 540 π. Χ., ὁπότε οἱ Πέρσῃ ἤρχισαν διὰ πρώτην φοράν νὰ ἐνοχλοῦν τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας τῆς Μ. Ἀσίας, μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης (334) οἱ Ἕλληνες εἶχον γνωρίσει δύο περσικὰς εἰσβολὰς (490 καὶ 480) καὶ εἶχον ἐπὶ 220 ἔτη ὑποφέρει τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοὺς Πέρσας. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν ὁ ἀγὼν θεωρεῖται τόσοσ μέγας.

Περίληψις

Ὅταν ὁ Ἀλεξ. εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν ἦλθον Ἀθηναῖοι πρέσβεις ζητοῦντες τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐν Γρανικῷ αἰχμαλωτισθέντων διασχιλίων Ἀθηναίων μισθοφόρων. Τούτους ὁ Ἀλεξ. ὑπόσχεται νὰ ἐλευθερώσῃ, ἀλλὰ ὅταν τελειώσῃ ὁ Περσικὸς πόλεμος. Κατόπιν δὲν παύει νὰ καταδιώκῃ συντόμως τὸν Δαρειὸν καὶ νὰ συγκεντρώῃ ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν μέγαν αὐτὸν πόλεμον τὸ πλέον ἀποφασιστικὸν πλήγμα.

§ 11—14 Ἀφιξις τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Γόρδιον.

Ἡ Φρυγία, διὰ μέσου τῆς ὁποίας (per quem) ὠδηγεῖτο ὁ στρατός, ἦτο πλήρης ἀπὸ περισσοτέρας κωμοπόλεις μᾶλλον (erat frequens plurimis vicis) παρὰ ἀπὸ πόλεις (quam urbibus). Τότε εἶχε (habebat=διέσωζεν ἀκόμη) τὸ περιφανὲς κάποτε ἀνάκτορον (nobilem quondam regiam) τοῦ Μίδου. Γόρδιον εἶναι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ὁ Σαγγάριος ποταμὸς διασχίζει, (καὶ) ἦτις ἀπέχει (distantem) εἰς ἴσην ἀπόστασιν (pari intervallo) ἀπὸ τὴν θάλασσαν τοῦ Πόντιου καὶ τῆς Κιλικίας. Μεταξὺ τῶν (δύο) τούτων θαλασσῶν (inter haec maria) ἐπληροφορήθημεν (comperimus) ὅτι εἶναι τὸ στενωτάτον πλάτος τῆς Ἀσίας, ἐπειδὴ καὶ αἱ δύο (θάλασσαι) περιορίζουν τὴν γῆν (utroque [mari] compellente terram=ἐκατέρως [θαλάσσης] συσφιγούσης τὴν γῆν) εἰς στενὸν ἴσθμὸν (in arctas fauces). Αὕτη δὲ (ἡ γῆ) ἐπειδὴ συνέχεται μὲ τὴν ἥπειρον (quia continentī adhaeret), ἀλλὰ κατὰ τὸ

μεγαλύτερον μέρος (ex magna parte) περιβάλλεται ὑπὸ τῶν κυμάτων (τῆς θαλάσσης), ὄψιν νήσου παρέχει (speciem insulae praebet= ὁμοιάζει μὲ νῆσον), καί, ἐὰν δὲν παρενέβαλλε (nisi obiceret) λεπτὸν διάστημα (tenue discrimen), θὰ συνῆπτε (committeret=θὰ συνήλωνε) τὰς (δύο) θαλάσσας, τὰς ὁποίας τώρα χωρίζει. Ὁ Ἄλ., ἀφοῦ ἡ πόλις ὑπήχθη (urbe redacta) ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του (in ditionem suam) (καταστὸς κύριος τῆς πόλεως), εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς εἰσέρχεται. (Ἐκεῖ) εἶδε (aspexit) τὴν ἄμαξαν, διὰ τῆς ὁποίας (quo) ὁ Γόρδιος, ὁ πατὴρ τοῦ Μίδου, ἐλέγετο ὅτι εἶχε κομισθεῖ (constabat vectum esse), κατὰ τὴν τελειότητα τῆς ἐπεξεργασίας (cultu) ὅχι πολὺ διάφορον (haud sane abhorrens) ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ εὐτελέστερα (a vilioribus) καὶ κοινὰ κατὰ τὴν χρῆσιν (vulgatisque=τὰ συνηθισμένα).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Ducebātur γ' ἐν. παθ. παρατ. ὄρ. τοῦ ducō, duxi, ductum, ἔρε 3=ὀδηγῶ. plurimis vicis ἀφ. τῆς ὕλης α' ὄρος συγκρ. συναπτ. πρὸς τὸ πλησιονίης σημαντικὸν frequens, entis. quam urbibus β' ὄρος συγκρ. ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὸν α' (εἰς τὴν λατινικὴν ὁ β' ὄρος συγκρ. ἐκφέρεται κατὰ δύο τρόπους: α) κατ' ἀφαιρ. καὶ β) κατὰ τὴν ἰδίαν πῶσιν πρὸς τὸν α' ὄρον διὰ τοῦ συνδ. quam. π. γ. Plato sapientior Xenophonte ἢ Plato sapientior quam Xenophon). frequens, ntis ἐπιθ. μονοκατ. γ'=συχνός· ἐδῶ: πλήρης. nobilis, is, e ἐπιθ. γ'=γνωστός, περιφανής. regia, ae (κατὰ παράλειψιν τοῦ domus)=βασιλικὸς οἶκος, ἀνάκτορον (πρβλ. τὸ τοῦ Ξενοφ. βασιλεία). nomen, inis οὐδ. γ'=ὄνομα. quam...interfluit ἀναφ. πρότ. pari intervallo ἀφαιρ. τῆς ἀναφ. par, paris ἐπιθ. μονοκ. γ'=ἴσος. intervallum, i οὐδ. β'=διάστημα, ἀπόστασις. distantem (ἀναφορ.) μετχ. ἐνεστ. τοῦ disto (ἀνευ παρακ. καὶ σουπ.), āre 1=ἀπέχω. angustius, a, um ἐπιθ. β'=στενός (συγκρ. angustior, ius [γεν. ὄρις] γ' καὶ ὑπερθ. angustissimus, a, um). esse εἰδ. ἀπ. ἔξαρι. ἐκ τοῦ conperimus παρακ. ὄρ. τοῦ conperio (καὶ conperio), p̄ri, p̄rtum, ἔρε 4=πληροφοροῦμαι. utroque ἐνν. mari ἀφαιρ. ἐν. τῆς ἀοφ. ἐπιμερ. ἀντων. uterque, utraque, utrumque=ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. fauces, cium θ. γ'=φάρυγξ· ἐδῶ=ἰσθμὸς. compellente ἀφ. ἐν. μετχ. ἐνεστ. τοῦ compello (καὶ compello), p̄li, p̄lsum, ἔρε 3=συσφίγγω. quae ἢ ἀναφ. ἀντων. ἐν ἀρχῇ πρότ. ἰσοδ. πρὸς δεικτ.=haec autem=αὕτη δέ. quia...adhaeret αιτιολ. πρότ. continens, ntis μετχ. ἐνεστ. τοῦ contineo, ἢ ὁποία ἔλαβε σημασ. οὐσ.=ἤπειρος. adhaeret ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ adhaereo, haēsi, (haesum), ἔρε 3=συνέχομαι. cingitur γ' ἐν. παθ. ἐνεστ. ὄρ. τοῦ cingo, cinxi, cinctum, ἔρε 3=περιβάλλω. cingor, cinctus sum, cingi 3=περιβάλλομαι. fluctibus ἀφ. ὄργ. fluctus, us ἄρ. δ'=κῆμα. species, ei θ. ε'=ὄψις, μορφή. praebet ἐνεστ. ὄρ. τοῦ praebēo, hūi, hūtum, ἔρε 2=παρέγω, tenuis, is, e ἐπιθ. γ'=λεπτός. discrimen, inis οὐδ. γ'=διάστημα. obiceret παρατ. ὑποτ. τοῦ obicio, iēcī, iectum. ἔρε 3=

προβάλλω, παρεμβάλλω. dividit ένεστ. όρ. του dividō, vīsi, vīsum, έρε 3=χωρίζω. committeret παρατ. ύποτ. του committo, mīsi, missum, έρε 3=συνάπτω. nisi...obiceret (ύπόθ.)+(committeret (άπόθ.) ύποθ. λόγος β' είδους, (ή ύπόθ. αντίθ. του πραγματικού) : ή σειρά των λέξεων : committeret maria, quae nunc dividit (άναφ. πρότ.). urbe redacta άφ. άπόλ.=ύπαχθείσης της πόλεως, ύπαγαγών την πόλιν. redactus, a, um μετχ.παθ. παρακ. του redίgo, (red+ago), dēgi, dāctum, έρε 3=ύπάγω' παθ. redigor, redactus sum, dίgi=ύπάγομαι. ditio και dicio, onis θ. γ'=έξουσία. Iurίter και Iurpίter γ'=Ζεύς' γεν. Iovis, δοτ. Iovi, αιτ. Iovem, άφ. Iove. intro 1=εισεόχομαι. templum άντι in templum' άπόρθητος αιτ. της εις τόπον κινήσ. vehicūlum, i ούδ. β' (veho)=όχημα, άμαξα. quo άφ. όργ.=δι' ής. Gordium ύποκ. του vectum esse (είδ. άπαρ. έξαρτ.έκ του constabat) άπαρ. παθ. πρκμ. του veho, vexi, vectum, έρε 3=φέρω, κομίζω' παθ. vehor, vectus sum, vehi=όχομαι, κομίζομαι. patrem παράθ. εις τό Gordium. constabat παρατ. όρ. του consto, stīti, stātum, āre 1=συνέστηκα, διαμένω' έδω άπροσώπως : έλέγετο, ήτο γνωστόν. aspexit παρακ. όρ. του aspicio, spēcxi, spēcctum, έρε 3=βλέπω, παρατηρώ' ή συντ. σειρά : (Alexander) aspexit vehicūlum, quo constabat vectum esse Gordium κλπ. cultu άφ. του κατά τι=κατά την τεχνικήν έπεξεργασίαν. cultus, us άρ. δ'=καλλιέργεια γής' έδω : τελεία έπεξεργασία. haud άρν. μόρ.=ουχι. sane έπίρ. έπιτατ.=πολύ. haud sane σχήμα λιτότητας άντι minime=ελάχιστα. abhorrens, ntis μετχ. ένεστ. του abhorreo, ui,—, έρε 2 = διαφέρω. villoribus άφαιρ. πληθ. του έπιθ. villor, íus, σύγκρ. του villis, is, e γ'=ευτελής, ύπερθ. vilissimus, a, um. vulgatus, a, um έπιθ. β'=κυνός, συνήθης. usu άφαιρ. του κατά τι' usus, us άρ. δ'=χρησις.

Πραγματικά

Phrygia πρόκειται διά την Μεγάλην Φρυγίαν (ιδε και άνωτέρω § 1 σελ. 6). Pluribus vicis quam urbibus ή Μεγάλη Φρυγία κειμένη μακράν της θαλάσσης, στερουμένη συγκοινωνιών και γεωργική ούσα ήτο έπόμεινον να στερεϊται μεγάλων πόλεων και να έχη μόνον κόμας. Midas πλουσιώτατος και σοφώτατος βασιλεύς της Φρυγίας. Έν σχέσει με τον βασιλέα τούτον ύπάρχουν οί έπόμεινοι δύο χαριέστατοι μύθοι: 1) Ότι παρακαλέσας τον θεόν Διόνυσον έλαβε παρ' αυτού την ικανότητα, τι έγγιζεινά μεταβάλλεται εις χρυσόν όταν όμως και τό ύδωρ και αί τροφαί του μετετρέποντο εις χρυσόν έξήτησεν από τον θεόν να τον λυτρώση από την καταπληκτικήν αυτήν δύναμιν. Ό Διόνυσος του είπε να λουσθῆ εις τον Πακτωλόν ποταμόν και θα λυτρωθῆ. Αυτό και έγένετο' ό ποταμός όμως από τότε παρουσιάζει εις την άμμον του ψήγματα χρυσοῦ. 2) Έφιλονίκουν κάποτε περι μουσικής εις τό όρος της Φρυγίας Τμώλον ό 'Απόλλων και ό Πάν και ώρισαν κριτήν τον εκεί διατρίβοντα Μίδαν. Ουτος άπεφάνθη κατά του 'Απόλλωνος, δι' ό ό θεός θυμωθεις μετεμόρφωσε τά ότά του εις ότα όνου. Ταῦτα ό Μίδας έκρυσεν έπινοήσας προς τούτο τον φρύγιον πύλον και μόνον ό κουρεύς του έγνώριζε τό μυστικόν' αλλά και ουτος μη δυνάμενος να τό κρατήση έπηγεν εις μίαν έρημον άγραποταμίαν, έσκαψεν ένα λάκκον και βεβαίωθεις ότι κανεις δέν τον άκούει, έφώναξεν «ό βασιλεύς Μί-

δας ἔχει ὄτα ὄνου» τὰ ἀκουσθέντα ὅμως τὰ παρέλαβον οἱ ἐκεῖ φυόμενοι κάλαμοι καὶ τὰ μετέφεραν ψιθυριστὰ εἰς ὄλον τὸν κόσμον Gordium ἢ ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ Μίδα Γορδίου (ἰδὲ Ἄρχ. Ἀναβ. Ἀλεξ. II, Γ' § 1-8). tenue discrimen τοῦτο δὲν ἀληθεύει διότι ἡ ἀπόστασις αὕτη ὑπερβαίνει τὰ 100.000 μέτρα. Sangarius=Σαγγάριος : ὁ ποταμὸς εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὰς σκληρὰς μάχας τὰς ὁποίας ἔδωκεν ἐκεῖ κατὰ τὸ 1921 ὁ πρὸς τὴν Ἀγκυραν προελαύνων Ἑλληνικὸς στρατός. Juppiter-Jovis εἶναι ὁ ὕπατος καὶ ἄριστος τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων εἰς ὃν ὁ Μίδας ἀφιέρωσε τὸ ὄχημα τοῦ πατρὸς του μὲ τὸν δύσλυτον δεσμόν. vehiculum εἶναι τὸ πρωτόγονον ὄχημα τοῦ Γορδίου. Τούτου λαμπρὰν περιγραφὴν μᾶς δίδει ὁ κατὰ 100 ἔτη μεταγενέστερος τοῦ Κουρτίου ἑλλην ἱστορικός Ἀρριανὸς (Ἄναβ. Ἀλεξ. II, Γ', § 6). a vilioribus τὸ ὄχημα τοῦ Γορδίου ἦτο εὐτελέες, ἀφοῦ ὁ ἴδιος πρὶν γίνῃ βασιλεὺς ἦτο εἰς ἄσχημος γεωργός.

Περίληψις

Ὁ Ἀλ. συνεχίζων τὴν πορείαν του διὰ μέσου τῆς ἀραιοκατοικημένης Μεγάλης Φρυγίας φθάνει εἰς τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσάν της τὸ Γόρδιον. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐσώζοντο ἀκόμη τὰ ἀνάκτορα τοῦ μυθικοῦ βασιλέως Μίδου. Ταύτην ὁ Ἀλεξ. ἀφοῦ κατέλαβεν ἐπορεύθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς, ἵνα ἴδῃ τὸ εὐτελέες πλὴν διάσημον ἀπὸ τὴν μυθολογίαν ὄχημα τοῦ Γορδίου.

§ 15—18. Τὰ περὶ Γορδίου δεσμοῦ καὶ τῆς λύσεως αὐτοῦ.

Διάσημος ἦτο ὁ ζυγὸς (τῆς ἀμάξης), ὁ συνεσφιγμένος (εἰς τὸν θυμὸν) (adstrictum ἔνν. temōni) διὰ πλείστον πλοκῶν (κόμπων), αἱ ὁποῖαι ἦσαν περιπεπλεγμέναι ἢ μία μετὰ τῆς ἄλλης (ἀναμεταξύ των) (implicatis in semetipsos) καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπέκρυπτον τὴν σύνδεσιν (et celantibus nexus). Ὅταν ἔπειτα οἱ κάτοικοι ἐβεβαίουν (τῶν κατοίκων ἔπειτα βεβαιούντων), ὅτι εἶχε δοθῆ χρησμός (editam esse sortem) ὑπὸ τοῦ μαντείου, ὅτι, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει (qui solvisset) τὸν ἄλυτον δεσμόν (inexplicabile vinculum), θὰ γίνῃ κύριος τῆς Ἀσίας (positurum [ἔνν. esse] Asiae), ἐπιθυμία εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ψυχὴν (του) (τὸν κατέλαβε ἢ ἐπιθυμία=cupido incessit animo) καὶ ἐκπληρώσῃ (explendae) τὸν χρησμόν αὐτόν. Πέριξε τοῦ βασιλέως ἦτο πλῆθος καὶ Φρυγῶν καὶ Μακεδόνων, ἐκεῖνο μὲν (δηλ. τὸ πλῆθος τῶν Φρ.) ταλαντευόμενον ἀπὸ τὴν ἀναμονὴν (suspensa expectatione), τοῦτο δὲ (δηλ. τὸ πλῆθος τῶν Μακ.) ἀνήσυχον (solicita=ἀδημονῶν) ἀπὸ τὴν παράλογον πεποιθήσιν (ex temeraria fiducia) τοῦ βασιλέως (δηλ. ὅτι θὰ γίνῃ ὁ ἐκτελεστής τῆς παραδόξου αὐτῆς προφητείας). Πράγματι (quippe), ἐπειδὴ ἡ σειρὰ τῶν κόμβων ἦτο τόσον περιπεπλεγμένη,

ὥστε (ut), πόθεν ἢ πλοκή ἤρχιζε (unde nexus inciperet) ἢ τοῦ ἐκρού-
πιετο (quonve se conderet), οὔτε διὰ τοῦ λογικοῦ (nec ratione) οὔτε
διὰ τῆς ὄρασεως (nec visu) ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀντιληπτόν (posset
perspicī=ἡδύνατο νὰ διακριθῆ), ἐπιχειρήσας (adgressus) νὰ λύσῃ
(τὸν δεσμὸν) εἶχεν ἐμβάλει ἀνησυχίαν (iniecerat curam) εἰς αὐτὸ (εἰ=
δηλ. turbae Macedonum=εἰς τὸ πλῆθος τῶν Μακ.), μήπως στραφῆ
(ne verteretur) τὸ ἐπιχειρηθὲν (incertum=ἡ ἀπόπειρα λύσεως τοῦ
δεσμοῦ) εἰς κακὸν οἰωνὸν (in omen irritum). Ἐκεῖνος, οὐδόλως ἐπὶ
μακρὸν (δηλ. ἐπ' ὀλίγον=nequaquam diu) ἀφοῦ ἐπάλασε (luctatus)
πρὸς τοὺς κρυπτομένους κόμπους (cum latentibus nodis): «οὐδόλως
(nihil), εἶπε, ἐνδιαφέρει (interest) μὲ ποῖον τρόπον (quomodo) θὰ λυ-
θοῦν (solvantur)· καὶ διὰ τοῦ ξίφους του, ἀφοῦ ἀπέκοψε ὅλους τοὺς
ἱμάντας (ruptis omnibus lorīs=ἀποκοπέντων πάντων τῶν ἱμάντων),
τὸν χρησμὸν τοῦ μαντείου εἶτε ἐνέπαιξε (vel elusit) εἶτε ἐξεπλήρωσε
(vel implevit).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

notabilis, e ἐπιθ. γ'=διάσημος. adstrictus, a, um μετχ. παθ. πρσμ.
τοῦ adstringo, nxi, ctum, ἔρε 3=συσφίγω. conpluribus nodis ἀφ. ὄργ. πο-
dus, i ἄρ. β'=πλοκή, κόμπους. semetipsos=τὴν μίαν πλοκὴν ἐπὶ τῆς ἄλλης·
τὸ semet εἶναι ἢ προσ. ἄντων. γ' προσ. se μετὰ τοῦ προσφύματος met πρὸς
ἐμφασιν προσλαμβανομένου· (αἱ προσ. ἄντων. προσλαμβάνουν εἰς ὅλους τοὺς
ἄλλους τύπους πλὴν τοῦ tu καὶ τῆς γεν. πληθ. τοῦ α' καὶ β' προσ. τὸ πρό-
σφυμα -met πρὸς ἐμφασιν: egomet (ἐγωγε), nosmet, tibimet, semet κλπ.)
implicatis ἀναφ. μετχ. παθ. πρσμ. τοῦ implico 1=περιπλέκω· celans—ntis
μετχ. ἔνεστ. τοῦ celo 1 = ἀποκρύπτω. nexus, us (ἀντικ. τοῦ celan-
tibus) ἄρ. δ' = σύνδεσις. affirmans, ntis μετχ. ἔνεστ. τοῦ affirmo 1
=βεβαιῶ. editam esse (εἰδ. ἄπαρ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ affirmantibus) ἀπ. παθ.
πρσμ. τοῦ edo, edīdi, editum, ἔρε γ' =ἐκδίδω· ἐπὶ μαντείου: χρησιμοδοτῶ.
sortem ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. (ἐτεροπρ.). sors, rtis θ. γ' =τύχη· ἐδῶ: χρησμός. ora-
cūlo ἀφ. ὄργ. oracūlum, i οὐδ. β'=μαντεῖον. Asiae εἶναι ἀντικ. τοῦ positūrum
(esse) ἄπαρ. μέλλ. τοῦ ἀποθ. potior, potitum sum, iri=γίνομαι κύριος,
κυριαρχῶ· qui... solvisset ἀναφ. πρὸτ. vinculum, i οὐδ. β'=δεσμός. inex-
plicabilis, is, e ἐπιθ. γ'=ἄλυτος. solvisset ὑπερσ. ὑπ. τοῦ solvo, solvi, solū-
tum, ἔρε 3=λύω. cupido, īnis θ. γ'=ἐπιθυμία. incessit πρσμ. ὄρ. τοῦ incēdo-
cēssi, cēssum, ἔρε 3=καταλαμβάνω. explendus, a, um γερονδιακόν τοῦ
expleo, ēvi, ētum, ἔρε 2=ἐκληρῶ (τὸ γερονδιακόν εἶναι ρηματ. ἐπιθ. παθ.
συντάξ. λήγον εἰς—ndus—nda—ndum καὶ ἀντιστοιχεῖ συνήθως πρὸς τὰ εἰς
τέος—τέα—τέον ρημ. ἐπιθ. τῆς ἄρχ. ἑλληνικῆς. cupido... sortis eius explen-
dae γερονδιακῆ ἔλξις ἀντι explendi fream sortem=τοῦ ἐκπληρῶσαι τὸν χρη-
σμὸν τοῦτον, δηλ. ἔχομεν παθ. σύντ. μὲ χρῆσιν γερονδιακοῦ (explendae) καὶ
μὲ ὑποκ. αὐτοῦ τὸ sortis eius ἀντι τῆς ἐνεργ. συντάξ. μὲ γερονδίων (explendi)

καὶ μὲ ἀντιχ. τὸ sortem eium. Ὅταν τὸ γερούδιον ἔχει ἀντιχ. κατ' αἰτίας. τότε ἀντί τοῦ γερονδίου τίθεται γερονδιακὸν εἰς τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἀντιχ., τὸ δὲ ἀντιχ. εἰς τὴν πῶσιν τοῦ γερονδιακοῦ. circa πρόθ. † αἰτ. = περίξ + γεν. turba, ae θ. α' = τῶρβη, πληθος. Phryx, Phrygis γ' = ὁ κάτοικος τῆς Φρυγίας. Macēdo, ōnis γ' = Μακεδῶν. illa δηλ. turba Phrygum — expectatiōne ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. suspensus, a, um μετχ. παθ. πρκμ. τοῦ suspenso, p̄pendi, p̄nsum, ἔρε 3 = ταλαντεύομαι, μετεωρίζομαι. (δηλ. τὸ πλῆθος τῶν Φρυγῶν ἀμφέβαλλε διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Ἀλεξ.). haec δηλ. turba Macedōnum. sollicitus, a, um ἐπίθ. β' = ἀδημονῶν, ἀγωνιῶν. ex temeraria fiducia ἀφαιρ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου εἰς τὸ sollicita. temerarius, a, um ἐπίθ. β' = παρῶλογος. quippe σύνδ. καὶ ἐπίρ. = πράγματι, ἐπειδὴ. serie adstricta ἀφ ἀπόλ. μετχ. αἰτιολ. = ἐπειδὴ ἡ σειρά ἦτο περιπλεγμένη. series, c̄i θ. ε' (χωρὶς πληθ.) = σειρά. ut... posset συμπερ. πρότ. incip̄eret παρατ. ὑποτ. τοῦ incip̄io, c̄p̄ri, c̄p̄rtum, ἔρε 3 = ἀρχίζω. quovē δύο λέξεις: quo ἐπίρ. τοπ. = ποῦ νε σύνδ. = ἡ, εἴτε. conderet παρατ. ὑποτ. τοῦ condo, didi, d̄itum, ἔρε 3 = ἰδρῶω, κτιζῶ ἔδω μετὰ τῆς προσ. ἀντων. mecondo = χρῦπτομαι. ratione — visu ἀφαιρ. ὀργάν. ratio, ōnis θ. γ' = λογικόν. visus, us ἀρ. δ' = ὄρασις. perspic̄i (τελ. ἀπαρ. ἔξαορ. ἐκ τοῦ posset) ἀπ. παθ. ἔνεστ. τοῦ perspic̄io (per + specio), sp̄c̄xi, sp̄c̄tum, ἔρε 3 = διακρίνω παθ. perspic̄ior, spectus sum, sp̄c̄i = φαίνομαι, διακρίνομαι. solv̄ere (τελ. ἀπ. ἔξαορ. ἐκ τοῦ adgr̄essus) ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ solvo, solvi, solūtum, ἔρε 3 = λύω. adgr̄essus, a, um, μετχ. παθ. παρακ. τοῦ ἀποθ. adgr̄ed̄ior καὶ aggr̄ed̄ior (ad + grad̄ior), adgr̄essus sum, adgr̄ed̄i = ἐπιχειρῶ. iniecerat ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ inicio (in + iacio), inc̄eci, iniecerat, ἔρε 3 = ἐμβάλλω ὡς ἀντιχ. τοῦ iniecerat ἔνν. τὸ εἰ δηλ. turbae Macedōnum. ne... verter̄etur ἔνδοιαστ. πρότ. verter̄etur παθ. παρακ. ὑποτ. τοῦ vertere, r̄ti, r̄sum, ἔρε 3 = μεταστρέφω παθ. vector, versus sum, verti = μεταστρέφομαι. omen, īnis οὐδ. γ' = οἰωνός, σημεῖον. irritus, a, um ἐπίθ. β' = ἀωφελής, κακός. inceptum, ī οὐδ. β' = ἡ ἀπόπειρα, τὸ ἐπιχειρηθὲν (ἐκ τῆς παθ. μετχ. παρακ. τοῦ incip̄io, c̄p̄ri, c̄p̄rtum, ἔρε 3 = ἐπιχειρῶ, ἀναλαμβάνω). ille δηλ. ὁ Ἀλέξ. nequāquam diu σχῆμα λιτότητος = οὐδόλως ἐπὶ πολὺν χρόνον = ἐπ' ὀλίγον nequāquam ἐπίρ. = οὐδαμῶς diu (dies) ἐπίρ. χρόν. (συγκρ. diutius ὑπερθ. diutissime) = ἐπὶ πολὺν χρόνον. luctatus, a, um μετχ. παθ. παρακ. τοῦ ἀποθ. luctor, ātus sum, ari 1 (cum aliquo) = παλαίω μετὰ τινος. latens, ntis μετχ. ἔνεστ. τοῦ lat̄o, ui, ēre 2 = λανθάνω, χρῦπτομαι. nihil ἔδω ἢ ἀόρ. ἀντων. μὲ ἐπίρ. σημασ. = καθόλου. inquit ὀρ. ἔνεστ. τοῦ ἔλλειπτ. inquam = (φημί) τὸ ρῆμ. τοῦτο μεταχειρίζονται οἱ Λατῖνοι παρεμβάλλοντες εἰς τὸν εὐθὺν λόγον, ὅπως οἱ Ἕλληνας τὸ ἔφην. interest ἀπρόσ. = ἐνδιαφέρει. solv̄antur (δηλ. οἱ κόμπτοι = nodi ὑποκ.) ὑποτ. παθ. παρατ. τοῦ solvo, solūtum sum, solvi 3 = λύομαι. gladio ἀφ. τοῦ ὄργ. ruptis loris ἀφ. ἀπόλ. = ἀποκοπέντων τῶν ἱμάντων = ἀφοῦ ἀπέκοψε. ruptus, a, um μετχ. παθ. πρκμ. τοῦ rumpo, rupi, ruptum, ἔρε 3 = κόπτω παθ. rumpor, ruptus sum, rupi = κόπτομαι, ρήγνυμαι. Iorum, ī οὐδ. = λῶρος, ἱμάς. el̄ūsit πρκμ. ὀριστ. τοῦ el̄ūdo el̄ūsi, el̄ūsum, ἔρε 3 = ἐμπαίζω. impl̄ēvit πρκμ. ὀριστ. τοῦ impl̄ēo, pl̄ēvi, pl̄ētum, ēre 2 = ἐκπληρῶ.

Πραγματικά.

vinculum είναι ὁ ἐκ κρανεΐας δεσμός τοῦ ζυγοῦ μετὰ τοῦ ρυμοῦ (πρβλ. Ἐ. Ἄ.). notabilis διάσημος καὶ ἀπὸ τὴν περιεργον πλοκήν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν χρησὸν καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον ποῦ τὸν ἔλυσεν ὁ Ἄλ. (Καὶ σήμερον ἀκόμη δοάκις τις ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ μεγάλας δυσκολίας καὶ διστάζει λέγομεν περὶ αὐτοῦ «διστάζει σὰν νὰ ἔχη νὰ κἀνῃ μὲ τὸ γόρδιο δεσμό»). ratio ἢ λέξις εἶναι ὄρος τῆς φιλοσοφίας καὶ σημαίνει τὴν ὀρθὴν σκέψιν (rationalismus=ὀρθολογισμός). ἐδῶ κυρίως σημαίνει ρωμαλέαν προσπάθειαν τῆς διανοίας (τοῦ νοῦ) τοῦ Μ. Ἄλ. visus διὰ τῆς λέξεως ἐννοεῖ τὴν πρώτην ἐντύπωσιν, τὴν παρατήρησιν. omen irritus κακὸς οἰωνός, ἀπὸ τὴν διάδοσιν ἢ ἀναφώνησιν: «εἶδατε δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν χρησὸν, ἐπομένως δὲν θεωρεῖται ὑπὸ τὸν θεῶν ἱκανὸς νὰ γίνῃ κύριος τῆς Ἀσίας». sollicitus πολὺ δικαίως ἀγωνία μεγάλη συνεῖχε τοὺς Μακεδόνας, διότι ἡ ἀποτυχία εἰς τὴν λύσιν θὰ συνεπήγετο εἰς τὰς ψυχὰς τῶν προληπτικῶν λαῶν τῆς Ἀσίας μείωσιν τοῦ μεγάλου γόητρου τοῦ Ἄλεξ. nihil interest quomodo solvatur ὁ Μ. Ἄλεξ., ὡς μαθητῆς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὡς εἰς πολὺ ρεαλιστῆς στρατηγός, δὲν ἠδύνατο νὰ δίδῃ ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὰς προλήψεις, ἀλλὰ εἰς τὴν ποιότητα τοῦ ἐμφύχου καὶ ἀψύχου ὑλικοῦ τὸ ὅποιον ὠδήγει κατὰ τῆς Ἀσίας. gladio ruptis loris διὰ τούτου ἤθελε νὰ δηλώσῃ ὁ μέγας στρατηλάτης, ὅτι ὅπως διὰ τοῦ ξίφους ἔλυσε τὸν Γόρδιον δεσμόν, οὕτω καὶ διὰ τοῦ ξίφους (δηλ. δυναμικῶς) θὰ γίνῃ κύριος τῆς Ἀσίας.

Περίληψις

Τὸ ἄραμα τοῦτο τοῦ Γορδίου εἶχε γίνῃ κοσμοξακουσμένον ἀπὸ τὸν δεσμόν του, ὃ ὅποιος ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔμενον ἄλυτος καὶ ἀκόμη ἀπὸ ἓνα χρησὸν τοῦ Μαντείου, ὅτι ὅποιος λύσῃ τὸν δεσμόν αὐτὸν θὰ γίνῃ κύριος τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἄλεξ. ἀφοῦ προσεπάθησεν ἐπὶ πολὺ νὰ εἴρῃ λύσιν τινὰ τοῦ δεσμοῦ ἔσυρε τὸ ξίφος του καὶ τὸν ἔκοψε.

§ 19-21. Μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν νῶτων τοῦ Ἀλεξάνδρου

Ἐπειδὴ ἔπειτα τὸν Δαρεῖον, ὁποῦδήποτε (ubicumque) εὔρισκετο, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ καταλάβῃ ἀπροόπτως (statuisset occupare=εἶχε ἀποφασίσει νὰ προκαταλάβῃ), ἵνα τὰ ἐκ τῶν νῶτων (του) (a tergo) ἀσφαλῆ καταλίπῃ (tuta relinqueret=διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ νῶτά του) τοῦ μὲν παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Ἑλλησπόντου στόλου τὸν Ἀμφότερον, τῶν δὲ στρατιωτικῶν δυνάμεων διώρισεν ἀρχηγὸν (praefecit) τὸν Ἠγέλοχον, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀπελευθερώσῃ (liberaturos ἐνν. esse) τὴν Λέσβον, τὴν Χίον καὶ τὴν Κῶ ἀπὸ τὰς ἐχθρικὰς φρουρὰς (praesidiis hostium). Εἰς τούτους (his) πεντακόσια τέλαντα διενεμήθησαν (attri-

buta [sunt]) διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου (ad usum belli). Πρὸς τὸν Ἀντίπατρον καὶ πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐφρούρουν τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις ἐστάλησαν (missa [sunt]) ἑξακόσια (τάλαντα) συμφώνως πρὸς συνθήκην (ex foedere=κατὰ τὰ συμπεφωνημένα) παρηγγέλθησαν (imperatae [sunt]) πλοῖα εἰς τοὺς συμμάχους (δηλ. οἱ σύμμαχοι ἀνέλαβον τὴν ὑποχρέωσιν βάσει συμφωνίας νὰ ἐτοιμάσουν πλοῖα) ἵνα ταῦτα (quae) τὸν Ἑλλησποντον φρουροῦν. Διότι (ὁ Ἄλεξ.) δὲν εἶχεν ἀκόμη πληροφορηθῆ (enim nondum cognoverat), ὅτι ὁ Μέμων εἶχεν ἀποθάνει (vita excessisse), ἐναντίον τοῦ ὁποίου (in quem) εἶχεν ἐντείνει ὅλας (του) τὰς φροντίδας (intendērat omnes curas=δηλ. εἶχε λάβει ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα), γνωρίζων καλῶς (satis gnarus) ὅτι ὅλα θὰ ἦσαν εὐκόλα (cuncta in expedīto fore), ἐὰν οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Μεμν.) ἐπεχειρεῖτο (si nihil ab eo moverētur=δηλ. ἂν ὁ Μέμων δὲν τὸν ἠνώγλει).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

cum... statuisset αἰτιολ. πρότ. ubicumque ἐπιρ. ἀναφ. τοπ.=ὀπουδὴ-ποτε. occupare τελ. ἀπαρ. ἑξαρτ. ἐκ τοῦ statuisset (αυτοπαρ.) ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ statūo, ūi, tūtum, ἔρε 3=ἰδρῶν· ἐδῶ : ἀποφασίζω. occupo 1=καταλαμβάνω ἀπροσδοκῆτως. ut...relinquēret τελ.πρότ.ἑξαρτ. ἐκ τοῦ statuisset.—relinquēret παρ.τ. ὑποτ. τοῦ relinquo, qui, lictum, ἔρε 3=καταλείπω. tergum, i οὐδ. β'=νῶτον. tutus, a, um ἐπίθ. β'=ἀσφαλής. Amphotērum-classi-Hegelōchum-copias ἀντικ. τοῦ praefēcit παρ.κ. ὄριστ. τοῦ praeficio (faciō), fēci, fēctum ἔρε 3=διορίζω τινὰ ἀρχηγόν τινος. ad oram ἐπιρ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. copia, ae θ. α'=ἀφθονία· πληθ. copiae, ārum=στρατιωτικαὶ δυνάμεις. Cōs ἢ Coōs ἢ Coūs, Coi θ. β'=ἡ Κῶς. Lesbium·Chium-Coum.praesidiis ἀντικ. τοῦ liberaturos ἐνν.esse (ὑποκ. Amph.Hegel) (li bero aliqueum ab alioquo ἀπελευθερῶ τινὰ ἀπὸ τινος) ἀπαρ.τελ.ἑξαρτ. ἐκ τοῦ praefēcit.usus, us ἀρ. δ'=χρῆσις, ἀνάγκη. quinquenti, ae, a ἀριθ. ἀπόλ.=πεντακόσιοι. attributa ἐνν. sunt ὄρ. παθ. πρ.κμ. τοῦ attribūo, būi, būtum, ἔρε 3=διαμένω. qui... tuebantur ἀναφ. πρότ. tuebantur ὄριστ. παθ. παρ.τ. τοῦ ἀποθ. tuēor, tuitus καὶ tutus sum, ēri=διαφυλάττω, φρουρῶ. missa ἐνν. sunt ὄρ. παθ. πρ.κμ. τοῦ mitto, misi, missum, ἔρε 3=στέλλω. foedus, ēris οὐδ. γ'=συνθήκη· ἢ πρόθ. ex+ἀφ. δηλοῖ συμφωνίαν. sociis ἀντικ. τοῦ imperatae ἐνν. sunt (ὑποκ. τὸ naves) ὄρ. παθ. πρ.κμ. τοῦ impero 1=προστάσω, παραγγέλλω. quae... (=ut eae) praesidērent ἀναφ. τελ. πρότ. ἑξαρτ. ἐκ τοῦ imperātae [sunt].praesidērent παρ.τ. ὑποτ. τοῦ praesidēo, sēdi, sēssum, ἔρε 2=φρουρῶ. nondum ἐπιρ. χρον. =μῆπω, ἀκόμη δέν. excessisse (εἶδ. ἀπ. ἑξαρτ. ἐκ τοῦ cognoverat' ὑποκ. τοῦ ἀπρ. Memnonem ἑτεροπαρ.) ἀπ. παρ.κ. τοῦ excēdo, cēssi, cēssum, ἔρε 3=ἀποχωρῶ. excēdo vitā (ἀφαίτ.)=ἀποθνήσκω. cognoverat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ cognōsco, gnōvī, gnōtum, ἔρε 3=γνωρίζω, πληροφοροῦμαι. in quem ἢ πρόθ.

ἔδω δηλοῖ ἐχθρ. ἔννοϊαν. intendērat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ intēdo, tēndi, tentum ἢ tensum, ἔρε 3=έντεινω. intendo curas=ἀπασχολοῦμαι σοβαρῶς. satis ἐπίρ. ποσοτ.=ἀρκετά, καλῶς. gnarus, a, um ἐπίθ. β'=ὁ γνώστης, ὁ γνωρίζων. fore ἀπαρ. μελλ. τοῦ sum εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ γνωστικῆ ἐπίθ. gnarus' ὑποκ. τὸ cuncta (ἑτεροορ.) in expedito=εὐκόλα, εὐχερῆ· ὁ ἐμπρ. διορ. ἐπέχει θέσιν κατηγ. εἰς τὸ cuncta. si... moverētur ὑποθ. πρότ. ab eo δηλ. Memnonε ἀφ. τοῦ ποιητ. αἰτίου εἰς τὸ moverētur παθ. παρατ. ὑποτ. τοῦ μονέο, mōni, mōtum, ἔρε 2=κινῶ, ἐπιχειρῶ· παθ. μονέορ, motus sum, ἐρι. nihil ἀντικ.

Πραγματικὰ

Darius εἶναι ὁ Δαρεῖος ὁ Γ' ὁ ἐπικαλούμενος Κοδομανὸς 336—330 π.Χ. a tergo tuta relinqueret αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Μέρμωνος εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ εἰς τὴν Ν. Ἑλλάδα εἶχον ἀπειλήσει σοβαρῶς τὰ πλευρὰ τοῦ Ἄλεξ. Lesbium ἐνῶ τὴν Χίον, τὴν Κῶν τὰς κατέλαβε πλήρως ὁ Μέρμων καὶ ἐκίνησεν εἰς ἐπανάστασιν πολλὰ μέρη τῆς Ν. Ἑλλάδος, ἐγένετο δὲ κύριος καὶ ὅλης τῆς ὑπαίθρου χώρας τῆς Λέσβου, τὴν ὀχυρὰν τῆς πρωτεύουσας δὲν ἐρόφθασε νὰ τὴν καταλάβῃ, διότι ἀπέθανε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας. occupare ἢ ἦτα τῶν Περσῶν εἰς τὸν Γρανικὸν εἶχε φέρεи τόσην σύγχυσιν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Δαρεῖου, ὥστε ἀπηρεῖτο μεγάλη σπουδὴ εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἠττημένων διὰ νὰ εἶναι ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς ἐπιτυχίας πλήρης. talentum πρόκειται διὰ τὸ ἀττικὸν τάλαντον· τοῦτο ἦτο σταθμητὴ νομισματικὴ μονὰς ζυγίζουσα 2592 γραμμάρια χρυσοῦ (δηλ. περὶ τὰς 324 χρυσᾶς λίρας Ἀγγλίας ἢ 72.900.000 σημερινᾶς δρχ.). Antipatrus ὁ Ἀντίπατρος: οὗτος ὑπῆρξεν εἷς τῶν διασημοτέρων στρατηγῶν τοῦ Φιλίππου. Εἰς τοῦτον ὁ Ἄλεξ. ἐκκινῶν κατὰ τῶν Περσῶν ἀνέθεσε τὴν ἀντιβασιλείαν. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐστρατείας εἰς τὴν Ἀσίαν ὁ Ἄντ. ἐνεφοδιάζε τακτικώτατα τὸν Ἄλ. εἰς ἔμπροσθεν καὶ ἄψυχον ὑλικόν. Κατέπνιξε τὴν ὑπὸ τοῦ Μέρμωνος ὑποκινηθεῖσαν ἐπανάστασιν καὶ ὅτε μετὰ τὸ θάνατον τοῦ Ἄλ. οἱ Ἕλληνες τῆ ὑποκινήσει τοῦ Δημοσθένους ἐπανεστάτησαν καὶ ἐβάδιζον κατὰ τῆς Μακεδονίας, ὁ Ἄντ. τοὺς ἐνίκησεν εἰς τὴν Κρανῶνα (322) συντελέσας εἰς τὴν θανάτωσιν τοῦ Δημοσθένους. Memnon=Μέρμων, -ονος: εἷς τῶν διαπρεπεστέρων στρατηγῶν τοῦ Δαρεῖου, τὸν ὁποῖον ἐξαιρετικὰ ὑπελόγιζεν ὁ Ἄλ. Ἡ στρατηγικὴ τοῦ Μέρμωνος εἶναι ἡ ἰδίᾳ μὲ τὴν τακτικὴν τοῦ Φαβίου Μαξίμου, δηλαδὴ προβλέπει στρατηγικὴν ὑποχώρησιν πρὸ ὑπερέτερου ἐχθροῦ, καταστροφὴν καὶ πυρπόλησιν τῆς χώρας καὶ συνεχῆ παρενόχλησιν τοῦ ἀνιπάλου διὰ τοῦ κλεφτοπολέμου μέχρι καταπονήσεως. Τὴν στρατηγικὴν του ἠκολούθησεν ὁ Ρῶσος ἀρχιστράτηγος Κουτούζωφ καὶ ἐνίκησε τὸν Ναπολέοντα (1812).

Περίληψις

Ὁ Ἄλέξανδρος ἀποφασίσας κατοπιν (ἄνοιξις τοῦ 333) νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸν Δαρεῖον νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὸ πλῆγμα τοῦ Γρανικοῦ παραγγέλλει εἰς τοὺς στρατηγούς του Ἀμφότερον, Ἠγέλοχον καὶ Ἀντίπατρον νὰ ἐλευθερώσουν τὰς

ὑπὸ τοῦ Μέμνονος καταληφθεῖσας νήσους καὶ νὰ ἀσφαλίσουν τὰ πλευρὰ τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ. Καὶ τὰ παρήγγελεν ὅλα αὐτὰ διότι δὲν εἶχε μάθει ὅτι ὁ ἐπικίνδυνος ἀντιπαλὸς του εἶχεν ἤδη ἀποθάνει.

§ 22-23. Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Ἀγκυραν

Καὶ ἤδη εἰς τὴν πόλιν Ἀγκυραν εἶχον φθάσει (ventum erat ἀντι venērant), ὅπου, ἀφοῦ ἐγένεν ἀριθμῆσις τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων (numero corporum inito=ἀριθμῆσεως γενομένης), εἰς τὴν Παφλαγονίαν εἰσβάλλει. Εἰς ταύτην (δηλ. τὴν Παφλ.) ἦσαν ἠνωμένοι (iuncti erant=ἀνήκον) οἱ Ἐνετοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους (unde=ὀπόθεν) πιστεύουν μερικοὶ (quidam credunt) ὅτι οἱ Βενετοὶ ἔλκουν τὴν καταγωγὴν (trahere originem=ὅτι κατάγονται). Καὶ ἡ περιοχὴ αὕτη (que haec regio) ὑπετάγη (parūit) ἅπασα εἰς τὸν βασιλέα, καὶ ὄμηροι (ἐγγυηταὶ) ἀφοῦ ἐδόθησαν (datis-que obsidibus), τὸν φόρον (tributum), τὸν ὅποιον οὐδὲ (ne quidem) εἰς τοὺς Πέρσας εἶχον πληρώσει (tulissent=εἶχον καταβάλλει) ἐπέτυχον (impetraverunt) ὥστε νὰ μὴ ἀναγκασθοῦν νὰ τὸν πληρώσουν (ne cogentur pendere). Ὁ Κάλας αὐτῆς τῆς περιοχῆς διωρίσθη διοικητῆς (praepositus est)· αὐτὸς ὁ ἴδιος (δηλ. ὁ Ἄλ.), ἀφοῦ παρέλαβεν (αὐτοῦς) (assumptis ἐνν. iis), οἱ ὅποιοι ἐσχάτως (nuper) εἶχον φθάσει ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν πρὸς τὴν Καπαδοκίαν ἐπορεύθη (petiit=ὤρμησε).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Ad urbem An. ἐμπρ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. ventum erat=ἄφικσις ἦτο· ὁ Κούρτιος χρησιμοποιεῖ τὴν ἰδιωματικὴν ἀπόσ. σύνταξιν ἀντὶ τῆς προσ. venērant ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ venio, veni, ventum, ire 4=ἐρχομαι, φθάνω. numero inito ἀφ. ἀπόλ.=ἀριθμῆσεως γενομένης· numerus, i ἀρ. β' ἀριθμός· ἐδῶ : ἀριθμῆσις· initus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ inēo, īni καὶ īi, itum, ire 4=εἰσέρχομαι· inēo numerum=ἀριθμῶ. Paphlagoniam ἀπροθ. αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. intro 1=εἰσβάλλω, εἰσέρχομαι. huic (δοτ.) δηλ. Paphlagoniam. iuncti erant παθ. ὑπερσ. ὀρ. τοῦ iungo, nxi, nctum, ēre 3 ἐνώνω· unde ἀντὶ e quibus=ἐκ τῶν ὁποίων. quidam, quaedam, quiddam ἀόρ. ἀντων.=τίς, τί· τὸ quidam (ὄν. πληθ.) ὑποκ. τοῦ credunt ἐνεστ. ὀρ. τοῦ credo, dīdi, dītum, ēre 3=πιστεύω. trahere (εἰδ. ἀπ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ credunt) ἀπ. ἐν. τοῦ traho, traxi, tractum, ēre 3=ἔλκω. Venetos ὑποκ. originem ἀντικ. τοῦ trahere (ἐιερσορ.)· traho originem=ἔλκω τὴν καταγωγὴν, κατάγομαι. regio, ὄπισ θ. γ'=περιοχὴ, τόπος. regi ἀντικ. τοῦ parūit πρκμ. ὀρ. τοῦ parēo, rūi, —, ēre 3=ἐδῶ : ὑπακούω, ὑποτάσσομαι. datis obsidibus ἀφ. ἀπόλ. obses, īdis ἀρσ. γ'=ὄμηρος, ἐγγυητής, tributum,—i οὐδέτερον β

=φόρος. quod... tulissent (ἀναφ. πρότ.) ὑποτ. ὑπερσ. τοῦ fero, tuli, latum, fēre β=φέρω· ἐδῶ : πληρώνω, καταβάλλω. ne quidem=οὐδέ, μηδέ. tributum—Persis ἀντικ. τοῦ tulissent. inpetravērunt ὄρ. προκμ. τοῦ inpetro I=ἐπιτυγχάνω. cogereatur ὑποτ. παθ. παρατ. τοῦ cōgo (cum+ago), coēgi, coāctum, ēre β=ἀναγκάζω· παθ. cōgor, coāctus sum, cogi=ἀναγκάζομαι, ὑποχρεοῦμαι. pendere (τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ cogereatur) ἀπαρ. ἐν. τοῦ pendo, perēndi, pensum, ēre β=πληρώνω. Ἡ συντ.σειρά : inpetravērunt ne cogēntur pendēre (ταυτοπρ.). huic regiōni δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ praepositus est ὄρ. παθ. προκμ. τοῦ praerōno, posūi, positum ēre β=διορίζω διοικητῆν· παθ. praerōnor, positus sum, rōni.—ipse δηλ. Alexander·assumptis ἐνν. iis (copiis) ἀφ. ἀπόλ. assumptus, a, um μητ. παθ. προκμ. τοῦ assūmo, sūmpti, sūmptum, ēre β=παραλαμβάνω· παθ. assūmor, sūmptus sum, sūmi. qui... advenerant (ἀναφ. πρότ.) ὑπερσ. ὄρ. τοῦ advenio 4=φθάνω. nuper ἐπίρ. χρον.=νεωστί, ἐσχάτως, πρὸ ὀλίγου. ex Macedonia ἐμπρ. διορ. τῆς ἀπὸ τόπου ἐκκινήσεως. Cappadociam ἀπρόθ. αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. petiit προκμ. ὄρ. τοῦ peto, tīvi ἢ tīi, itum, ēre β=ὀρω, πορεύομαι.

Πραγματικά

Anasyra εἶναι ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Τουρκίας. Κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην περίοδον ἀνήκεν εἰς τὴν Φρυγίαν. Ὁ Πausanias λέγει ὅτι τὴν ἐκτίσεν ὁ Μίδας καὶ τῆς ἔδωκε τὸ ὄνομα αὐτό, διότι εἰς τὴν θῆσιν αὐτὴν ἀνεῦρε μίαν ἄγκυραν, τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν προσφιλέστατον τοῦ θεοῦ Δία. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὑπῆρχε καὶ ἡ κρήνη, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα ἐκέρασεν ὁ Μίδας μὲ οἶνον, ὥστε νὰ μεθύσῃ ὁ σοφὸς σάτυρος Σιλῆνος, ὅταν μετέβαινε νὰ πῆγαι νὰ γίνῃ αἰχμάλωτος τοῦ Μίδα. Τοῦτον ὁ Μ. δὲν ἠλευθέρωσε παρὰ μόνον ὅταν τοῦ ἐδίδαξε τὴν σοφίαν ὄλου τοῦ κόσμου. Paphlagonia αὐτὴ περιελάμβανε τὸ μεσαιὼν τμήμα τῆς Β. παραλίας τῆς Μ. Ἀσίας, τὸ ὁποῖον ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Βιθυνίας μέχρι τοῦ Πόντου. Ἡ σπουδαιότερα πόλις αὐτῆς ἦτο ἡ Σινώπη. Heneti οἱ Ἑνετοὶ ἦσαν λαὸς πολεμικὸς Γαλατικῆς καταγωγῆς. tributum ἢ stipendium εἶναι ἄσμεσος φόρος· ἐδῶ εἰδικῶς εἶναι φόρος ὑποταγῆς (κάτι ὡς ἡ δεκάτη)· εἰς τὸν Κορνήλιον εὔρομεν καὶ τὸ vectigal (γ'·alis) ὅπερ ἐδήλου φόρον ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων. obses=ὁ ὄμηρος· ἦτο σημαῖον πρόσωπον τὸ ὁποῖον εἰς ἐμπόλεμος παρέδιδεν εἰς ἄλλον (ἢ καὶ ἀπῆγετο βιαίως) ὡς ἐγγύησις ὅτι θὰ ἐκτελεσθοῦν αἱ συνθήκαι. Cappadocia ἢ Καππαδοκία ἦτο ἐκτεταμένη χώρα τῆς Μ. Ἀσίας περικλειομένη μεταξὺ τοῦ Ἄλως ποταμοῦ πρὸς Δ, τοῦ Εὐξείνου Πόντου πρὸς Βορρᾶν, τοῦ ὄρους Ταύρου πρὸς Ν καὶ τοῦ ἄνω Εὐφράτου πρὸς Δ. Τότε ἡ χώρα αὐτὴ ἀπετέλει αὐτόνομον κράτος ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Περσῶν καὶ εἶχε βασιλεία τὸν Ἀριαράθην τὸν Β'. Calas οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀρπάλου καὶ ἀρχηγὸς τοῦ Θεσσαλικοῦ ἱππικοῦ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Γρανικοῦ.

Περίληψις

*Ἀπὸ τὸ Γόρδιον ἐπροχώρησε καὶ ἐφθασεν εἰς τὴν Ἄγκυραν, ὅπου

προέβη εἰς καταμέτρησιν τῶν δυνάμεών του. Ἐκεί εἰσέβαλεν εἰς τὴν Παφλαγονίαν κατοικουμένην ἀπὸ τοὺς Ἑνετούς, τοὺς ὁποίους κατέστησεν ὑπηκόους του. Ἐφοῦ ἀφῆκε διοικητὴν τῆς τὸν Κάλαν, ἐπροχώρησε περαιτέρω καὶ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Καππαδοκίαν.

Κεφάλαιον 2

Ὁ Δαρεῖος συγκεντρώνει νέας δυνάμεις. Θάνατος τοῦ Χαριδήμου.

§ 1—2 Ὁ Δαρεῖος ἀρχιστράτηγος τῶν Περσικῶν δυνάμεων. Προπαρσάκενῃ τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ πρὸς ἐπίδειξιν.

Ὁ Δαρεῖος ἀντιθέτως (at), μόλις ἀνηγγέλθη ὁ θάνατος (nuntiāta morte=ἀναγγελθέντος τοῦ θαν.) τοῦ Μέμνονος, ὄχι κατ' ἄλλον τρόπον (haud secus) παρὰ ὅπως ἦτο προσῆκον (quam par erat=ὅπως ἦτο φυσικόν), συγκινηθεὶς, ἀφοῦ ἀπέβαλε πᾶσαν ἄλλην ἐλπίδα (ἀπολεσθείσης πάσης ἄλλης ἐλπίδος=omissa omni alia spe), ἀπεφάσισεν ὁ ἴδιος νὰ ἀγωνισθῇ (decernēre=νὰ πολεμήσῃ)· διότι, ὅσα (ὑπὸ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ (quae per duces suos) εἶχον πραχθῇ (acta erant=εἶχον ἐκτελεσθῇ), ὅλα τὰ κατεδίκαζε (damnābat=περιεφρόνει), νομίσας (ratus) ὅτι ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους (ἐλείπεν) ἢ φροντίς, (καὶ) ἀπὸ ὄλους τοὺς ἐλείπεν (abfuisse) ἢ τύχη. Λοιπὸν παρὰ τὴν Βαβυλῶνα ἀφοῦ ἐστρατοπέδευσε (castris positis), ἵνα (quo) μετὰ μεγαλυτέρας εὐψυχίας (maiore animo) ἐπιχειρήσῃ τὸν πόλεμον (capessērent bellum), ἐνήργησεν ἐπιδεικτικὰς παρελάσεις ὅλων τῶν δυνάμεων (in conspectum dedit universas vires κατὰ λέξιν: εἰς θεᾶν ἔδωκεν συμπάσας τὰς δυνάμεις) καὶ ἀφοῦ ἐτοποθέτησε περίεξ χαράκωμα (et circumdato vallo), τοιοῦτον ὥστε (quod=tali ut) (νὰ δύναται) νὰ περιλάβῃ (caperet) πλῆθος δέκα χιλιάδων ἐνόπλων, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ξέρξου (X. exemplo), ἔκαμε ἀρίθμησιν (inīit numēro) τῶν δυνάμεών (του).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ.

at σύνδ. ἀντιθ.,=ἀλλά, ὁμως, ἀντιθέτως. nuntiata morte ἀφ. ἀπολ. μυχ. χρον. nuntio I=ἀγγέλλω. haud ἐπίρ. ἀρνητ.=ὄχι. secus ἐπίρ. τροπ.=κατ' ἄλλον τρόπον, ἄλλως. par, paris ἐπίθ γ' μονοκ.=ἴσος, προσήκων· par est ἀπρόσ.

ἔκφρ.=εἶναι προσῆκον, φυσικόν, ἀρμόζει. *quam par erat* β' ὄρος τῆς συγκρ. *secus* α' ὄρος. *motus*, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ *movēo*, *mōni*, *mōtum*, ἔρε 2=συγκινῶ. *omissa...spe* ἀφ. ἀπολ. μτχ. χρον. *omissus*, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ *omitto* (*ob+mitto*), *mīsi*, *mīssum*, ἔρε 3=ἀφήνω, χάνω: *omitto spem*=ἀπελπίζομαι. *alius*, a, ud ἄορ. ἄντων. (=γεν. *alius*, δοτ. *alii*)=ἄλλος. *decernere* (τελ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ *statuit'* ὑποκ. *ipse* ταυτοπρ.) ἀπ. ἐν. τοῦ *decerno*, *crēvi*, *crētum*, ἔρε 3=ἀποφασίζω' ἐδῶ: ἀγωνίζομαι, εἰς ἀγῶνα κρῖνω. *quae... erant* ἀναφ. πρῶτ. *acta erant* παθ. ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ *ago*, *ēgi*. *actum*, ἔρε 3=ἄγω, ἐκτελῶ. *damno* 1=καταδικάζω, περιφρονῶ. *ratus*, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ἀποθ. *reŕg*, *ratus sum*, *rēri*=νομίζω. *curam—fortunam* ὑποκ. τοῦ *abfuisse* εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ *ratus'* τὸ νόημα: δηλ. ὅτι οἱ περισσότεροι στρατηγοὶ δὲν ἐνδιεφέροντο διὰ τὸν πόλεμον καὶ ἐπὶ πλέον δὲν τοὺς ἐβοήθει καθόλου ἢ τύχη. *castris positis* ἀφ. ἀπολ. μτχ. χρον. *positus*, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ *pono*, *posui*, *positum*, ἔρε 3=θέτω. *castra pono*=στρατοπεδεύω. *castrum*, i=φρούριον' *castra*, ōrum=στρατόπεδον. *quo... capessērent* ἀναφ. τελ. πρῶτ. *maiore animo* ἀφ. ὄργ. *capessērent* παρτα. ὑποτ. τοῦ *capesso*, *sīvi*, *ītum*, ἔρε 3 (ἔφετ. τοῦ *capio*)=ἐπιχειρῶ. *conspēctus*, us ἄρ. δ'=θέα. *in conspectum do vires*=ἐνεργῶ ἐπιδεικτικὰς παρελάσεις. *circumdato vallo* ἀφ. ὄπολ. μτχ. χρον. *circumdo*, *dēdi*, *dātum*, ἄρε 1=περιβάλλω, περικλείω. *quod=tali ut=τοιοῦτον* (χαράκωμα) ὥστε νά. *careret* παρτα. ὑποτ. τοῦ *capio*, *cēpi*, *captum*, ἔρε=λαμβάνω. *Xerxes*, is γ'=ὁ Ξέρξης. *exemplo* ἀφ. τοῦ τρῶτου. *exemplum*, i β' καὶ *exemplar*, āris γ'=παράδειγμα. *numērum inīit coriārum* βλ. Κερ. Α'.

Πραγματικὰ

At διὰ τοῦ συνδέσμου τούτου γίνεται μετάβασις εἰς τὸ 2ον κεφάλαιον: δηλ., ἀφοῦ αὐτὰ (ποῦ ἐξετέθησαν εἰς τὸ 1ον κεφ.) ἔπραττεν ὁ Ἀλεξ., ὁ Δαρεῖος πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος (ὁ Δαρεῖος ὀντιθέτως). *motus* πολὺ δικαία ἢ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Μέμνονος λύπη τοῦ Δαρείου, διότι οὐδεὶς πλέον ἐκ τῶν στρατηγῶν του ἠδύνατο νά συνεχίσῃ τὴν ἀντιπερισπαστικὴν δρᾶσιν εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ Ἀλεξ. *quae per duces suos acta erant*, *cuncta damnabat* δὲν εἶχε ἀπόλυτον δίκαιον νά κατηγορῇ ὁ Δαρ. τοὺς στρατηγούς του δι' ἀφρονησίαν (*abfuisse curam*) διότι κατὰ τὴν μάχην τοῦ Γρανικοῦ ἐπολέμησαν γενναϊότατα καὶ ἀρκετοὶ ἔπεσον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς. Οὔτε καὶ ὅτι δὲν εἶχον τύχην (*abfuisse fortunam*) εἶχε δίκαιον νά λέγῃ, ἀλλὰ μόνον ὅτι εἰς ὄλους πλὴν τοῦ Μέμνονος ἔλειπεν ἢ πλήρης ἐκτίμησις τῆς καταστάσεως καὶ ἡ στρατηγικὴ ἱκανότης (πρβλ. Ἄρρ. Ἀναβ. Ἀλεξ. Α', 12, 8—10) *Babylon*, ἢ Βαβυλῶν: εἶναι ἡ παναρχαία πρωτεύουσα τῆς Μεσοποταμίας, τὴν ὁποίαν ὅπως λέγει ὁ Ἡρόδοτος ἔκτισεν ὁ Ναβουχοδονόσορ καὶ ἡ ὁποία μᾶς εἶναι γνωστὴ καὶ ἀπὸ τὴν Παλαιάν Διαθήκην καὶ ἀπὸ τοὺς κρμαστοὺς κήπουσ τῆς Σεμειράμιδος. *vallum* εἶναι τὸ περιχαρακωμένον στρατόπεδον. *Xerxis exemplo* ὁ Ξέρξης κατὰ τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα πορείαν του τοῦ 480 π. Χ., μόλις ἐφθάσεν εἰς Δορίσκον (σημερ. Ἀλεξανδρούπολιν) παρέταξεν ὄλας τὰς δυνάμεις τουσ καὶ

προέβη εἰς ἐπιθεώρησιν καὶ καταγραφὴν τούτων κατὰ ἔθνη (πρβλ. Ἡροδ. VII, 100).

Περίληψις

Ἐνθὺ ὁ Ἀλέξ. κατελάμβανεν ὄλην τὴν Μ. Ἀσίαν μέχρι τοῦ Ἄλυος ποταμοῦ, ὁ Δαρεῖος ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του πλευρὰν πληροφορηθεὶς ταῦτα καθὼς καὶ τὸν θάνατον τοῦ Μέμνονος ἐδοκίμασε πολὺ μεγάλην λύπην. Ἰδιαιτέρως ἐθλίβετο διὰ τὰς ἀποτυχίας τῶν στρατηγῶν του δι' ὃ καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος τὴν ἀρχιστρατηγίαν. Ὁθεν στρατοπεδεύσας εἰς τὰς πρὸ τῆς Βαβυλώνος ἀχανεῖς πεδιάδας, διὰ νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν κατεπτοημένον στρατόν του προεβη κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ξέρξου εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἀρίθμησιν τῶν δυνάμεών του.

§ 3-9. Ἐπίδειξις καὶ ἀρίθμησις τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ

Ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς νυκτὸς (orto sole ad noctem), τὰ στρατεύματα, ὅπως ἀκριβῶς εἶχον καταγραφῆ (sicut descripta erant=μὲ τὴν καθωρισμένην σειρὰν), εἰσῆλθον εἰς τὸ χάρακωμα (intravere vallum). Ἐπειτα (inde), ἀφενθέντα ἐλεύθερα (emisissa [agmina]), εἶχον καταλάβει (κατεπλημμύρισαν) τὰς πεδιάδας τῆς Μεσοποταμίας, ἰπέων καὶ πεζῶν σχεδὸν (propemodum) ἀναρίθμητον πλῆθος (innumerabilis turba), παρέχον ὄψιν (ferens speciem) μεγαλυτέραν ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν (του) (δηλ. ἐφαίνοντο περισσότεροι ἀπ' ὅ,τι ἦσαν=maiores quam pro [suo] numero). Ἐκ τῶν Περσῶν ἦσαν (ἐμετρήθησαν=erant) ἑκατὸν χιλιάδες, μεταξὺ τῶν ὁποίων in quis=in quibus) συγκατελέγοντο 30.000 ἰππεῖς (inplebat=συνεπλήρωνον). Οἱ Μῆδοι δέκα (χιλιάδας) ἰπέων, (καὶ) πενήκοντα χιλιάδας πεζῶν εἶχον. Ἐκ τῶν Βαρκανῶν ἰπέων ὑπῆρξαν δύο χιλιάδες, ὀπλισμένοι μὲ ἀμφιστόμους πελέκεις (bipennibus [securibus]) καὶ μὲ ἑλαφρὰς ἀσπίδας (levibusque scutis), αἱ ὁποῖαι ὠμοίαζον πάρα πολὺ (reddentibus speciem maxime) μὲ πέλτην (cetrae=μικρὰν στρογγύλην ἀσπίδα)· ἐκ τῶν πεζῶν δέκα χιλιάδες ὁμοίου ὀπλισμοῦ (pari armatu=ὀπλισμένοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον) ἠκολούθουν. Οἱ Ἀρμένιοι εἶχον ἀποστείλει (miserrant) τεσσαράκοντα χιλιάδας πεζῶν, προστεθέντων ἑπτακισχιλίων ἰπέων (προσθέσαντες=additis septem milibus equitum). Οἱ Ὑρκανοί, ἐκλεκτῶν ἰπέων, ὅπως μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἐκείνων (ὄνομαστοὶ ἦσαν), ἕξ χιλιάδας εἶχον συμπληρώσει, προστεθέντων χιλίων ἰπέων Ταπούρων. Οἱ Δέρβικες τεσσαράκοντα χιλιάδας

πεζῶν εἶχον ἔξοπλίσει· εἰς τοὺς περισσοτέρους διὰ χαλκοῦ ἢ σιδήρου (ἦσαν) ἔστομωμένα τὰ δόρατα (pluribus aere aut ferro praefixae [erant] hastae=δηλ. εἶχον χαλκῆν ἢ σιδηρᾶν αἰχμῆν), μερικοὶ (quidam) τὸ ξύλον (τὸ ξύλινον κοντάρι=lignum) εἶχον σκληρύνει διὰ τῆς πυρᾶς. Τούτους ἐπίσης (hos quoque) δύο χιλιάδες ἰπέων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους ἠκολούθησαν (comitata sunt). Ἐκ τῆς (περιφερείας τῆς) Κασπίας θαλάσσης ὅτι δὲ χιλιάδων περικὸς στρατὸς εἶχεν ἔλθει, διακόσιοι (δὲ) ἰππεῖς. Μετὰ τούτων (cum iis) ὑπῆρχον ἄλλα ἄγνωστα ἔθνη (ταῦτα) δύο χιλιάδας πεζῶν, ἰπέων (δὲ) διπλάσιον ἀριθμὸν εἶχον παρασκευάσει. Εἰς αὐτὰς τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τριάκοντα χιλιάδες Ἑλλήνων μισθοφόρων (ἐπὶ μισθῷ=mercēde) συναχθεῖσαι (conducta) ἑξόχου νεότητος (εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των=egregiae iuventutis) προσετέθησαν (adiecta sunt). Διότι τοὺς Βακτριανούς καὶ τοὺς Σογδιανούς καὶ τοὺς Ἰνδοὺς καὶ τοὺς ἄλλους γειτονικοὺς (λαοὺς) τῆς Ἑρμηθρᾶς θαλάσσης, ὀνόματα ἔθνῶν ἄγνωστα καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη (τὸν Δαρεῖον), ἢ σπουδῆ (τοῦ πολέμου) (festinatio) ἠμπόδιζε νὰ προσκληθῶν (prohibēbant acciri).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Orto sole ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρον. οἴορ, ortus sum, οἴρι (ἀποθ.)=ἀνατέλλω (πρβλ. τὸ ἑλλ. ὄρνυμι). sicut ἐπίρ. τροπ.=ὀπως ἀκριβῶς. discripta erant παθ. ὑπερσ. ὄρ. τοῦ describo (καὶ describo), scripsi, scriptum, ἔρε 3=καταγράφω. intravēre καὶ intravērunt γ' πληθ. πρσμ. ὄρ. τοῦ intro 1=εἰσέρχομαι. inde ἐπίρ. χρον.=κατόπιν, ἔπειτα. emissa (ἐνν. ἀγμίνα) χρον. μτχ. παθ. πρσμ. τοῦ emittor, missus sum, miti 3=ἀφήνωμι ἐλεύθερος. occurrerant ὑπερσ. ὄρ. τοῦ occurro 1=καταλαμβάνω. propemῶdum ἐπίρ. ποσοτ.=σχεδόν. innumerabilis, is, e ἐπίθ. γ'=ἀναρίθμητος. eques, itis ἀφ. γ'=ἰππεύς. pedes, itis ἀφ. γ'=πεζός. maiōrem συνάπτεται μὲ τὸ speciem—fero speciem=παρέχω ὄψιν, φαίνομαι. in quis ἀντι in quibus.—eques ἐδῶ τὸ οὐσιαστ. μὲ περιληπτ. σημασίαν=τὸ ἰππικόν. inplebat παρατ. ὄρ. τοῦ inplēo, plēvi, plētum, ἔρε 2=συμπληρώνω. Persarum-Barcanorum γεν. διαίρετ. decem ἐνν. milia—bipennibus (ἐνν. securibus) καὶ scutis ἀφ. ὄργ. bipennis, is, e ἐπίθ. γ'=ἀμφίστομος. levis, is, e ἐπίθ. γ'=ελαφρὸς. cetera, ae θ. α'=μικρὰ τρογγύλη ἀσπίς, πέλτη. maxime ἐπίρ. ὑπερθ. τοῦ θετ. magnōpere=μεγάλως συγκριτ. magis=μᾶλλον. reddentibus ἀναφ. μτχ. ἐνεστ. τοῦ reddo didi, ditum, ἔρε 3=ἀποδίδω. reddo speciem=παρέχω ὄψιν, ὁμοίᾳ. pari armatu ἀφ. τῆς ιδιότη. armatus, us ἀφ. δ'=ὀπλισμός. sequebantur πρτχ. ὄρ. τοῦ ἀποθ. sequor, secūtus sum, sequi=ἀκολουθῶ. miserant ὑπερσ. ὄρ. τοῦ mitto, misi, missum, ἔρε 3=στέλλω. additis ἀφ. ἀπόλ. χρον. μτχ. τοῦ

addo, addīdi, addītum, ἔρε 3=προσθέτω. egregius, a, um ἐπίθ. β'=ἔξοχος, ἑξαίρετος. Derbices, um=οἱ Δέρβικες. armaverant ὑπερσ. ὄρ. τοῦ armo 1=ἔξοπλιζῶ. aere-ferro ἀφ. τῆς ὕλης (πρβλ. τὰ τῆς ἑλλην. ἀκροσίδηρα, ἀκρόχαλκα). aes, ἔρις οὐδ. γ'=χαλκός. ferrum, i οὐδ. β'=σίδηρος. praefixae (ἐνν. erant ὑποκ. τὸ hasiae) παθ. ὑπερσ. ὄρ. τοῦ praefīgo, fīxi, fīxum, ἔρε 3=προσπῆγνυμι (μῆγω κατὶ ἐμπρός). quidam, quaedam, quiddam ἄορ. ἀντων.=τίς, τί. lignum, i οὐδ. β'=τὸ ξύλον· ἐδῶ : ὁ ξύλινος κοντὸς τοῦ δόρατος (ἡ λέξις σημαίνει τὴν ὕλην ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς ὕλης ταύτης κατασκευαζομένου πράγματος). igni ἀφ. ὄργ. ignis, is ἀρ. γ'=πῦρ. duraverant ὑπερσ. ὄρ. τοῦ duro 1=σκληρύνω. hos δηλ. τοὺς Δέρβικας. comitāta sunt πρξμ. ὄρ. τοῦ ἀποθ. comītor, tātus sum, tāri 1=ἀκολουθῶ. pedester, stris, stre ἐπίθ. γ'=πεζικός. venerat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ venio 4=ἔρχομαι. ignobilis, is, e ἐπίθ. γ'=ἄγνωστος. alius, a, ud ἄορ. ἀντων.=ἄλλος. duplex, ūcis ἐπίθ. τριγ. καὶ μονοκ.=διπλοῦς. paraverant ὑπερσ. ὄρ. τοῦ paro 1=παρασκευάζω. merces, ēdis θ. γ'=μισθός. conductus, a, um μτχ. παθ. πρξμ. τοῦ condūco, dūxi, dūctum, ἔρε 3=συνάγω. mercēde condūco aliquem=στρατολογῶ μισθοφόρους. egregiae iuventūtis γεν. τῆς ἰδιότ. iuventus, ūtis θ. γ'=νεότης. adiecta sunt παθ. πρξμ. ὄρ. τοῦ adiicior (ad+iacior), iēctus sum, ici 3=προστίθεμαι. ruber, bra, brum ἐπίθ. συγκοπτ. β'=ἐρυθρός. Rubrum mare=ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα. accola, ae θ. α'=πρόσοικος, γειτονικός. ignota ἀναφ. μτχ. παθ. πρξμ. τοῦ ignōsco, gnōvi, gnōtum, ἔρε 3=ἄγνωθ. ipsi δηλ. εἰς τὸν Δαρείον. nomen, īnis οὐδ. γ'=ὄνομα. festinatio, ōnis θ. γ'=σπουδή. prohibēbat πρξμ. ὄρ. τοῦ prohibeo, būi, bītum, ēre 2=ἐμποδίζω. accīri (τελ. ἀπρμ. ἔφαρτ. ἐκ τοῦ prohibebat) ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ accīo, cīvi, cītum, ire 4=προσκαλῶ. festinatio prohibēbat accīri ἀδόκιμος σύνταξις ἀντί : Darēs festinatiōne prohibebātur accire=ὁ Δαρ. ἔνεκα τῆς σπουδῆς ἠμποδίζετο νῶ (τοὺς) προσκαλέσῃ.

Πραγματικά

Persae, Πέρσαι: οἱτοὶ εἶχον πρωτεύουσαν τὰ Σοῦσα καὶ κατόικουν τὴν Περσίαν, χώραν ἐκτεινομένην Α τοῦ Τίγρητος, πρὸς Ν τῆς Μηδίας καὶ ἄνωθεν τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Πρὸ τοῦ 549 ἡ Περσία ἦτο ὑπόδουλος εἰς τοὺς Μήδους· κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Κῦρος ὁ Μέγας τὴν ἠλευθέρωσε καὶ ὑπεδούλωσε τοὺς Μήδους, ἰδρύσας τὴν μεγάλην Περσικὴν αὐτοκρατορίαν. Ἐπὶ Κύρου καὶ ἰδίως ἐπὶ Δαρείου τοῦ Α' (τοῦ Ὑστάσπου) οἱ Πέρσαι ἐκταθέντες μέχρι τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου ἤλθον εἰς σύγκρουσιν μὲ τοὺς Ἕλληνας, ἔκαμαν δύο εἰσβολὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τόσον ἐτυράννησαν τοὺς Ἕλληνας τῆς Μ. Ἀσίας ἀπὸ τὸ 540-333 π.Χ. (ὁπότε οἱ ἕλλ. ἀπειλοῦν τὴν ἰδικὴν των ἀνεξαρτησίαν) ὥστε νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τὸ μῖσος τῶν δύο ἐθνοτήτων. Medi=οἱ Μῆδοι: οἱτοὶ κατόικουν τὴν Μηδίαν μὲ πρωτεύουσαν τὰ Ἐκβάτανα. Ἡ χώρα αὕτη ἔκειτο Β τῆς Περσίας καὶ μετὰξὺ Κασπίας καὶ Παρθυαίας. Barchani οἱ Βαρκανοὶ ἢ Βαρκαῖοι. Οἱτοὶ κατόικουν Β τῆς Ἀρείας μετὰξὺ τοῦ ποταμοῦ Ὁξου

καὶ τῆς Κασπίας. Armenii οἱ Ἀρμένιοι, κάτοικοι τῆς Ἀρμενίας κειμένης Ἀ τῆς Καππαδοκίας, Δ τῆς Περσίας καὶ Β τῆς Συρίας. Εἰς τὴν χώραν ταύτην οἱ μύριοι τῆς Ἀναβάσεως εὗρον τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον χρῆθινον οἶνον (πρβ. Ξενοφ. Κύρ. Ἄν. Δ, 3, 4). Hyrcani οἱ Ὑρκανοί, κάτοικοι τῆς Ὑρκανίας χώρας κειμένης κάτωθεν τῆς Κασπίας περὶ τὸ ὄρος Ἑλμπρούς. Μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐξάπλωσιν οἱ Ὑρκανοὶ ἀνεμείχθησαν μὲ Μακεδόνας καὶ ἐξελληνίσθησαν. Ταυρι οἱ Τάπουροι, μέγας νομαδικὸς λαὸς κατοικῶν περὶ τὰ Τάπουρα ὄρη (πέραν τῶν Κασπίων πυλῶν). Derbices οἱ Δέρβικες ἢ καὶ Δερβίκαὶ μέγας λαὸς κατοικῶν περὶ τὸν Ὠξὸν ποταμὸν (Β Μηδία). a Caspio mari ἔνοοι Μασσαγετικὰ φύλα κατοικοῦντα τὴν ἄνω Κασπίαν. triginta milia Graecorum οὗτοι ἀσφαλῶς εἶναι οἱ 30.000 ἑλλ. μισθοφόροι, τοὺς ὁποίους ὁ διάδοχος τοῦ Μέμνονος Φαρνάβαζος ὑπὸ τὸν Θυμῶδην ἀπέστειλεν εἰς τὸν Δαρεῖον (ἀναφέρονται καὶ κατωτέρω κεφ. VIII, 1). Bactriani οἱ Βακτριανοί, κάτοικοι τῆς Βακτρίας, χώρας κειμένης πλησίον τῆς Σογδιανῆς. Σήμερον μέρος τῆς χώρας αὐτῆς ἔχει ὑπαχθῆ εἰς τὸ Τουρκεστάν μέρος δὲ εἰς τὸ Ἀφγανιστάν. Sogdiani οἱ Σογδιανοί, κάτοικοι τῆς Σογδιανῆς χώρας κειμένης Β τῆς Βακτρίας καὶ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ὠξοῦ καὶ τοῦ Ἰαξάρτου (σημ. Οὐζμπεκιστάν τῆς Ρωσίας). Indi οἱ Ἰνδοί, Ἀσιατικὸς λαὸς κατοικῶν περὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν. Ὁ Δαρεῖος ὁ Α' τὸ 517 κατέλαβε τὴν περιφέρειαν ταύτην, ἣτις ἐνοθεῖσα μὲ ὄλην τὴν πέραν τῆς Γεδρωσίας ἔκτασιν ἀπέτελεσε χωριστὴν σατραπείαν. ceteros Rubri moris accolas ὅταν οἱ Ρωμαῖοι ἔλεγον Rubrum mare ἐνόουν γενικῶς καὶ ἀορίστως ὅλας τὰς Ἀσιατικὰς χώρας τὰς ἐκτεινομένας Β καὶ Α τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. ignota nomina gentium σχῆμα ὑπερβολῆς διὰ τὴν ἀδελφώση ἐπὶ τὸ ὀγκωδέστερον τὸ πλῆθος τῶν ὑποτεταγμένων εἰς τοὺς Πέρσας ἐθνοτήτων.

Περίληψις

Ἡ ἐπίδειξις τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ διήρκεσεν ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας καὶ ὅπως παρετάχθη εἰς τὴν εὐρείαν τῆς Μεσοποταμίας πεδιάδα παρέσχεν ὄψιν ἐπιβλητικωτάτην. Οἱ Πέρσαι παρέταξαν 100.000 πεζοὺς καὶ 30.000 ἵππους. Οἱ Μηδοὶ ἵππους 10.000 καὶ 50.000 πεζοὺς. Οἱ Βαρκανοὶ 2.000 ἵππους καὶ 10.000 πεζοὺς. Οἱ Ὑρκανοὶ ἵππους 6.000. Οἱ Τάπουροι 2.000 ἵππους. Οἱ Δέρβικες 40.000 πεζοὺς καὶ 2.000 ἵππους. Τὰ φύλα τῆς Κασπίας 8.000 πεζοὺς καὶ 200 ἵππους. Ἐπίσης ἄλλα ἀγνωστα φύλα παρέταξαν 2.000 πεζῶν καὶ 4.000 ἵππων. Παρετάχθησαν ἐπίσης 30.000 λογάδες μισθοφόροι Ἕλληνες καὶ καθυστέρουν εὐρισκόμεναι ἐν πορείᾳ αἱ δυνάμεις τῆς Βακτρίας, τῆς Σογδιανῆς, τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἄλλων ἀγνωστων ἐθνοτήτων ὑπηκόων τοῦ Δαρείου καὶ κατοικοῦντων πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τὰς ὁποίας ἡ ταχύτης τῶν γεγονότων ἠμποδίζει νὰ φθάσουν ἐγκαίρως.

§ 1. Ὁ Δαρεῖος ζητεῖ ἀπὸ τὸν ἐξόριστον ἀθηναῖον στρατηγὸν Χαρίδημον τὴν γνώμην του περὶ τῆς ἀξίας τοῦ στρατοῦ του.

Καὶ οὐδὲν ἀπὸ ἐκεῖνον (δηλ. τὸν Δαρεῖον) (pec quiquam ille)

ὀλιγώτερον (minus) ἔλειπεν (defiit) παρὰ (quam) τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν (δηλ. καὶ (παρετήρησεν ὅτι) ὁ στρατός του ἦτο ποσοτικῶς περισσότερος τοῦ δέοντος). Τότε (ὁ Δαρ.) σφόδρα περιχαρῆς (admōdum laetus) ἀπὸ τὴν θέαν (aspectu) ὅλου τούτου (τοῦ πλῆθους) (cuius universae [multitudinis]), ἐπειδὴ (καὶ) οἱ πορφυροφόροι (οἱ αὐλοκόλακες=purpuratis) ἐνίσχον τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ (infantibus spem eius=τῶν αὐλοκόλακων ἐνισχυόντων τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ) μὲ τὴν συνήθη ἐπιπολαιότητά (των) (solita vanitate), στραφεῖς (conversus) πρὸς τὸν Χαρίδημον τὸν Ἀθηναῖον, τοῦ πολέμου ἔμπειρον (belli peritum) καὶ ἔνεκα τῆς ἐξορίας (et ob exilium) ἔχθρὸν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, — διότι ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, διατάσσοντος ἐκείνου, (iubente eo=κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ (τοῦ Ἀλεξ.)) εἶχεν ἐξορισθῆ (expulsus fuerat — ἤροχισε (coerpit) νὰ ζητῆ πληροφορίας (percontrari), ἐὰν ἀρχοῦντως (satisne) ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν (videretur ei) παρεσκευασμένος (instructus) ἵνα κατασυντρίψῃ (ad obtendum) τὸν ἔχθρὸν.

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ.

nec σύνδ. ἀρνητ.=οὐδέ. quisquam ἀρ. καὶ θηλ., quidquam ἢ quicquam ἀορ. ἀντων.=τίς, τί. minus ἐπίρ. συγκρ.=ὀλιγώτερον (θετ. paulum' ὑπερθ. minime). defuit πρξμ. ὄρ. τοῦ desum, defui, deesse=λείπω. Τὸ νόημα τῆς φράσεως: Ὁ Δαρεῖος δὲν ἐστερεῖτο στρατιωτῶν, ἀλλὰ εἶχεν ἀνάγκην ποιοτικῆς ἀνοτερότητος. cuius ὁ ἀναφ. ἀντων. εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσ. ἰσοδυν. πρὸς δεικτ. ἀντων. μὲ ἀντιθ. σύνδ.: huius autem=τούτου δέ. universae ἐνν. multitudinis.—aspectu ἀφ. τῆς αἰτίας· δηλ. ἐπειδὴ ἀντίκρουσεν ὅλον αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν. admōdum ἐπίρ.=σφόδρα.—laetus, a, um ἐπίθ. β'=περιχαρῆς. purpuratis... infantibus ἀφ. ἀπόλ. μτχ. αἰτιολ. purpuratus, a, um ἐπίθ. β'=πορφυροφόρος, ὁ φέρων πορφύραν' μεταφ. ὁ αὐλοκόλαξ. inflans, ntis μτχ. ἐνεστ. τοῦ inflo 1=ἐμπνέω. inflo spem=ἐμφυσῶ, ἐνισχύω τὴν ἐλπίδα. solitus, a, um ἐπίθ. β'=συνήθης. vanitas, tātis θ. γ'=ἐπιπολαιότης, κουφότης. conversus, a, um μτχ. παθ. πρξμ. τοῦ convertor, versus sum, rti=στρέφομαι. peritus, a, um ἐπίθ. β'=ἔμπειρος. ob exilium ἀναγκ. αἰτιον (τὸ ἀναγκ. αἰτ. εἰς τὴν λατιν. δηλοῦνται διὰ τῶν προθέσ. ob, propter, per μετ' αἰτιατ. καὶ ex, prae μετ' ἀφαρ.) Alexandro δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ infestus, a, um ἐπίθ. β'=δυσμενής, ἔχθρὸς. Athenis ἀφ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως (Ἡ ἀπὸ τόπου κινήσεως εἰς τὴν λατιν. δηλοῦνται: α) διὰ τοπικῶν ἐπίρ. (hinc, inde, unde κλπ) β) διὰ τῆς προθ. ex ἢ e μετ' ἀφαρ. Παρὰ τὰ ὄνομα. πόλεων, κομῶν, μικρῶν νήσων παραλείπεται ἡ προθ. ex π.χ. ex Hispania venērat=ἐκ τῆς Ἰσπαν. εἶχεν ἔλθει. Roma venio=ἐρχομαι ἐκ Ρώμης.). iubente eo ἀφ. ἀπόλ. iubēo, iūssi, iussum, ēre 2=διατάσσω. fuerat expulsus παθ. ὑπερθ. ὄρ. τοῦ expello, pūli, pulsum, ēre 3=ἐκδιώκω, ἐξορίζω. percontrari (τελ. ἀπαρ. ἐξαοτ. ἐκ

τοῦ coepit ὑποκ. Dareus ταυτοπρ.) ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. percontor, ntatus sum, ari=ζητῶ πληροφορίας. coepit πρμ. ἔρ. τοῦ ἔλλειπτ. coepi coepisse β=ἤρχισα· ἐκ τοῦ πρμ. σχήματ. μόνον ὁ ὑπερσ. coepēram, καὶ ὁ τετ. ἐλ. μέλλ. coepēro· οἱ ἄλλοι χρόνοι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ συνων. incipio β=ἀρχίζω. satis ne... videretur... hostem πλαγ. ἐρωτ. προτ. ἔξαρκ. ἐκ τοῦ percontari: τὸ ne ἄρν. μόριον εἰσάγει τὴν πρῶτ. satis ἐπίρ.=ἀρκετά. videretur ὑποκ. ὁ Δαρειὸς. εἰ δοτ. προσ. δηλ. εἰς τὸν Χαριδῆμον. instructus, a, um (κατηγορ. μτχ), παθ. πρμ. τοῦ instrūo, strūxi, strūctum, ἔρε β=συγκροτῶ, παρασκευάζω. ad obtrendum ἐμπρόθ. γερούδιον (τοῦ obtēro, trīvi, trītum, ἔρε β=συντρίβω) δηλοῦν σκοπόν=πρὸς τὸ συντρίψαι, διὰ τὰ κατασυντρίψη. hostem ἀντικ. τοῦ γερούδιου.

Πραγματικά

purpurati=πορφυροφόροι, μεγιστάνες, οἵτινες εἰς τὰς μοναρχουμένας πολιτείας κατεῖχον τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα.(Ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ purpura =πορφύρα: χρωστικὴ οὐσία παραγομένη ἐκ τῶν ἀδένων τοῦ ἡμονύμου κογχυλίου [πορφύρα, κοινῶς μοῦριξ] καὶ τὸ ὁποῖον χρῶμα διεκρίνεται διὰ τὴν λαμ. πρότητα καὶ τὴν ἀντοχήν. Τούτου ἕνεκα ἦτο πανάκριβον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο μόνον πρὸς βαφήν τῶν πολυτελεστάτων ἐνδυμάτων τῶν βασιλέων καὶ τῶν μεγιστάνων). purpuratis spem eius infantibus μετὰ τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὴν ἀρίθμησιν τοῦ κολοσσιαίου αὐτοῦ στρατοῦ ὁ Δαρειὸς συνεχάλεσεν εἰς σύσκεψιν τοὺς πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς του συμβούλους, οἵτινες πολὺ ἐπιπολαίως τὸν συνεβούλευον χωρὶς τὰ περιμένη καὶ τὰς ἄλλας ἐνισχύσεις καὶ προβῆ εἰς καλυτέραν ὁργάνωσιν τῶν δυνάμεών του τὰ σπεύσει εἰς καταδίωξιν τοῦ Ἄλ. Charidēmus, -i, ὁ Χαριδῆμος: οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Φιλοξένου καὶ κατήγετο ἐξ Ὀρεῶν τῆς Εὐβοίας. Πολὺ νέος διεκρίθη ὡς ἀρχηγὸς μισθοφορικῷ σώματι τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἀθηναίων. Κατὰ τὸν Χαλκιδικὸν πόλεμον βοηθήσας τοὺς Ἀθηναίους μετὰ τὸ σῶμα τῶν μισθοφόρων του κατόρθωσε τὰ γίνῃ Ἀθηναῖος πολίτης καὶ στρατηγὸς τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας ἀποσταλεῖς εἰς τὴν Λέσβον καὶ εἰς τὴν Θράκην. Εἰς τὴν τελευταίαν ἔπειξε περιεργὸν ρόλον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως τῶν Ὀδρουσῶν Κότιος (τοῦ ὁποίου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα). Ἐπειτα τὸ 359 ἐπολέμησε κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Τὸ 357 μετέστη πάλιν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὑπεστήριξε κατόπιν συνεχῶς αὐτοῦς, εἰς τὴν Θράκην, εἰς τὴν Αἰφίπολιν καὶ εἰς τὴν Ὀλυθον. Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἔγινε πάλιν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων. belli peritum ὁ Χαριδῆμος στρατηγήσας τόσας φορὰς ἦτο ἐπόμενον τὰ διακρίνεται διὰ τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν, δι' ἣ καὶ ὁ Δαρειὸς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μένονος τὸν εἶχε σύμβουλον του. iubente eo fuerat expulsus Athenis ὁ Ἄλεξ. τὸ 335 συντρίψας τοὺς ἐπαναστατημένους Ἀθηναίους καὶ Ἐθβαίους καὶ γενόμενος πάλιν κύριος τῶν Ἀθηνῶν συμπεριέλαβεν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἔξοριστέων καὶ τὸν Χαριδῆμον, ὅστις κατέφυγεν εἰς τὸν Μέμνονα μεθ' οὗ καὶ συνεπολέμησε. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μένονος προσελήφθη ὡς σύμβουλος τοῦ Δαρείου, ὅστις καὶ τὸν ἐφρόνευσε (333), διότι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀνωτέρω

αναφερομένου συμβουλίου υπεστήριξε με σθένος τὴν στρατηγικὴν τοῦ Μένου καὶ ἦλθεν εἰς ὀξυτάτην λογομαχίαν με τοὺς Πέρσας στρατηγοὺς, τοῦ ὁποίου ἐξονείδισε διὰ τὴν διαγωγὴν πρὸς τὸν Μένονα καὶ τὴν ἀνικανότητά των. Οὗτοι μένεα πνέοντες ἀπήτησαν ἀπὸ τὸν Δαρειὸν τὴν θανάτωσίν του ἐπὶ ἐξυβρίσει τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ Μεγάλου βασιλέως. percontari coepit τοῦτο μᾶς ἐνθυμίζει τὴν παρομοίαν ἐνέργειαν τοῦ Ξέρξου διὰ τῆς προσκλήσεως τοῦ ἐξορίστου βασιλέως τῆς Σπάρτης Δημαράτου (*Ηροδ. VIII, 102).

Περίληψις

*Αφοῦ ἐτελείωσαν αἱ θεαματικαὶ ἐπιδείξεις τῶν Περσικῶν δυνάμεων, ὁ Δαρειὸς ἐπηρμένος ἀπὸ τὸν καταπληκτικὸν ὄγκον τοῦ στρατοῦ του καὶ παρακινούμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιπολαίων αὐλικῶν του, νὰ εἶναι βέβαιος περὶ τῆς νίκης, ἐκάλεσε τὸν ἐξόριστον Ἀθηναῖον στρατηγὸν Χαριδῆμον νὰ τοῦ εἴπη, ἐὰν θεοῦ ἴθι τὸν στρατὸν του ἄξιον νὰ συνιρίψῃ τοὺς Μακεδόνας.

§ 12—16. Ἡ γνώμη τοῦ Χαριδῆμου περὶ τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ.

*Ἄλλ' ἐκεῖνος (ὁ Χαριδῆς), καὶ τῆς ἰδικῆς του τύχης καὶ τῆς βασιλικῆς ἀλαζονείας **ἐπιλαθόμενος** (oblitus δηλ. χωρὶς νὰ σκεφθῇ τὴν τύχην του καὶ τὴν ὑπεροψίαν τοῦ βασιλέως): «τὴν ἀλήθειαν, εἶπε, σὺ μὲν (et tu) ἴσως δὲν θὰ θελήσῃς (forsan [forsitan] poles) νὰ ἀκούσῃς, ἐγὼ ὅμως (et ego), ἐὰν δὲν θὰ (τὴν) ἔχω εἶπει (nisi dixero) τώρα, (ἀσφαλῶς) εἰς ἄλλην περίστασιν (alias) ματαίως θὰ τὴν ὁμολογήσω (nequidquam confitebor). Ὁ στρατὸς οὗτος ὁ **τόσον μεγάλης ἐξωτερικῆς ἐπιβολῆς** (tanti apparatus), αὐτὸς ὁ **ἐκ τόσων ἐθνῶν** (tot gentium) καὶ ἐξ ὅλης τῆς Ἀνατολῆς (et totius Or.) ἀπεσπασμένος (ξεσηκωμένος=excitata) ἀπὸ τὰς κατοικίας του (sedibus suis) ὄγκος (ἀνθρώπων=moles), διὰ τοὺς γείτονάς του (finitimis [suis]) δύναται νὰ εἶναι τρομερός: λαμποκοπᾷ ἀπὸ πορφύραν καὶ ἀπὸ χρυσόν (nitet purpuro et auro), ἀπαστραπτει ἀπὸ τὰ (λαμπρὰ) ὄπλα καὶ τὸν (μεγάλον) πλοῦτον, τόσον ὥστε (quantam), ὅσοι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν (των) δὲν εἶδον (αὐτὸν) (qui oculis non subiecere [eum]), δὲν δύνανται (non possunt) (οὐδὲ) διὰ τῆς φαντασίας των (ἀκόμη) νὰ τὸν συλλάβουν (animis concipere). Ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ὁ στρατὸς (acies), ὑπερβολικὰ τραχὺς (torva sane) καὶ ἄξεστος (et inculta) προστατεύει (tegit) διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν δοράτων (clypeis hastis que) ἀργαεῖς σφηνοειδεῖς παρατάξεις (ἀκλόνητα τάγματα= immobiles cuneos) καὶ (μίαν) συμπαγῆ (conferta) δύναμιν (robora) ἀνδρῶν (:ἀπὸ πραγματικὸς πολεμιστὰς=virorum). Οἱ ἴδιοι (οἱ Μακεδ.) φάλαγγα

ονομάζουν (τοῦτο) δηλ. (μίαν) ἀκλόνητον σπειραν (stabile agmen) : (ὄπου) ἀνὴρ μὲ ἄνδρα, ὄπλα μὲ ὄπλα εἶναι στενωῶς συνδεδεμένα (: συσφίγγονται=conserta sunt). Προσεκτικοὶ (intentī) εἰς τὸ νεῦμα (ad putum) τοῦ διατάσσοντος (: τοῦ ἀρχηγοῦ=monentis) ἔμαθον (: ἐδιδάχθησαν=didicērunt), νὰ ἀκολουθοῦν τὰς σημαίας (sequi signa) καὶ νὰ διατηροῦν τὰς γραμμάς (των). Τὰς διαταγὰς (quod imperatur), ὅλοι τὰς ἐκτελοῦν· νὰ ἐπιτίθενται κατὰ μέτωπον (: νὰ ἀνθίστανται=obsistere), νὰ ἐλίσσωνται πρὸς κύκλωσιν τοῦ ἐχθροῦ (: νὰ ἐνεργοῦν κυκλωτικὰς κινήσεις=circumire), νὰ ἀναπτύσσωνται (discutere) εἰς μετωπικὰς γραμμάς (in cornu) (νὰ διασπείρωνται εἰς τὸ κέρασ τῆς παρατάξεως), νὰ μεταβάλλουν (: νὰ ἀλλάσσουν=mutare) τὰς πρὸς μάχην διατάξεις (pugnā) τόσον (non magis=ὄχι περισσότερον) οἱ ἀρχηγοὶ ὅσον καὶ (quam) οἱ στρατιῶται εἶναι ἐμπειρότατοι (: αὐτὰ εἶναι χειρισμοὶ τόσον εἰς τοὺς ἀρχηγούς ὅσον καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας γνωστοί). Καὶ νὰ μὴν πιστεύης (ac ne putes) ὅτι (οἱ Μακεδ.) κατέχονται (teneri) ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν (δίψαν=studio) τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, μέχρι τοῦδε (adhuc) ἐκεῖνη ἡ στρατιωτικὴ ἀγωγή (illa disciplina) διετηρηρήθη (stetit) διὰ τῆς πενίας (paupertate) ὡς διδασκάλου (magistra)· ὅταν εἶναι κουρασμένοι ἢ γῆ εἶναι κλίνη, (τοὺς) ἀρκεῖ (διὰ νὰ χορτάσουν) (satiat) ἡ τροφή, τὴν ὁποῖαν εὔρον (quem occuparunt)· ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου (tempora somni) εἶναι (sunt) βραχυτέρα ἀπὸ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός (: οὐδέποτε ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου ἐξισοῦται πρὸς τὰς ὥρας τῆς νυκτός). Καὶ (ἤδη=iam) οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς καθὼς καὶ οἱ Ἀκαρῶνες καὶ οἱ Αἰτωλοί, ἡ ἀήτητος (αὕτη) ἐν πολέμῳ δύναμις, μὲ σφενδόνας, πιστεύω καὶ μὲ δόρατα διὰ τοῦ πυρὸς ἀπεσκληρυμμένα (igne duratis) θὰ ἀποκρουσθοῦν! Ἐπάρχει ἀνάγκη (opus est) δυνάμεως (τοῦδε) ἰσαξίας (pari) (σοῦ χρειάζεται στρατὸς ἐξ ἴσου ἱκανὸς μὲ τὸν Μακεδονικόν). Εἰς ἐκείνην τὴν χώραν, ἣτις ἐγέννησε τούτους (δηλ. τοὺς Μακεδ.) πρέπει νὰ ζητηθοῦν ἐπικουρικὰ στρατεύματα (quaerenda sunt auxilia)· (ὄλον) αὐτὸν τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν ἀργυροῦν στείλέ (τον ἐκεῖ) διὰ νὰ συναθροίσῃς στρατιώτας (διὰ νὰ στρατολογήσῃς μισθοφόρους) (ad conducendum militem).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

At σύνδ. ἀντιθ.=ἀλλά. ille δηλ. ὁ Χαρίδημος. sors, rtis θ. γ'=τύχη. superbia, ae θ. α'=ἀλαζονεία. oblitus, a, um μτζ. παθ. πρξμ. τοῦ ἀποθ.

oblivīscor, oblītus sum, vīsci 3=λημονῶ. sortis-superbiae ἀντικ. τοῦ ob-
lītus. verum ἀντι τοῦ veritātem. forsan καὶ forsitan ἐπίρ.=ἴσως. audīre
(τελ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ poles ταυτοπρ.) ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ audio, dīvi ἢ
dīi, dītum, īre 4=ἀκούω. poles β. ἐν. μέλλ. ὄρ. τοῦ ἀνωμάλ. nolo, (non
volo), nolūi, nolle=δὲν θέλω. (βλ. Λατ. Γραμμ. Α. Τζαρτζάνου. σελ. 90).
et tu... et ego=σὺ μὲν, ἐγὼ δέ. dixero τετελ. μέλλ. ὄρ. τοῦ dico, xī, ctum,
ēre 3=λέγω. alias ἐπίρ. χρον.=ἄλλοτε. nequidquam ἐπίρ. τροπ.=ματαιῶς,
confitebor μέλλ. ὄρ. τοῦ ἀποθ. confitēor, fēssus sum, tēri 2=ὁμολογῶ.
tanti apparatus γεν. τῆς ἰδιότ. apparatus, us ἄρ. δ'=μεγολοπρέπεια, ἔξωτε-
ρική ἐπιβολή. moles, is θ. γ'=ὄγκος. tot ἄκλιτος δεικτική ἀντων.=το-
τοῦτοι, αι, α. Oriēns, ēntis ἄρ. γ'='Ανατολή' (ἐκ τοῦ orior οὐσιαστικοπ. μτχ.)
excita (ἀναφ.) μτχ. παθ. πρkm. τοῦ exciēo, cīvi, cītum, cīre 4=ἐκκινῶ. sedes,
is θ. γ'=ἔδρα, κατοικία. finitīmus, a, um (ἐκ τοῦ finis) ἐπίθ. β'=γειτονικός.
potest ἔνεστ. ὄρ. τοῦ possum, potūi. posse=δύναμαι. nitet ἔνεστ. ὄρ. τοῦ
nitēo, nitūi, —, ēre 2=λαμπροκω. purpūra-aūro ἀφ. τῆς αἰτίας. fulget
ἔνεστ. ὄρ. τοῦ fulgēo, fulsi, —, ēre 2=ἀστράπτω. armis-opulētia ἀφ. τῆς
αἰτίας· ἢ φράσις ἔλλειπτ. fulget armis et opulētia [tanta], quantam κλπ.
subiecēre καὶ subiecērunt γ' πληθ. πρkm. ὄρ. τοῦ subiciō (sub-iaciō), iēcī.
iēcūm, ēre 3=ὑποβάλλω· subicio oculis=βλέπω. concipere (τελ.ἀπαρ.ἔξαρτ.
ἐκ τοῦ possunt ταυτοπρ.) ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ concipio (cum+capō), cēpi, cē-
ptum, ēre 3=συλλαμβάνω. animis ἀφ. ὄργ. anima, ae θ. α'=διάνοια, φαν-
τασία. torvus, a, um ἐπίθ. β'=τροχύς. sane ἐπίρ.=ὑπερβολικά. incultus, a,
um ἐπίθ. β'=ἄξεστος. clypeis-hastis ἀφ. ὄργ. clypeus, i ἄρ. β'=ἀσπίς. cu-
pēus, i ἄρ. β'=σφηνοειδῆς στρατ. παράταξις. confertus, a, um (μτχ. παθ.
πρkm. τοῦ confercio, fersi, fertum, īre 4=στοιβάζω)· ἔδῶ ὡς ἐπίθ.=συμπα-
γῆς. robur, oris οὐδ. γ'=ρόφη, ἰσχός. tegit ἔνεστ. ὄρ. τοῦ tego, xī, ctum,
ēre 3=καλύπτω, προστατεύω. phalanx,ngis θ. γ'=φάλαγξ. stabīlis, is, e ἐπίθ.
γ'=σταθερός. conserta sunt παθ. πρkm. ὄρ. τοῦ consēro, rūi, rtum, ēre 2
=συνάπτω, συνδέω. nutus, us ἄρ. δ'=νεῦμα, θέλησις. monens, ntis μτχ. ἐν.
τοῦ monēo, nūi, nītum, ēre 2=διατάσσω. intentus, a, um ἐπίθ. β.=προσε-
κτικός. sequi (τελ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ didicerunt ταυτοπρ.) ἀπαρ. ἔνεστ.
τοῦ ἀποθ. sequor, secūtus sum, sequi=ἀκολουθῶ. signum, i οὐδ. β'=ση-
μαῖον· ἔδῶ: κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως militare=σημαία. ordo, īnis θ. γ'=
τάξις. didicērunt πρkm. ὄρ. τοῦ disco (μὲ παθ. σημασ.), didici, —, discēre
3=μανθάνω, διδάσχομαι. quod imperatur ἀναφ. πρῶτ.=ὄ,τι διατάσσεται. ob-
sistere-circumīre-discurrēre-mutare (τελ. ἀπαρ. ἔνεστ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ callent
ταυτοπρ.) exaudiunt ἔνεστ. ὄρ. τοῦ exaudīo, dīvi, dītum, īre 4=ὑπακούω.
obsisto, obsīti, (stītum), sistere 3=ἐπιτίθεμαι κατὰ μέτωπον. circumēo, īvi
ἢ īi, ītum, īre 4=περικυκλώνω. discurro, cucūrri καὶ cūrri, cūrsum, ēre 3
=διατρέχω. discurro in cornu=ἀναπτύσσω τὴν φάλαγγα κατὰ μέτωπον. muto
1=μεταβάλλω. quam milites β' ὄρος συγκρίσεως. callent ἔνεστ. ὄρ. τοῦ cal-
lēo, —, —, ēre 2=εἶμαι ἔμπειρος. ne... putes τελ. πρῶτ. putes ὑποτ. ἔνεστ.
τοῦ puto 1=νομίζω. tenēri (εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ putes, ὑποκ. ἐνν. Ma-
κεδόνες ἔτεροπρ.) ἀπαρ. παθ. ἔνεστ. τοῦ tenēo, nūi, ntum, ēre 2=κατέχω.
studio ἀφ. τοῦ ποιητ. αἰτίου εἰς τὸ tenēri.—auri-argenti γεν. ἀντικ. εἰς τὸ

studio (ἐπιθυμοῦν χρυσὸν καὶ ἄργυρον). ad huc ἐπίρρ. χρόν., μέχρι τοῦδε. disciplina, ae θ. α', στρατιωτ. ἀγωγή, πειθαρχία. paupertate ἀφ. ὄργ. paupertas, tātis θ. γ', πτωχεία. magistra, ae θ. α', ἡ διδάσκαλος. stetit, πρξμ. ὄρ. τοῦ sto, steti, statum, stare I, ἴστημι. ἐδῶ : διατηροῦμαι. fatigatis χρόν. μτχ. παθ. πρξμ. τοῦ fatigor, gātus sum, gāri I, καταπονοῦμαι. humus, i θ. β', χῶμα, γῆ. cubile, is ουδ. γ', κλίνη. cibus, i ἀρ. β', τροφή. occuparunt ἀντι occupaverunt πρξμ. ὄρ. τοῦ occupo I, καταλαμβάνω. satiat ἐνεστ. ὄρ. τοῦ satio I (μεταβ.), χορταίνω. somnus, i ἀρ. β', ὕπνος. tempora somni, ἡ διάρκεια τοῦ ὕπνου. quam (ἐνν. tempora) noctis β' ὄρος συγκρίσι. invictus, a, um ἐλίθ. β', ἀήττητος. manus, us θ. δ', χεῖρ. ἐδῶ : στρατ. δύναμις. fundis-ignis ἀφ. ὄργ. duratis ἀναφ. μτχ. repellentur παθ. μέλλ. ὀριστ. τοῦ repello, repūli, pūlsum, ἔρε 3, ἀπωθῶ. opus est ἀπρόσ. ἔκφρ., εἶναι ἀνάγκη, χρειάζεται. genuit πρξμ. ὄρ. τοῦ gigno, genūi, genitum, ἔρε 3, γεννῶ. quaerenda sunt ἐνεστ. ὄρ. τῆς περιφρ. συζυγίας τοῦ quaero, quaesīvi, sītum, ἔρε 3, ζητῶ (ἡ περ. συζ. σχηματίζεται με τὰς διαφόρους μτχ. ἢ με τὸ γερουνδιακὸν καὶ με τοὺς διαφόρους τύπους τοῦ sum καὶ τὸ μὲν sum συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκειμ. κατὰ πρόσωπ. καὶ ἀριθμ. καὶ ἡ μτχ. καὶ τὸ γερουνδ. κατὰ γένος, ἀριθμ. καὶ πῶσιν). iste, ista, istud δεικτ. ἀντων., αὐτός. ad conducendum γερουνδιον δηλοῦν τὸν σκοπὸν, διὰ τὴν συναθροίσις. militem ἐν. με περιληπτ. σημασίαν ἀντι milites—mitte προστ. ἐνεστ. τοῦ mitto, misi, missum, ἔρε 3, στέλλω.

Πραγματικά

Suae sortis εἶναι ἡ κακὴ τύχη τοῦ Χαριδήμου νὰ εὐρίσκεται ἀπὸ ἀνωτέραν βίαν ἐξόριστος εἰς τὴν αὐτὴν τῶν ἐχθρῶν (μὴ λησιμονῶμεν ὅτι τὸ sors, τύχη εἶναι μέση λέξις : ἄλλοτε καλὴ τύχη, ἄλλοτε κακὴ τύχη). regia superbia ὁ ἴδιος ὁ Δαρεῖος, ὅπως καὶ κατωτέρω ἀναφέρει ὁ Ροῦφος (II, 17 καὶ VIII, 4) καὶ οἱ ἄλλοι ἱστορικοί, δὲν ἦτο δι' ὅλου ὑπερόπτης, ἀλλὰ παρεσῆυετο ὑπὸ τῶν κακῶν του συμβούλων. et tu forsā audīre poles, et ego, ...confitebor εἰς τὴν περίοδον ταύτην ὁ Χαριδημος μετὰ ἀξιοθαυμάστου παρρησίας γνώμης λέγει εἰς τὸν Δαρεῖον : « ἂν δὲν σοῦ ἀποκαλύψω τώρα τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ ἔγῃς κανένα ὄφελος, ἂν τὴν εἶπω εἰς ἄλλην περίστασιν, ὁπότε θὰ εἶναι πλέον ἀργά». hic tanti... haec tot... et totius... sedibus suis moles αἱ συνχαῖ ἐπαναλήψεις λέξεων ὄγκου δηλωτικῆν καὶ αἱ πολλαὶ παρηγήσεις σκοπὸν ἔχουν νὰ ἐξάρουν τὴν καταπληκτικὴν εἰς ὄγκον περσικὴν δύναμιν. finitimis potest esse terribilis τοῦτο εἶναι δικτικὴ εἰρωνεία τῆς περὶ τὰ πολεμικὰ κατωτερότητος τῶν ἀσιατικῶν λαῶν. nitet... fulget... possunt διὰ τοῦ κώλου τούτου ἐξαίρεται ἡ τρουφηλότης καὶ ὁ ἄλλος πλοῦτος τῶν ἀσιατῶν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ λεγόμενα κατωτέρω περὶ τῶν Μακεδόνων : sed M. acies... torva sane et inculta... immobiles... conferta robora ἡ συσώρευσις λέξεων δηλουσῶν τὴν σκληραγωγίαν καὶ τὴν πολεμικότητα σκόπιμος, διὰ τὴν ἐξαρτῆ τὸ ἀρεϊμάνιον ἦθος τῶν Μακ. ἐν ἀντιθέσει με τὸ μαλθακὸν τῶν Περσῶν. cuneus, σφηνοειδής, δηλ. ἐν σήματι σφηνός (τριγώνου ὀξυγωνίου με τὴν ὀξείαν γωνίαν πρὸς τὴν ἐχθρικὴν παρτάξι). phalanx εἶναι πυκνὸς στρατιωτικὸς σχηματισμὸς ὀπλιτῶν ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου διαμορφωθείσης Μακεδονικῆς φάλαγγος,

ἀρραγούς καὶ πυκνοῦ σχηματισμοῦ ὀπλιτῶν διατεταγμένων εἰς ὀρθογώνιον-
 σχῆμα καὶ εἰς δεκαεξάδας· ἐκ τῶν γραμμῶν τούτων αἱ πέντε πρώται κατὰ τὴν
 μάχην μὲ τὴν μακρὰν σάρισσαν ἐμάχοντο κανονικῶς, ἐνῶ αἱ ἔνδεκα ἄλλαι γραμ-
 μαὶ διὰ τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐπλήρουν τὰ κενὰ τῶν φονευομένων εἰς τὰς πρώ-
 τας γραμμὰς καὶ κατὰ τὴν ἐπίθεσιν διὰ τοῦ καταπληκτικοῦ ὄγκου τῶν
 ἔδιδον μεγαλύτεραν ὄθησιν εἰς τοὺς μαχομένους ἢ ἰσχυρὸν στήριγμα εἰς τοὺς
 ἀμυνομένους. Εἰς τὴν φάλαγγα ἕκαστος στοίχος εἶχε τόσους ἄνδρας ὅσους ἢ
 φάλαγξ ζυγούς, δηλ. τὸ ὅλον ὀρθογώνιον περιελάμβανε 256 ἄνδρας (16×16).
 Πολλὰ τοιαῦτα μικρὰ ὀρθογώνια τασσόμενα παραπλευρῶς ἀπετέλουν (συνε-
 κρότουν) μεγαλύτεραν εἰς ὄγκον φάλαγγα. *vir-virgo* παραστικωτάτη ἢ ἐπανάλη-
 ψις διὰ τὰ δηλώσει τὴν πυκνότητα τῆς φάλαγγος εἰς ἄνδρας. *armis-arma* διὰ
 τῆς ἐπαναλήψεως ἐξαίρεται ἢ εἰς ὀπλισμὸν (ἐπιθετικὸν καὶ ἀμυντικὸν) ἰσχύς
 τῆς φάλαγγος. *vir virgo, armis arma conserta sunt* διὰ τῆς ὅλης φράσεως ἐξαί-
 ρεται ἢ πυκνότης καὶ ἢ στερεότης εἰς τὴν ὅλην σύνθεσιν τῆς φάλαγγος. *hasta*
 εἶναι ἢ σάρισσα, δόρυ μήκους 5 ¹/₂ μέτρων. *ad nutum... exaudiunt* καὶ αἱ
 δύο περίοδοι ἐτέθησαν πρὸς δήλωσιν τῆς πειθαρχικότητος τῶν Μακεδόνων.
obsistere, circumire, discurrere in cornu, mutare pugnam τὰ ἀπαρέμφ. μετὰ
 τῶν προσδιορισμῶν ἐτέθησαν πρὸς δήλωσιν τῶν πολεμικῶν ἱκανοτήτων τῶν
 Μακεδόνων. *illa disciplina stetit paupertate magistra* θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ὅλη
 στρατιωτικὴ ἀγωγή τῶν Μακεδόνων ἐγαλυβδώθη εἰς τὸ σχολεῖον τῶν στερή-
 σεων καὶ τῶν μόχθων (τῆς πενίας) καὶ οὐχὶ τῆς τρυφηλότητος (ὅπως λέγει
 ἀνωτέρω : *ne auri... studio...*) *Thessali equites-Acarnanes-Aetoli invicta bello-*
manus αἱ ἴλαι τῶν Θεσσαλῶν, Ἀκαρνανῶν καὶ Αἰτωλῶν ἰππέων εἶχον πολλάκις
 δώσει μικρὰ μαθήματα εἰς τοὺς Πέρσας (εἰς τὸν Γρανικὸν οἱ Ὑρκανοὶ καὶ οἱ
 Μῆδοι ἰππεῖς ὑπέκλυψαν πρὸ τῆς ὀρμῆς τῶν Θεσσαλῶν ἰππέων). *pari robore*
opus est θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι χρειάζεται ὁ Δαρεῖος στρατὸν ὁ ὅποιος ποιοτικῶς
 νὰ ὀμοιάξῃ μὲ τοὺς Μακεδόνας. *in illa terra, quae hos genuit* αἱ ἀντωνυμίαι
 ἐκφράζουσιν μεθ' ὑπερηφανείας τὴν ἀνωτερότητα τῆς ἐλληνικῆς πολεμικῆς τέ-
 χνης. *argentum istud atque aurum* τὸ δεικτικὸν *istud* φανερῶνει ὅτι ὁ Χαρί-
 δημος δεικνύει τὰς χρυσοποικίλους καὶ ἀργυροποικίλους ἀμφιέσεις καὶ τὸν
 ἄλλον κόσμον τοῦ Δαρείου καὶ τῶν αὐλικῶν του.

Περὶ ἡλφισ

Ὁ Χαρίδημος, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ὅτι εἶναι ἐξόριστος καὶ φιλοξενού-
 μενος τοῦ Δαρείου, οὔτε τὴν ἀλαζονείαν τῆς αὐλῆς τοῦ μεγάλου βασιλέως, μὲ
 καταπληκτικὴν παρηγοσίαν λέγει : « Ἴσως δὲν θὰ θελήσῃς νὰ ἀκούσῃς τὴν
 ἀλήθειαν, ἐγὼ ὅμως θὰ σοῦ τὴν εἴπω, τώρα ὅποτε εἶναι ἀκόμη καιρὸς. Ὁ
 στρατὸς σου οὗτος, ὁ ὅποιος συνεκεντρώθη ἀπὸ τὰς ἐσχατιὰς τῆς Ἀσίας καὶ
 τὸν θαυμάζεις διὰ τὸν ὄγκον του, ἴσως διὰ τοὺς ἀπολέμους γειτονικοὺς σου
 λαοὺς νὰ εἶναι τρομερός· διὰ τοὺς Μακεδόνας ὅμως, οἱ ὅποιοι ἐδιδάχθησαν τὴν
 πολεμικὴν τέχνην εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πενίας καὶ τῶν στερήσεων καὶ ἔμαθον νὰ
 εἶναι πειθαρχικοὶ καὶ ὁ ἄπλους ἀκόμη στρατιώτης εἶναι γνώστης ὅλων τῶν
 πολεμικῶν χειρισμῶν, διὰ τοὺς Μακεδόνας λέγω, τοὺς ὁποίους δὲν διέφθειρεν
 ὁ πλοῦτος καὶ ὁ τρυφηλὸς βίος οὐδόλως εἶναι τρομερός. Οὐδόλως εἶναι δυνατόν

νά ἀποχρυσθῆ τὸ τρομερὸν ἱπικὸν τῶν Θεσσαλῶν, τῶν Αἰτωλῶν καὶ τῶν Ἀκαρνάνων μὲ σφενδόνας καὶ μὲ ξύλινα δόρατα. Χρειαίξεσαι στρατιώτας ἴσης ποιτικῆς ἀξίας καὶ τούτους σπεύσε νά ζητήσης εἰς τὴν χώραν, ἣτις ἐγέννησε τοὺς ἀντιπάλους σου. Τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον στείλῃ τον εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς στρατολογίαν μισθοφόρων.

§ 17—19. Ὁ Δαρεῖος παροργισθεὶς ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Χαριδήμου διατάσσει τὴν θανάτωσίν του.

Ἐπῆρχεν εἰς τὸν Δαρεῖον (εἶχεν ὁ Δαρ.) χαρακτήρ (ingenium) πρῶτος καὶ προσηγής (γλυκὺς καὶ εὐμεταχείριστος = mite ac tractabile), (ὁ ὁποῖος καὶ τότε θὰ ὑπῆρχε = quod et tum fuisset), ἐὰν ἡ εὐτυχία δὲν διέφθειρεν (nisi fortuna corrumpere) πολλακίς (plerumque) καὶ τὴν (καλυτέραν) ἀκόμη φύσιν. Ὅθεν, μὴ ἀνεχόμενος τὴν ἀλήθειαν (veritatis impatiens), διέταξεν (ὁ Δ.) νά συρθῆ εἰς θανατικὴν ποινὴν (iussit abstrahi ad capitale supplicium) εἰς ξένος καὶ εἰς ἰκέτης (hospitem ac supplicem), τότε (ἀκριβῶς) (tunc) ὅτε (cum) πάρα πολὺ ὠφέλιμα συνεβούλευε. Ἐκεῖνος (δηλ. ὁ Χαρ.) οὔτε τότε τουλάχιστον (μηδὲ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν τοῦ ἐσχάτου κινδύνου = ne tum quidem) τῆς ἐλευθερίας ἐπιλήσμων γενόμενος : «ἔγω, εἶπε, τοῦ θανάτου μου (mortis meae) ἐκδικητὴν ἔτοιμον (παρεσκευασμένον = paratum)· αὐτὸς οὗτος (ὁ ἴδιος ὁ Ἄλ.) (is ipse) θὰ ζητήσῃ ποινὰς τῆς περιφρονηθείσης συμβουλῆς μου (spreti mei consilii), ἐναντίον τοῦ ὁποίου σὲ συνεβούλευσα. Σὺ δὲ βεβαίως, ὁ τόσον αἰφνιδίως μεταβληθεὶς (tam subito mutatus) ἀπὸ τὴν μέθην τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας (ἔνεκα τοῦ δεσποτισμοῦ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας = licentia regni), παραδείγμα εἰς τοὺς ἐπιγενομένους θὰ εἶσαι, ὅτι καὶ (αὐτὴν) τὴν φύσιν ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι λησμονοῦν (etiam naturam homines dediscere), δσάκις (cum) ἑαυτοὺς (se) εἰς τὴν μέθην τῆς εὐτυχίας (fortunae) παραδίδουν (permisere)». Τούτους δὲ τοὺς (τελευταίους) λόγους ἐνῶ ἐπρόφραζεν (ὁ Χαρ.), ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους (ei quibus) ἡ διαταγὴ (τῆς ἐκτελέσεως) εἶχε δοθῆ (imperatum erat), τὸν σφάζουν. Βραδεῖα (ὄψιμος) ἔπειτα μεταμέλεια τὸν βασιλέα κατέλαβε καὶ διέταξε νά θάψουν αὐτὸν (sepeliri eum), ἀφοῦ ἀνεγνώρισε (πλέον) ὅτι ἀληθῆ εἶχεν εἶπει (οὗτος).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Mitis, is, e, ἐπίθ. γ', πρῶτος. tractabilis, is, e, ἐπίθ. γ', εὐμεταχείριστος, εὐπλαστός. ingenium, ii οὐδ. β', πνεῦμα, χαρακτήρ. nisi... corrumpereτ πρό

τῆς ὑποθ. προτ. ἐνν. : et tum fuisset, καὶ τότε θά ὑπῆρχεν, ἂν δὲν διέφθειρεν. plerumque ἐπίρρ. χρόν., πολλάκις fortuna, αε θ. α', τύχη, εὐτυχία. corrumpere, παρ. ὑποθ. τοῦ corrumpo, rūri, rūrtum, ἔρε β, διαφθεῖρω. veritatis γεν. ἀντικ. εἰς τὸ impatiens, ἐπίθ. γ', ἀπαθῆς, μὴ ἀνεκτικός (δὲν ἠγεῖχτο τὴν ἀλήθειαν). hospes, ἴτις ἀρ. καὶ θ. γ', ξένος. supplex, ἴσις ἀρ. καὶ θ. γ', ἰκέτης. utilia σύστ. ἀντικ. τοῦ suadentem (ἀποπειρατ. ἐνεστ.) μετχ. ἐνεστ. τοῦ suadēo, suāsi, suāsum, ἔρε 2, πείθω, συμβουλευώ. abstrahi (τελ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iussit) ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ abstrāhor, tractus sum, strāhi β, σύρομαι, ἀπάγομαι. capitalis, e ἐπίθ. γ', κεφαλικός. capitale supplicium, κεφαλικὴ, θανατικὴ ποινὴ. ille δηλ. ὁ Χαρίδ. libertātis ἀντικ. τοῦ oblitus—meae mortis γεν. ἀντικ. εἰς ultorem (ἐκδικοῦμαι τὸν θάνατόν μου) ultor, ὄρις ἀρ. γ', ἐκδικητής. exprētet μέλλ. ὄρ. τοῦ exprēto, tīvi καὶ tīi, tītum, ἔρε β, ζητῶ. spre-tus, a, um μετχ. παθ. πρμ. τοῦ sperno, sprēvi, sprētum, ἔρε β, περιφρονῶ. is ipse δηλ. ὁ Ἄλ. licentia ἀφ. τῆς αἰτίας, ἔνεκα τοῦ δεσποτισμοῦ τῆς ἐξουσίας. regni (τοῦ βασιλείου) ἀντι regia (τῆς βασιλικῆς). documentum, i οὐδ. β', παράδειγμα. posterus, a, um ἐπίθ. β', ὁ ὕστερος, ὁ μεταγενέστερος. homīnes ὑποκ. τῶν permisēre καὶ dediscēre—permisēre καὶ permisērunt πρμ. ὄρ. τοῦ permitto β, ἐπιτρέπω permitto me fortunae, παραδίδω τὸν ἑαυτόν μου εἰς τὴν τύχην, παρασύρομαι ὑπὸ τῆς εὐτυχίας. dediscēre ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ dedisco, dedidīci, —, ἔρε β, λημονῶ. vociferantem χρόν. μετχ. ἐνεστ. τοῦ vociferor, feratus sum, ferāri 1, βοῶ, λέγω. quibus ἀντι ei quibus, ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους. imperatum erat ἀπροσώπως, ἐδόθη διαταγή. iugūlo 1, σφάζω. se-rus, a, um ἐπίθ. β', βραδύς. poenitentia, αε θ. α', μεταμέλεια. subīit πρμ. ὄρ. τοῦ subēo, īvi καὶ īi, ītum, īre 4, καταλαμβάνω. confessus, a, um μετχ. παθ. πρμ. τοῦ ἀποθ. confiteor, confessus sum, fitēri 2, ὁμολογῶ. dixisse εἰδ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ confessus, ἔτεροπρ. sepeliri (τελ. ἀπρμφ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iussit, ἔτεροπρ.) ἀπαρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ sepelio, īvi, pūltum, īre 4, θάπτω.

Πραγματικά

Erat D. mite ac tractabile ingenium πράγματι ὁ Δαρείος ὁ Γ' ἐφημίζετο διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν πραότητα. veritatis impatiens οἱ Ἄσισιοι μονάχα ἀποθεοῦμενοι ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπίστευον εἰς τὸ ἀλάθητον τῶν γνωμῶν τῶν καὶ δὲν ἠγεῖχοντο οὐδεμίαν ἀλήθειαν (π.χ. ὁ Κροῖσος τοῦ Σόλωνος, ὁ Ξέρξης τοῦ Δημαράτου). hospitem... supplicium ἡ περίοδος αὕτη ἀποτελεῖ ἱστορικὴν καταδικὴν τοῦ Δαρείου μὲ τὰ δικαιολογητικά τῆς ἀπανθρωπίας, τῆς ἀνοσιότητος καὶ τῆς ἀγνωμοσύνης : ὁ Χαρ. ὁ ἐπὶ τοσοῦτον φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τοῦ Δ. (hospitem), ὁ καταφυγὼν ὡς ἰκέτης (supplicem) καὶ ὁ τόσον ὠφέλιμα συμβουλευσάς (maxime utilia suadentem) εὐχαριστίας ἔπρεπε νὰ δεχθῆ καὶ ὄχι νὰ ἐκτελεσθῆ. ille, ne tum quidem libertatis oblitus τοῦτο ἐξάγει τὸν ἄφοβον χαρακτήρα τοῦ Χαρ. καὶ τὸ πνεῦμα τῆς προθύμου θυσίας ὑπὲρ τῶν ἰδανικῶν του. libertatis διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐξαίρεται ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία τοῦ Χαρ. καὶ γενικῶς τῶν Ἑλλήνων εἰς ἀντιπαραβολὴν μὲ τὸ δουλόφρον πνεῦμα τῶν συμβούλων τοῦ Δαρείου καὶ γενικῶς τῶν βαρβάρων. Διὰ τὸ φιλελεύθερον τοῦτο τῶν Ἑλλήνων καὶ βάρβαρος ἀκόμη ἐξεφράσθη μὲ τοὺς

καλυτέρους ἐπαίνους (Κῦρος ὁ νεώτερος, Ξεν. Κύρου Ἀναβ. βιβλ. Ι κεφ. β'). ex-
petet roenas consilii mei spreti is ipse, contra quem tibi suasi με τὴν περι-
παθεστάτην ταύτην ἀντίθεσιν ἐκφράζεται ἡ τραγικὴ στροφή τῆς τύχης τοῦ
ἀτυχοῦς Χαρ. homines etiam naturam dediscere, cum se permisere fortunae
τὸ γνωμικὸν τοῦτο ἐλέχθη καὶ ἀνωτέρω ὑπὸ τὴν διατύπωσιν naturam plerum-
que fortuna corrumperet τὸ νόημά των εἶναι : ὁ ἄνθρωπος μεθύων ἀπὸ τὴν
εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν τοῦ δίδει ὁ πλοῦτος καὶ αἱ ἀρχαὶ διαστρέφεται καὶ γίνεται
σκληρὸς καὶ θρασὺς μὴ σεβόμενος οὐδένα θετὸν καὶ θεῖον νόμον. sera deinde
roenitentia subiit regem ; ac vera dixisse confessus ὁ δίκαιος κατὰ βᾶθος
Δαρεῖος, ὅτε πλέον τὸ κακὸν εἶχε γίνεи, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεώς του
δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ αἰσθανθῇ τὸν ἄξιον καταλογισμόν.

Περίληψις

Ὁ Δαρεῖος ὁ τόσον δίκαιος καὶ πρῶτος, παρασυρθεὶς φαίνεται καὶ ὑπὸ
τῶν συμβούλων του, ὠργίσθη διὰ τὰς κρίσεις αὐτὰς τοῦ Χαρ. περὶ τῶν Περ-
σῶν καὶ διέταξε τὴν ἐκτέλεσίν του. Ὁ ἄτρομος Χαρ. δέχεται ἡρωικῶς τὴν ἀπό-
φασιν προλέγει ὁμως εἰς τὸν Δαρεῖον, ὅτι πλησιάζει ἐκεῖνος ὅστις θὰ τὸν ἐκ-
δικηθῇ. Ὁ Δαρεῖος ἀντελήφθη ἀργότερον τὴν ἀδικίαν καὶ μετεμελήθη πικρῶς.

Περίληψις τοῦ 3 κεφαλαίου

Ὁ Δαρεῖος εἰς τὴν χηρέουσαν θέσιν τοῦ Μέμνονος διορίζει τὸν Φαρνά-
βαζον καὶ τοῦ παραγγέλλει νὰ τοῦ ἀποστείλῃ ἐσπευσμένως τὸ ὑπὸ τὸν Θυμῶδην
σῶμα τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων. Ἐνῶ δὲ αἱ προπαρασκευαὶ τοῦ στρατοῦ του
συνερίζονται ἢ προτέρα πεποίθησιν του διὰ τὴν νίκην μετατρέπεται εἰς ἀμφι-
βολίαν, τὴν ὁποίαν ἐνισχύει καὶ τὸ ἐπόμενον ὄνειρον : ὠνειρεύθη τὸ στρατό-
πέδον τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ φωτίζεται ἀπὸ μίαν ἐκτυρλωτικὴν λάμπιν καὶ τὸν
ἴδιον τὸν Ἄλ. περιβεβλημένον τὰ ἐνδύματα τοῦ Δαρείου νὰ διέρχεται τὰ τεῖχη
τῆς Βαβυλῶνος καὶ νὰ ἐξαφανίζεται. Ἀκόμη περισσότερο ἐταράσσετο οὗτος
καὶ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις τῶν ὄνειροκριτῶν. Ἄλλοι τοῦ ἔλεγον ὅτι τὸ ὄνειρον εἶ-
ναι καλόν, διότι ἡ λάμπις τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἄλ. ἐσήμαιεν ὅτι θὰ ἐκαίετο
καὶ ὁ Ἄλ. θὰ ἀπεγυμνοῦτο τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἐνδυμάτων του.
Ἄλλοι πάλιν ὅτι τὸ ὄνειρον ἐδήλωνε πτώσιν τοῦ Δαρείου καὶ ἄνοδον τοῦ Ἄλ.
Τέλος ὁ Δαρεῖος ἀφήσας κατὰ μέρος τὰ ὄνειρα καὶ τὰς προφητείας καὶ θεωρή-
σας τὸν ἑαυτὸν του ἀρκετὰ παρεσκευασμένον διέβη πομπωδῶς τὸν Εὐφράτην,
ἐπειγόμενος νὰ συγκρουσθῇ μετὰ τὸν Ἄλ.

Περίληψις τοῦ 4 κεφαλαίου

Ὁ Ἄλέξ., ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις τῆς Καππαδοκίας,
ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ὄρος Ταῦρον, διέβη τὰ στενά τούτου, τὰ γνωστὰ μετὰ τὸ
ὄνομα Πύλαι τῆς Κιλικίας, καὶ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Κιλικίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Πέρ-
σης σατράπης Ἀρσάμης ἀφῆκεν ἀνυπεράσπιστον.

Κεφάλαιον 5

Ἀσθένεια τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀνάρρωσις αὐτοῦ.

§ 1—4. Ὁ Ἀλέξανδρος εἰσελθὼν εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν ἵνα λουσθῇ προσβάλλεται ὑπὸ σοβαρωτάτης ἀσθενείας.

Διὰ μέσου (ἐνν. τῆς Ταρσοῦ) (mediam [Tarson]) ῥέει ὁ Κύδνος ποταμός, περὶ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου (paulo ante) λόγος ἐγένετο. Καὶ τότε ἦτο θέρους, τοῦ ὁποίου ὁ καύσων (calor) κανένα ἄλλον τόπον (non aliam oram) διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου (vapore solis=μέ τὸ λιοπύρι) περισσότερον ἀνάπτει (magis accēdit) ὅσον (quam) τὴν χώραν τῆς Κιλικίας, καὶ τῆς ἡμέρας ἢ θερμοτάτη ὥρα (fervidissimum tempus) εἶχεν ἀρχίσει νὰ σημειοῦται (coeperat esse). Ἀπὸ κονιορτὸν συγχρόνως καὶ (simul ac) ἰδρωτὰ περικεχυμένον τὸν βασιλέα (perfusum regem) προσεῖλκυσε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ (liquor fluminis), ἵνα τὸ θερμὸν εἰσέτι (adhuc) σῶμα (του) λούσῃ. Ὅθεν ἀποθέσας τὰ ἐνδύματα (deposita veste) ἐνώπιον (in conspectu) τοῦ στρατοῦ (του) καὶ νομίσας (quoque ratus) ὅτι θὰ εἶναι εὐπρεπές (futurum [esse] decorum), ἐὰν ἤθελεν ἐπιδείξει εἰς τοὺς ἰδικούς του (στρατιώτας) (si ostendisset suis [militibus]) ὅτι ἦτο εὐχαριστημένος (se esse contentum) ἐξ εἰτελοῦς καὶ προχείρου περιποιήσεως (levi et parabili cultu) τοῦ σώματός (του), εἰς τὸν ποταμὸν κατήλθεν. Ἀλλὰ μόλις (vix-que) εἰσῆλθεν (εἰς τὸ ὕδωρ) (ingressi) τὰ μέλη (του) ἤρχισαν νὰ παγώνουν (νὰ σκληρύνωνται=rigere) ἀπὸ αἰφνίδιον ῥίγος (subito horrore), ὠχρότης (pallor) ἔπειτα (εὐθὺς ἀμέσως=deinde) ὑπεχύθη (suffusus est) καὶ ἡ ζωϊκὴ θερμότης (vitalis calor) ὄλον σχεδὸν (totum propemodum) τὸ σῶμα (του) ἐγκατέλειπεν. Ὅμοιον μὲ ἐκπνέοντα οἱ θεράποντες ἐκ τῆς χειρὸς (τὸν) παραλαμβάνουν (manu excipiunt) καὶ τῆς διανοίας οὐχὶ ἀρκούντως κύριον (καὶ λιπόθυμον σχεδὸν=nec mentis satis comptem) εἰς τὴν σκηνὴν (του) μεταφέρουν.

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Mediam (κατηγ. προσδ.) ἐνν. Tarson, μέσην τὴν Ταρσὸν ἀντὶ in medio Tarsi, ἐν τῷ μέσῳ, διὰ μέσου τῆς T. ante paulo (ἀφ.) ἐμπρ. χρόν. προσδ., πρὸ ὀλίγου. dictum est παθ. πρξμ. ὄφ. τοῦ dico, 3 λέγω. aestas, αἴτις θ. γ', θέρους. calor, ὄρις ἀφ. γ', καύσων. ora, ae θ. α', ἀκτὴ· ἐδῶ : τόπος, χώρα. vapore solis ἀφ. ὄργ. vapor, ὄρις ἀφ. γ', ἀτμός· ἐδῶ : θερμότης. sol, lis ἀφ. γ', ἥλιος.

accēdit ένεστ. όρ. του accēdo, ndi, nsum, έρε 3, άνάπτω, καίω. fervidissimus, a, um ύπερθ. του έπιθ. fervidus=θερμός συγκρ. fervidior, us (γεν. όρις γ' κλ.). coep̄erat ύπερσ. όρ. του έλλειπτ. coep̄i, coep̄isse, ήρχισα. pulvere-sudōre άφ. όργ. pulvis, έρις άρ. και σπαν. θ. γ', κονιορτός. sudor, όρις άρ. γ' ιδρώς. perfusus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. του perfundo, fūdi, fūsum, έρε 3, περιχύνω. invitavit πρκμ. όρ. του invito 1, προσκαλώ, προσελκύω. liquor, όρις άρ. γ', ύδωρ. flumen, Inis ούδ. γ', ποταμός. calidus, a, um έπιθ. β', θερμός. corpus, όρις ούδ. γ', σώμα. abluēret παρσ. ύποτ. του abluo, ūi, ūtum, έρε 3, λούω. veste dēposita άφ. άπόλ. μτχ. χρον. vestis, is θ. γ', έσθής, ένδυμα. dēpositus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. του dēpono, posūi, positum, έρε 3, άποθέτω. conspēctus, us άρ. δ', όψις· in conspēctu, ένώπιον. decōrus, a, um (κατηγορ.) έπιθ. β', εύπρεπής, πρόεπων. futurum ένν. esse (ειδ. άπρμφ. έξαστ. εκ του ratus) άπρμφ. μέλλ. του sum, είμαι. ratus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. του άποθ. reor, ratus sum, rēri 2, νομίζω. ostendisset ύπερσ. ύποτ. του ostēdo, ndi, nsum, έρε 3, έπιδεικνύω. suis ένν. militibus, εις τους ιδιικούς του στρατιώτας. levi et parabili cultu άφ. της αίτίας. levis, is έπιθ. γ', εύτελής. parabilis, e έπιθ. γ', πρόχειρος cultus, us άρσ. δ', περιποίησης. se ύποκ. contentum κατηγορ. esse ειδ. άπρμφ. έξαστ. εκ του ostendisset.—descendit ένεστ. όρ. του descēdo, ndi, nsum, έρε 3, κατέρχομαι. vix έπίορ. χρον., μόλις. ingressi γεν. έν. της μτχ. παθ. πρκμ. του άποθ. ingredior, gressus sum, έdi 3, εισέρχομαι. horror, όρις άρ. γ', ρίγος. artus, us, άρ. δ' συνήθως εις πληθ. artus, ūm, τά μέλη (του σώματος). rigēre (τελ. άπρμφ. έξαστ. εκ του coeperunt (ταυτοπρ.) άπρμ. ένεστ. του rigēo, gūi, έρε 2, ριγώ. palor, όρις άρ. γ', ώχρότης. suffusus est παθ. πρκμ. όρ. του suffundor, fūsus sum, fundi 3, ύποχέομαι. prorēmodum έπίορ. ποσοτ., σχεδόν. vitalis, e έπιθ. γ', ζωικός. liquit πρκμ. όριστ. του linquo, liqui, —, έρε 3, έγκαταλείπω. expirans, ntis μτχ. ένεστ. του expiro 1, εκπνέω. minister, stri άρσ. β' συγκοπτ., θεράπων. excipiant ένεστ. όριστ. του excipio, cēpi, cēptum, έρε 3, παραλαμβάνω. compos, όtis, έπιθ. γ' μονοκατ., έγγρατής. mentis γεν. άντικ. εις τό compōtem. tabernaculum, i ούδ. β', σκηνή. dēferunt όρ. ένεστ. του dēfēro, detūli, delātum, dēfēre 3, μεταφέρω.

Πραγματικά

Mediam τούτο έλέχθη κατά παράλειψιν της άντωνυμίας hanc έννουμένης άντι της έν τῷ τέλει του προηγούμενου κεφαλαίου έξεχούσης λέξεως urbem (έννοείται Tarson). Tarsos ή Ταρός ή οι Ταρσοί : ή πόλις ήτο πρωτεύουσα της Κιλικίας. Έκειτο εις τόν μυχόν του Ίσσιου κόλπου και ειχε σημειώσει μεγάλην οικονομικήν και πνευματικήν άνάπτυξιν. Έκει έγενήθη ό Άπόστολος Παύλος. Περί αυτής αναφέρει ό Ρούφος ότι ειχε τόσον πλούτον, ώστε ό σατράπης της Κιλικίας Άρσάμης ειχε δώσει διαταγήν να την πυρπολήσουν, εύτυχως όμως ό προαποσταλεις από τόν Άλ. Παρμενίων έπρόφθασε και την έσωσε. Cydnus (σημ. Ταρσούς—Τσάι) ποταμός της Κιλικίας πηγάζων εκ του όρους Ταύρου, γνωστός δια τά ψυχρά και διανγηνάμάτα του. de quo paulo ante dictum est δηλαδή εις τό τέλος του προηγούμενου (IV) κεφ. Et tunc aestas erat πράγματι τότε (333) ήτο τέλος του θέρους, όποτε εις τας πε-

ριογὰς ταύτας σημειοῦνται οἱ μεγαλύτεροι καύσωνες. Cilicia ἢ Κιλικία, χώρα τῆς ΝΔ Μ. Ἀσίας κειμένη ἀπέναντι τῆς Κύπρου (βορείως). ut calidum adhuc corpus λέγουν ὅτι ὁ Ἄλ. πρὶν λουσθῆ εἶχε ὑποβληθῆ εἰς μίαν ἑξαντλητικὴν ἱππλοσίαν. contentum esse se levi et parabili cultu corporis εἰς τὸν Ἄλ. πάντα ἤρρασκεν ἡ σκληραγωγία καὶ ἡ ἀπλῆ διαίτα κατὰ τὸν τρόπον τῶν Λακεδαιμονίων. tabernaculum ἔννοεῖ τὸ στρατηγεῖον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου.

Περίληψις

Ὅταν ὁ Ἄλ. ἔφθασεν εἰς τὴν Ταρσὸν ἦτο πλέον ἡ ἐποχὴ τῶν καυμάτων. Ταῦτα τόσον φαίνεται τὸν ἠνώχλησαν, ὥστε θελήσας κάποτε νὰ λουσθῆ εἰς τὸν Κύνδρον προσεβλήθη ὑπὸ σοβαρωτάτης ἀσθενείας καὶ οἱ θεράποντές του σχεδὸν ἠμίθαν ἢ τὸν μετέφερον εἰς τὸ στρατηγεῖον.

§ 5—8. Ὁ ἀνίκητος τῆς ἀσθενείας τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὰς ψυχὰς τῶν στρατιωτῶν του.

Μεγάλῃ ἀδημονία (ἀγωνία ὑπερβολικῆ=ingens sollicitudo) καὶ σχεδὸν (et paene) τὸ πένθος (luctus) ἦτο ἤδη (ἐκυριόρχει ἤδη=erat iam) εἰς τὸ στρατόπεδον (in castris). Ἀναλυόμενοι εἰς δάκρυα (fletus) παρεπονοῦντο (ὄλοι), ὅτι ὁ πάντων τῶν αἰώνων (omnis aetātis) καὶ (πάσης) μνήμης (et [omnis] memoriae) ἐπιφανέστατος βασιλεὺς (αὐτῶν) οὐχὶ τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης (non in acie saltem), οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κατεβλήθη (non ab hoste deiectum [esse]), ἀλλὰ μὲ ὕδωρ, ἐνῶ προσεπάθει νὰ ἀποπλύνῃ τὸ σῶμα (του) (sed abluentem aqua corpus), ἐξηραπάγη καὶ ἀπεσβέσθη (ἀπέθανε=eruptum et extinctum esse) ἐν τῷ μέσῳ τῆς τόσον μεγάλης ὀρμῆς καὶ φορᾶς τῶν πραγμάτων (ἐν μέσῳ τῆς τόσον ταχείας καὶ πλέον ἐκπληκτικῆς ἐξελίξεως (τοῦ ἀγῶνός του)=in tanto impetu cursuque rerum). (Παρεπονοῦντο ἀκόμῃ=quererantur etiam) ὅτι ἐπέρχεται ὁ Δαρειὸς νικητής, πρὶν ἢ ἴδῃ (προτοῦ ἀντιμετώπιση=antequam vidisset) τὸν ἐχθρόν. Ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ διανυθοῦν ὑπ' αὐτῶν ἐκ νέου (ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ διατρέξουν οὗτοι πάλιν=sibi repetendas [esse]) αἱ ἴδιαι χῶραι, τὰς ὁποίας διὰ τῆς νίκης (νικῶντες=quas victoria) εἶχον διατρέξει (peragrat[iv]issent) (ὅτι) τὰ πάντα ἢ αὐτοὶ ἢ οἱ ἀντιπαλοὶ (των) εἶχον λεηλατήσει (populatos [esse] (ὅτι) ἐν μέσῳ ἀπεράντων ἐρήμων (per vastas solitudines) καὶ ἂν ἀκόμῃ οὐδεὶς ἤθελε τοὺς καταδιώκει (etiam si nemo insēqui velit), ἐνῶ θὰ ἐπορεύοντο (euntes), ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῶν στερήσεων (fame atque inopia) (παρεπονοῦντο) (ὅτι) ἦτο δυνατόν (posse) νὰ ὑποκύψουν (debellari=να

καταπολεμηθοῦν). (Καὶ ἔλεγον ὅτι) ποῖος (quem) τὸ σημεῖον (τῆς φυγῆς) εἰς τοὺς φεύγοντας θὰ δώσῃ (datūrum [esse]) ; Ποῖος τὸν Ἄλ-
θὰ τολμήσῃ (ausūrum [esse]) νὰ διαδεχθῆ (succedēre) ; Ποῖος
(ἀκόμη) θὰ προπαρασκευάσῃ στόλον (quem praeparaturum [esse]
classem), δι' οὗ νὰ διαπεραιωθῶν, καὶ ἐὰν ἀκόμη (καὶ ὅτε=iam ut)
πρὸς (τὰς ἀκτὰς) τοῦ Ἑλλησπόντου (ad Hel.) εἰσέδουν διὰ τῆς φυγῆς
(θὰ ἐγλύτωναν ὑποχωροῦντες=fuga penetrarint). Πάλιν (rursus)
πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα στρέψαντες τὴν συμπάθειάν των (misericor-
dia versa) ἐπιλήσιμονες ἑαυτῶν (γενόμενοι) (immemores sui) παρε-
πονοῦντο ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας (illum florem iuventae),
ἐκείνη ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς (illam vim animi), ὁ ἴδιος (eundem) βα-
σιλεὺς καὶ συστρατιώτης (commilitonem), διελύετο ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ
ἀπεροηγνύετο (καὶ ἀπέθνησκε=divelli a se et abrumpi).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Sollicitūdo, īnis θ. γ', ἀδημονία. luctus, us ἄρ. δ', πένθος. flens, ntis
μτχ. ἔνεστ. τοῦ flēo, flēvi, flētum, ἔρε 2, κλαίω. querebantur παρτα. ὄρ. τοῦ
ἀποθ. queror, questus sum, queri 3, παραπονοῦμαι. impētus, us ἄρ. δ'. ὄρμη-
cursus, us ἄρ. δ', πορεία, φορὰ. aetas, ātis θ. γ', ἡλικία ἐδῶ : αἰών. omnis
aetatis ἀντι omnium aetatum, πάντων τῶν αἰώνων. in acie ἔμπρ. προσδ. τῆς
ἐν τόπῳ στάσεως. ab hoste ἀφαιρ. τοῦ ποιητ. αἰτίου. regem ὑποκ. τῶν ἀπρμφ.
deiectum [esse], ereptum esse, extinctum esse εἰδ. ἀπρμφ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ que-
rebantur (ἔτεροπορ.). deiectum [esse] ἀπρμφ. παθ. πρμ. τοῦ deiciō, iēcī, iē-
ctum, ἔρε 3, καταβάλλω. ereptum esse ἀπρμ. παθ. πρμ. τοῦ eripio (e+ra-
pio) rīpīi, rēptum, rīpēre 3, ἀναρπάζω. extinctum esse ἀπρμ. παθ. πρμ. τοῦ
extingūo, tīnxi, tīnctum, ἔρε 3, ἀποσβέννυμι, ἀποθνήσκω. abluentem χρον.
μτχ. ἔνεστ. τοῦ abluō, ūi, pītum, ἔρε 3, λούω. aqua ἀφαιρ. ὄργ. instare εἰδιζ.
ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ querebantur ὑποκ. Darium ἔτεροπορ. instare ἀπρμ. ἔνεστ.
τοῦ insto, stīti, —, āre 1, ἐπέρχομαι. victōrem κατηγοροῦμι. antequam ἐπίρρ.
χρον. πρὶν ἢ. vidīssēt ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ vidēo, vidi, visum, ἔρε 2, βλέπω. Sibi
easdem κλπ. ἡ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων : [ἐνν. querebantur] repetendas
[esse] sibi easdem terras, quas peragra[vi]ssēt victoria.—repetendas [esse] εἰδ.
ἀπρμ. τῆς περιφρ. συζυγίας ἔξαρτ. ἐκ τοῦ querebantur.—repetendus, a, um γε-
ρουνδιακὸν τοῦ repēto, tīvi ἢ tīi, tītum, ἔρε 3, ἔρχομαι ἐκ νέου. terras ὑποκ.
τοῦ ἀπρμ. (ἔτερ.). sibi ἀφαιρ. ποιητ. αἰτίου. peragrassēt ἀντι peragravissent
ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ perāgro 1, διανύω. victoria ἀφ. ὄργ. populatos [esse] εἰδ.
ἀπρμ. παθ. πρμ. (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ querebantur) τοῦ populo ἢ populus, latus
sum, arī 1, λεηλατῶ. omnia ἀντικ. ipsos-hostes ὑποκ. solitūdo, īnis θ. γ', ἔρη-
μος. etiamsi... velit ἔνδοτ. προτ. insequi (τελ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ velit ὑποκ.
nemo ταυτ.) ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ ἀποθ. insequor, quītus (καὶ cītus) sum, qui,
καταδιώκω. velit ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ ἀνωμάλ. volo, volūi, velle, θέλω. euntes αἰτ.

πληθ. μιχ. (χρονική) ένεστ. (iēns, eūntis) τοῦ eo, ἴνι ἢ ἴι, ἴtum, ἴre 4, πορεύομαι. fame-inopia άφ. ποιητ. αιτίου. fames, is θ. γ', πείνα. inopia, ae θ. α', έν-δεια, στέρσις. posse ειδ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ querebantur (ταυτ.). debellari tel. άπρμ. έκ τοῦ posse (ταυτ.) άπρμ. παθ. ένεστ. τοῦ debello 1, καταπολεμῶ. daturum [esse] (ειδ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ querebantur) άπρμ. μέλλ. τοῦ do, dedi, datum, dare 1, δίδω. quem ύποκ. τοῦ άπρμ. signum-fugientibus άντικ. τοῦ άπρμ. fugientibus (άναφορ.). μιχ. ένεστ. τοῦ fugio, fūgi, gītum, έre 3, φεύγω. ausūrum [esse] (ειδ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ querebantur) άπρμ. μέλλ. τοῦ audēo, aūsus sum, έre 2, τολμῶ. quem ύποκ. τοῦ ausūrum [esse]. Alexandro άντιζ. τοῦ succedere (τελ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ ausūrum) άπρμ. ένεστ. τοῦ succēdo, cēssi, cēssum, έre 3, διαδέχομαι. Iam ut... praeparaturum ή συντσειά : [querebāntur] quem praeparatūrum [esse] classem, qua transēant, iam ut penetra[ve]rint fuga ad Hellespontum.—quem ύποκ. τοῦ praeparatūrum [esse] (ειδ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ querebantur) άπρμ. μέλλ. τοῦ praeparo 1, προπαρασκευάζω. classem άντικ. qua άφαιρ. όργ. transēant, ύποτ. ένεστ. τοῦ transēo, ii, ἴtum, ἴre 4, διαβαίνω. ut... penetra[ve]rint (τελ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ praeparatūrum [esse]) ύποτακτ. πρξμ. τοῦ penetrō 1, εισέρχομαι, εισόδύω. fuga άφ. όργ. rursus έπίορ., όπίσω, πάλιν, έκ νέου: misericordia versa άφαιρ. απόλ. μιχ. χρον. misericordia, ae θ. α', συμπάθεια. versus, a, um μιχ. παθ. πρξμ. τοῦ verto, rti, rsum, έre 3, στρέφω. flos, oris άρ. γ', άνθος. iuventa, ae θ. α', νεότης. vis θ. γ' (έλλειπτ.), δύναμις. commilito, onis άρ. γ', συστρατιώτης. divelli a se - abrumpi ειδ. άπρμ. έξαρτ. έκ τοῦ querebantur. divelli άπρμ. παθ. ένεστ. τοῦ divello, velli, vūlsum, έre 3, διαλύω. a se άφ. πρητ. αιτίου. abrumpi άπρμ. παθ. ένεστ. τοῦ abrūmpo, rūpi, rūptum, έre 3, διαρρηγνώω. immemor, oris έπίθ. γ' μονοκατ., έπιλήσιμων. sui γεν. άντικ. immemores sui, δηλ. άφοῦ έξέχασαν τούς κινδύνους, τούς όποίους διέτρεχον. Η συντακτ. σειρά : Rursus, immemores sui, misericordia versa in ipsum regem, querebantur illum florem iuventae, illum vim animi, eundem regem et commilitonem divelli a se et abrumpi.

Πραγματικά

Ingens sollicitudo et paene iam luctus erat in castris. Flentes... ή άγάπη τοῦ 'Αλ. πρὸς τούς στρατιώτας, ή έπί 8 συνεχῆ έτη (341—333) παραμονή αὐτοῦ έν τοῖς στρατοπέδοις, ό ήρωϊσμός του και τὰ άλλα πολυύμνητα χαρίσματα του ειχον δημιουργήσει τόσον άρρήκτους δεσμούς μεταξύ αὐτοῦ και έκεινών, ώστε νά δικαιολογούνται ὅλαι αἱ έκδηλώσεις αὐται. in tanto impetu cursuque rerum άφοῦ ὅλοι οἱ λαοὶ και ὅλαι αἱ έποχαὶ ἴστανται μετά θανατισμοῦ πρὸ τῆς τόσον ταχείας και καταπληκτικῆς δράσεως τοῦ μεγάλου έκπολιτιστοῦ, πόσον μάλλον οἱ στρατιῶταί του, οἵτινες ὑπῆρξαν συντελεσταὶ ταύτης και τὴν άντελήφθησαν και τὴν έξησαν εις ὅλας τὰς γοργὰς στροφὰς και τὰς καταπληκτικὰς εκδηλώσεις τῆς. omnis aetatis ac memoria clarissimum regem πολὺ δικαιολογημένη έδῶ ή πυκνότης τοῦ νοήματος, διότι ή διατύπωση αὐτῆ άποτελεῖ τὴν κρίσιν τοῦ Ρούφου περι τῆς άξίας τοῦ 'Αλ., δηλ. ὁ 'Αλ. εἶναι ὁ έπιφανέστατος τῶν ήρώων τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας. non in acie... non ab hoste

ὁ Ἄλ. πολλάκις ἐξετέθη εἰς κινδύνους καὶ πολλάκις ἐπληρώθη (Γρανικός, Ἴσος, Μαράκανθα) ὅμως ἦτο μοιραῖον νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ ἀσθένειαν (323). instare Darium, victorem, antequam vidisset hostem οἱ τραχεῖς Μακεδόνες πολεμιστὰὶ δὲν δύνανται νὰ ἀνεγθοῦν ὑποκλοπὴν τῆς νίκης ὑπὸ τοῦ Δαρείου. Sibi repetendas esse easdem terras—quas victoria peragrassent... fame atque inopia debellari posse. Quem signum daturum fugientibus? quem ausurum Al. succedere? quem praeparaturum classem ut ad H.? αἱ ζῳηαὶ ἀντιθέσεις καὶ αἱ τόσον ἀπογοητευτικαὶ ρητορικαὶ ἐρωτήσεις δεικνύουν τὴν ἀποκαρδίωσιν τῶν Μακεδόνων διὰ τὴν τόσον ἀνέλπιστον στροφὴν τῆς τύχης τῶν, ἣτις ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ Ρούφου, διότι καὶ ἂν ἀπέθνησκεν ὁ Ἄλ. ὁ στρατός του θὰ εὐρίσκετο εἰς πολὺ εὐνοϊκώτεραν τύχην ἀπὸ τοὺς μυθίους τοῦ Ξενοφῶντος. rursus in ipsum... querebantur τοῦτο ἀποτελεῖ ἐκθεσὶν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν χαρισμάτων, ἅτινα συνέθετον τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἄλ., ἦτο δηλ. ὁ Ἄλ. καλὸς κάγαθός καὶ οὐχὶ μόνον βασιλεὺς τέλειος, ἀλλὰ καὶ ὑπέροχος στρατηλάτης.

Περίληψις

Ἡ ἀσθένεια τοῦ Ἄλ. ἐπροξένησεν ἀφόρητον πένθος εἰς ὅλον τὸ ἔθνος στρατόπεδον. Ὅλοι του οἱ στρατιῶται ἀνελύοντο εἰς δάκρυα καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρουν ὅτι ὁ ἐπιφανέστατος ἐξ ὅλων τῶν βασιλέων τῆς Ἱστορίας, ἀπέθνησκεν ἐν μέσῳ τῆς τόσον καταπληκτικῆς δράσεώς του ὅχι πληγεὶς εἰς τὴν μάχην, ἀλλὰ ἀπὸ ἓνα λουτρόν. Ἀκόμη ἔφερον βαρέως τὴν πιθανότητα ὑποκλοπῆς τῆς νίκης ὑπὸ τοῦ Δαρείου καὶ τὴν σκληρὰν ἀνάγκην νὰ ἐπιστρέψουν ἐν μέσῳ στερήσεων καὶ πείνης εἰς τὴν Ἑλλάδα, αὐτοὶ οἱ ὅποιοι διέτρεξαν νικηταὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐλησμόνουν ποῖον θὰ ἦτο τὸ ζοφερόν μέλλον των, ἐὰν ἀπέθνησκεν ὁ Ἄλ., πάλιν δὲν ἠνείχοντο νὰ βλέπουν ἐκεῖνο τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, ἐκεῖνη ἡ μεγάλη ψυχὴ καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνος ὁ ὑπέροχος βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης νὰ φθεῖρεται οὕτως ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καὶ νὰ ἀποθνήσκῃ.

§ 9—10. Πῶς ὁ Ἀλέξ. ἀτενίζει τοὺς παρισταμένους καὶ τὴν κατάστασιν, ὅταν συνέρχεται ἐκ τῆς ἀσθενείας.

Ἐν τῷ μεταξῷ ἡ ἀναπνοὴ εἶχεν ἀρχίσει (spiritus coeperat) νὰ λειτουργῇ πλέον ἐλευθέρως (meare liberius) καὶ ὁ βασιλεὺς ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμοὺς (adlevabat oculos) καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐπανερχομένου τοῦ πνεύματος (ἀφοῦ ἀνέκτησε τὰς αἰσθήσεις του=redeunte animo), εἶχεν ἀναγνωρίσει τοὺς περιστοιχίζοντας (αὐτὸν) φίλους καὶ ἡ ἐλαττωθεῖσα δύναμις τῆς ἀσθενείας (que laxata vis morbi) ἐκ τούτου μόνου (ab hoc solum) ἐφαίνετο (διεπιστούτο), ἐπειδὴ (ὁ Ἄλ.) τὴν σοβαρότητα τῆς νόσου (τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ=magnitudinem mali) ἤσθάνετο (κατενόει). Ἡ ἀγωνία (aegritudo=ἡ λύπη) ὅμως τῆς ψυ-

χῆς ἐβάρυνε τὸ σῶμά του (ἐπέδρα ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τοῦ σώματος=urguebat corpus), διότι κατέφθανον εἰδήσεις (quippe nuntiabatur) ὅτι ὁ Δαρεῖος κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν (ἐντὸς πέντε ἡμερῶν) θὰ εὐρίσκειται εἰς τὴν Κιλικίαν. Παρεπονεῖτο λοιπὸν (querebatur ergo) ὅτι παρεδίδοτο δεδεμένος (se tradi victum) καὶ ὅτι τοῦ ἀπεσπᾶτο ἐκ τῶν χειρῶν του (et eripi sibi e manibus) μία τόσον μεγάλη νίκη καὶ (τέλος) ὅτι ἀπὸ ἓνα ἄδοξον καὶ ταπεινὸν θάνατον ἔσβηνε (extingui se) ἐντὸς τῆς σκηῆς του.

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Liberius ἐπίρρ. τροπ. συγκριτ., ἐλευθερώτερον· θετ. libere ὑπερθ. libertime.—meare (τελ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ coeperat, ταυτοπρ.) ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ meo 1, κινουμαι. spiritus, us ἄρ. δ', ἀναπνοή. adlevabat παρατ. ὄριστ. τοῦ adlevo 1, ἀνασπῶ· ἐδῶ : ἀνοίγω. paulatim ἐπίρρ. χρογ., ὀλίγον κατ' ὀλίγον. redeunte ἀφ. ἐν. μτχ. ἐνεστ. (rediens, deūntis) τοῦ redēo, dīi, dītum, īre 4, ἐπανέρχομαι. agnoverat ὑπερθ. ὄριστ. τοῦ agnosco, γνῶνι, nītum, ēre 3, ἀναγνωρίζω. laxatus, a, um μτχ. παθ. πρμ. τοῦ laxo 1, χαλαρώνω. morbus, i ἄρ. β', νόσος. videbatur παθ. παρατ. ὄριστ. τοῦ vidēor, vidi, visum, ēre 2, βλέπω· παθ. videor, visus sum, ēri, φαίνομαι. quia σύνδ. αἰτιολ., ἐπειδὴ. magnitudo, īnis θ. γ', μέγεθος. malum, i οὐδ. β', κακόν· ἐδῶ : ἀσθένεια. sentiebat παρατ. ὄριστ. τοῦ sentio, sensi, sensum, īre 4, αἰσθάνομαι. aegritudo, dīnis θ. γ', ἀσθένεια. corpus, ōris οὐδ. γ', σῶμα. urgebat παρατ. ὄριστ. τοῦ urgeo (καὶ urgeo), ursi, —, ēre 2, βαρύνω. quippe σύνδ. αἰτιολ., διότι. Darium ὑποκ. τοῦ fore εἰδ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ nuntiabatur (ὡς ἀπροσώπου) παθ. παρατ. ὄρ. τοῦ nuntio 1, ἀγγέλλω. vincetus, a, um μτχ. παθ. πρμ. τοῦ vincio, vinxi, vinctum, ēre 3, δένω. tradi ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ trado, dīdi, dītum, ēre 3, παραδίδω. eripi ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ eripio, rīpī, rēptum, ēre 3, ἐξααρπάζω. ignobilis, is, e ἐπίθ. γ', ἀγενής· ἐδῶ : κοινός. obscurus, a, um ἐπίθ. β', σκοτεινός· ἐδῶ : ἄδοξος. extingui ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ extinguo, tinxī, tinctum, ēre 3, ἀποσβέννυμι· ἐδῶ : ἀποθνήσκω. τὰ ἀπρμ. tradi—eripi—extingui εἰδιδ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ querebatur.

Πραγματικά

Spiritus coeperat meare τοῦτο διότι ἔνεκα τῆς λιποθυμίας οὔτε οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας του οὔτε ἡ ἀναπνοή ἦσαν αἰσθητά. redeunte animi διότι ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω εἶχε λιποθυμήσει. magnitudinem mali sentiebat καὶ ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεών του καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῶν παρευρισκομένων. tantam victoriam ἔννοεῖ τὴν συνάντησίν του μὲ τὸν ἴδιον τὸν Δαρεῖον καὶ τὴν ἀποφασιστικὴν νίκην τὴν ὁποίαν τόσον ἐπεδίωκε (πρβλ. κεφ. II § 10). obscura et ignobili morte διὰ τοὺς ἥρωας, ὅσον τιμητικὸς εἶναι ὁ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς θάνατος, τόσον ταπεινός εἶναι ὁ ἔξ ἀσθενείας τοιοῦτος.

Περίληψις

Ἐν μέσῳ τῆς ἀποκαρδιωτικῆς ταύτης καταστάσεως εὐτυχῶς ὅτι ὁ Ἄλ. στυνήλθε. Παρεπονείτο ὁμως διότι ἔβλεπε τὴν ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεών του καὶ ἀντελαμβάνετο ὅτι δὲν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ συγκρουσθῆ με τὸν ἐπερχόμενον Δαρεῖον καὶ νὰ τοῦ καταφέρῃ τὸ ἀποφασιστικὸν πλήγμα.

§ Ὁ Ἄλέξ. ζητεῖ δραστικὸν φάρμακον, ἵνα συνέλθῃ ταχέως καὶ πολεμήσῃ κατὰ τοῦ Δαρείου.

Ἐπειτα (que) ἀφοῦ ἐδέχθη (admissis) τοὺς φίλους καθὼς καὶ (pariter ac) τοὺς ἰατροὺς : « βλέπετε (cernitis), εἶπε, εἰς ποίαν (κρίσι-
σον) στιγμὴν (in quo articulo) τῶν ἰδικῶν μου πραγμάτων (τοῦ ἀγῶ-
νος) ἢ τύχη με κατέλαβε. Μοῦ φαίνεται (mihi videtur) ὅτι ἀκούω κα-
λῶς (exaudire) τὴν κλαγγὴν τῶν ἐχθρικῶν ὄπλων καὶ ἤδη προκαλοῦ-
μαι (εἰς μάχην ἐγὼ) (etiam pronosor [in pugnam ego]), ὁ ὁποῖος
μακρὰν (τῆς πατρίδος) τὸν πόλεμον ἔφερα. Ὁ Δαρεῖος λοιπόν, ὅτε
ἔγραφε τὴν τόσον ὑπεροπτικὴν (ἐκείνην) ἐπιστολήν, τὴν τύχην μου εἶ-
χεν ὑπ' ὄψιν του (τὴν κακὴν μου τύχην εἶχεν ὡς σύμβουλον κατὰ
νοῦν=fortunam meam in consilio habuit) ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀνωφε-
λές (sed nequidquam [erit]), ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπεται (si licet mihi) νὰ
θεραπεύωμαι κατὰ τὴν κρίσιν μου (curari meo arbitrio). Αἱ περιστά-
σεις μου (οἱ δύσκολοι δι' ἐμὲ καιροὶ) δὲν περιμένουν φάρμακα βραδέα
(βραδέως ἐνεργοῦντα) καὶ νωθροὺς ἰατροὺς· μᾶλλον δὲ (vel) εἶναι καλύτε-
ρον εἰς ἐμὲ (mihi melius est) νὰ ἀποθάνω ἐν δράσει (mori strenue)
παρὰ νὰ ἀναρρώσω βραδέως (quam tarde convalescere). Ὅθεν (proinde)
ἐὰν κάποια θεραπευτικὴ δύναμις (si quid opis), ἐὰν κάποια (ἐπιδε-
ξιότης) τέχνη (si quid artis) μεταξὺ τῶν ἰατρῶν ὑπάρχῃ, ἃς γνωρίζουν,
ὅτι ἐγὼ ζητῶ φάρμακον (me quaerere remedium) ὄχι τόσον ἐναντίον
τοῦ θανάτου, ὅσον ἐναντίον τοῦ πολέμου.

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Que, καί· ἐδῶ : ἔπειτα, ἀκολούθως. admissis amicis ἀφ. ἀπολ. μυθ. χρόν.
pariter ἐπίρρ. τροπ., ὁμοίως. ac σύνδ., καί. articulus, ἰ ἀρ. β', ἄρθρον· ἐδῶ :
κρίσιμος στιγμὴ. reprehenderit ὑποτ. πρkm. τοῦ reprehendo, ndi, nsum, 3
καταλαμβάνω. cernitis ὀριστ. ἐνεστ. τοῦ cerno, crevi, cretum, 3, διακρίνω,
βλέπω· ἢ συντακτ. σειρά : cernitis, in quo articulo rerum mearum fortuna me,
deprehenderit.—strepitus, us ἀρ. δ', κλαγγή. hostilis, e ἐπίθ. γ', ἐχθρικός.
exaudire (εἰδ. ἀπρμ. ἐξαυτώμ. ἐκ τοῦ videor) ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ exaudire, īvi
Itum, 3re 4, ἀκούω καλῶς. videor mihi, μοῦ φαίνεται, νομίζω. ultro ἐπίρρ.
τοπ., μακρὰν. intuli ὀριστ. πρkm. τοῦ infero, intūli, illātum, infēre 3, φέρω.
pronosor, vocātus sum, vocāri 1, προκαλοῦμαι· ἢ συντ. σειρά : videor mihi
exaudire strepitum hostilium armorum et [ego], qui intuli bellum ultro,

iam pronocor.—cum.. scriberet χρόν. προτ. superbus, α, um ἐπίθ. β', ὑπεροπτικός. littēra, ae θ. α', γράμμα (ἀλφαβ.)· littērae, arum, ἐπιστολή. scribēret ὑποτ. παρὰτ. τοῦ scribo, psi, ptum, ἔρε θ, γράφω. nequidquam ἐπίρρ., ματαιώς. licet ἔνεστ. ἀπρόσ. πρξμ. licuit ἢ licitum est, ἐπιτρέπεται. arbitrium, ii οὐδ. β', γνώμη, κρίσις. curari ἀπρμ. παθ. ἔνεστ. τοῦ curo 1, θεραπεύω. lentus, a, um, ἐπίθ. β', βραδύς. remedium, ii οὐδ. β', φάρμακον. segnis, e ἐπίθ. γ', νοθρός. exspecto 1, περιμένω. vel σύνδ., ἢ, εἴτε· ἐδῶ : μᾶλλον δέ. mori ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ ἀποθ. morior, mortuus sum, mori θ, ἀποθνήσκω. strenue ἐπίρρ. τροπ., ἐν δράσει. vel mori α' ὄρος συγκρ. tarde ἐπίρρ. χρόν., βραδέως. convalescere ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ convalesco, valūi, — ἔρε θ, ἀναρρωνύω. quam convalescere β' ὄρος συγκρίσι. mihi melius est, ἀπρόσωπος ρημ. περίφρασις· ὡς ὑποκειμενα τὰ δύο ἀπρμφ. mori—convalescere. proinde σύνδ. συμμ., ὄθεν. ops, opis θ. γ' ἔλλειπτ., δύναμις. sciant ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ scio, scīvi καὶ scīi, scītum, īre 4, γνωρίζω ἢ ὑποτ. ἐδῶ ἐπέχει θέσιν προστακτ., ἄς γνωρίζουν. me ὑποκ. τοῦ quaerere (εἰδ. ἀπρμ. ἔφαρτ. ἐκ τοῦ sciant ἕτερο.) ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ quaero, sīvi, sītum. ἔρε θ, ζητῶ.

Πραγματικά

Fortuna εἶναι μέση λέξις· ἐδῶ εἶναι ἡ κακὴ τύχη. videor exaudire strepitum armorum et iam pronocor in pugnam διὰ τούτου ἐξαιρείται τὸ ἀρειμάνιον τοῦ χαρσκητῆρος τοῦ Ἄλεξ., ὅστις βλέπων νὰ πλησιάσῃ ὁ ἀντίπαλός του δὲν σκέπτεται τὴν ὑγείαν του ἀλλὰ τὸν πόλεμον. ultro intuli bellum ἐντὸς διετίας εὐρέθη ἀπὸ τὴν Πέλλαν εἰς τὴν Ταρσόν. superbas litteras scriberet ὁ Δαρείος πράγματι ἔστειλε τοιαύτην ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν εἰς τοὺς σατράπας του, νὰ προσπαθῆσουν νὰ αἰχμαλωτίσουν καὶ νὰ μαστιγώσουν τὸν Ἄλ. tempora mea non exspectant remedia... melius est τὸ χωρίον τοῦτο ἐκφράζει τὴν πλήρη συνείδησιν εὐθύνης τοῦ Ἄλ., ὅστις κληθήρης καὶ ἐξηγνημένος, τίποτε ἄλλο δὲν σκέπτεται παρὰ τὸ καθήκόν του. quid opis quid artis ἢ ἐπανάληψις τοῦ quid σκόπιμος πρὸς δήλωσιν τῶν σχετικῶν ἰκανοτήτων τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης (αἱ ἀπόλυτοι ἰκανότητες καὶ δυνάμεις ὑπάρχουν εἰς τὸν δημιουργόν). me non tam mortis quam belli remedium quaerere τοῦτο δεικνύει ὄχι μόνον τὴν δύνάμιν τοῦ Ἄλ. νὰ νικήσῃ τὴν ἀσθένειαν, ὄχι μόνον τὴν περιφρόνησιν του πρὸς τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ τὴν πλήρη ἀφοσίωσιν καὶ παράδοσιν του εἰς τὰς ἐθνικὰς τῆς Ἑλλάδος ἐπιδιώξεις.

Περίληψις

Ἐπειτα, ἀφοῦ προσεκάλεσεν τοὺς συμβούλους του καὶ τοὺς ἰατροὺς, τοὺς ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι εἰς τὴν τόσον κρίσιμον καμπὴν τοῦ ἀγῶνος, ὅποτε ἤδη ἀκούεται ἡ κλαγγὴ τῶν ὀπλων, αὐτὸς εἶναι ἀσθενής καὶ ἀνίκανος νὰ τιμωρήσῃ τὸν Δαρείον, ὅστις ἐτόλμησε νὰ γράψῃ ἐναντίον του ὑβριστικὰς ἐπιστολάς. «Αἱ περιστάσεις μας» εἶπε «εἶναι κρίσιμοι καὶ δὲν περιμένουσι τὰ βραδέως ἐνεργοῦντα φάρμακα. Ὅθεν ἐὰν ὑπάρχῃ ἰατρὸς τις, ὅστις γνωρίζει δραστικόν τι φάρμακον νὰ μὴ διστάσῃ νὰ μοῦ τὸ δώσῃ, διότι τὸ χρειάζομαι ὄχι διὰ νὰ γλυτώσω τὴν ζωὴν μου, ἀλλὰ κυρίως ἵνα συνεχίσω τὸν πόλεμον».

§ 14—15. Πώς τὸ περιβάλλον τοῦ Ἀλεξ. κρίνει τὴν παράφορον ταύτην ἀπόφασίν του.

Αὐτὴ ἡ τόσον παράφορος ἀνυπομονησία (ἡ τόσον ὀρμητικὴ ἀκρισία=tam praecipuus temeritas) αὐτοῦ εἶχεν ἐμβάλλει εἰς ὄλους (incusserat omnibus) ἑξαιρετικὴν ἀνησυχίαν (φροντίδα=ingentem curam). Ὅθεν κατὰ τὴν ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἕκαστος (ἐπὶ τοῦ Ἀλεξ.) (pro se quisque) ἤρχισαν νὰ τὸν ἐκλιπαροῦν (coepere precari) νὰ μὴ αὐξήσῃ (ne augeret) τὸν κίνδυνον διὰ τῆς σπουδῆς (festinatione), ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν θεραπεύοντων ἰατρῶν (sed in potestate medentium) νὰ εἶναι. «Τὰ μὴ δεδοκιμασμένα φάρμακα, (ἔλεγον), ὅτι δικαίως (haud iniuria) εἰς αὐτοὺς εἶναι ὑποπτα (suspecta), ἐπειδὴ πρὸς ὄλεθρον αὐτοῦ (ad perniciem eius) ἀκόμη καὶ (etiam) ἐκ τῆς ἰδικῆς του πλευρᾶς (δηλ. ἀπὸ τὸν κύκλον τοῦ περιβάλλοντός του=e latere ipsius) διὰ χρημάτων (pecunia) ὁ ἐχθρὸς παρακίνηει (solicitaret)». Πράγματι (quippe) ὁ Δαρεῖος εἶχε διατάξει (iusserat) νὰ προκηρυχθῆ (pronuntiari) ὅτι θὰ δώσῃ (daturum [esse] se) χίλια τάλαντα εἰς τὸν φονέα τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὅθεν ἐνόμιζον (itaque arbitrabantur) ὅτι οὐδὲ θὰ ἀποτολμήσῃ τις (ne quidem ausurum [esse]) νὰ δοκιμάσῃ (experiri quemquam) φάρμακον, ὅπερ ἔνεκα τῆς καινοφανείας του (propter novitatem) θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὑποπτον.

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Incusserat ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ incutio, cussi, cussum, ἔρε 3, ἐμβάλλω. praecipuus, cipiitis ἐπίθ. γ' μονοκατ., ὀρμητικὸς. temeritas, ātis θ. γ', ἀκρισία. pro se, κατὰ τὸ ἑαυτοῦ, κατὰ τὴν ἐπιρροήν. quisque, quaeque, quidque ἄορ. ἄντων, ἕκαστος. precari (τελ. ἀπρμφ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ coepere ὑποκ. quisque ταυτοπρ.) ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. precor, catus sum, ari 1, παρακαλῶ. coepere (καὶ coeperunt) γ' πληθ. πρμ. τοῦ ἔλλειπτ. coepi, coepisse, ἤρχισα. ne... augeret τελ. πρότασ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ precari. augeret παραι. ὑποτ. τοῦ αὐξέω, auxi, auctum, ἔρε 2, αὐξάνω. festinatione ἄφ. ὄργαν. sed esset ἐξαρτ. ἐκ τοῦ precari. medentium γεν. ὑποκ. εἰς τὸ potestate (οἱ θεραπεύοντες ἰατροὶ ἐξουσιάζουν). medens, ntis μτχ. ἐνεστ. τοῦ medeor, ἔρι 2, θεραπεύω. inexpertus, a, um ἐπίθ. β', ὁ ἀδοκιμαστος. haud iniuria, ἀντὶ ἐπίρρ. iure, δικαίως. haud ἄορ., οὐχί. iniuria, ae θ. α', ἀδικία. esse suspecta ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου dicebant, ἔλεγον. cum... solicitaret αἰτιολ. πρότ. perniciem, εἰ θ. ε', ὄλεθρος. latus, eris οὐδ. γ', πλευρά. pecunia ἄφαιρ. ὄργ. solicitaret παραι. ὑποτ. τοῦ sollicito 1, παροτρύνω, παρακινῶ. interfector, oris ἄορ. γ', φονεύς. Alexandri γεν. ἄντικ. εἰς τὸ interfectori. se ὑποκ. τοῦ daturum [esse] ὑποκ. τοῦ pronuntiarī ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ pronuntio 1, προκηρύσσω. iusserat ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ iubeo, iussi, iussum, ἔρε 2, διατάσσω. Itaque... κλπ. ἡ συντ. σειρά: Itā-

que arbitrābantur ne quidem ausūrum [esse] experīri quemquam remediū quod posset esse suspectum propter novitatem.—arbitrābantur παρατ. όριστ. του άποθ. arbitror 1, νομίζω. ausūrum [esse] ειδ. άπρμ. μέλλ. (έξαρτ. έκ του arbitrabantur) του ήμαποθ. άυδέο, άusus sum, άυδέρε 2, τολμώ. quemquam ύποκ. του experīri άπρμ. ένεστ. του άποθ. experior, rtus sum, ίρι, δοκιμάζω. quod... suspectum άναφ. πρότ. propter novitātem άναγχ. αίτιον. novitas. άtis θ. γ', τό καινοφανές. esse suspectum (κατηγορ.) τελικ. άπρμφ. έξαρτ. έκ του posset (ταυτοπρσσ.).

Πραγματικά

Tam praeceps temeritas eius ingentem incusserat curam ό 'Αλ. ήτο χαρακτηριστή πολύ άνυπόμονος και παράφορος και πάντοτε ένήργει πράξεις χωρίς καταλογισμόν των συνεπειών των (παράδειγμα ή έκτέλεσις του Κλείτου και του Παρμενίωνος) festinatione periculum augetet μήπως δηλ. τό δραστικόν φάρμακον άφείρει τόν θάνατον. mille talenta δηλαδή θά έδιδεν εις τόν δολοφόνον ό Δαρείος 2025 όκάδες χρυσοϋ (72.000.000.000 σημ. δραχμ.). propter novitatem esse suspectum κάθε τι τό νέον ώς άδοξιμαστον είναι ύποπτον και μάλιστα επικίνδυνον, όταν πρόκειται περι δραστικου φαρμάκου.

Περίληψις

'Η άνυπομονησία του 'Αλ. να ζητη ή λάβη δραστικόν φάρμακον έφερεν άνησυχίαν εις όλον τό έπιτελειόν του. Τοϋτο διότι κάθε καινοφανές φάρμακον ώς άδοξιμαστον έθεωρεϊτο επικίνδυνον. αλλά και από φόβον, μήπως ύπήρχον πληρωμένοι από τόν Δαρείον συνωμόται, οι όποιοι διωχέτευσον ώς ώφέλιμον φάρμακον κανέν επικίνδυνον δηλητηρίον. "Όθεν λόγω των ύποψιων τούτων ουδείς, έλεγον, ιατρός θά έτόλμα να δώση εις τόν 'Αλ. δραστικόν και άδοξιμαστον φάρμακον.

Περίληψις του 6 κεφαλαίου

Παρά ταϋτα εύρέθη εις έκ των ιατρών του 'Αλεξάνδρου, όνόματι Φίλιππος καταγόμενος έξ 'Ακαρνανίας, όστις άναλαμβάνει να δώση εις τόν άσθενή έν δραστικώτατον φάρμακον. Τοϋτο ό 'Αλέξ. τό πίνει, χωρίς να διδη πίστιν εις τάς κατά του ιατροϋ του συκοφαντίας ότι δηθεν έχει πληρωθη από τόν Δαρείον, ίνα τόν δηλητηριάση και πολύ συντόμως θεραπεύεται (Πρβλ. και 'Αρριανου 'Ανάβασις βιβλ. II κεφ. 4).

Κεφάλαιον 7

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Ἴσόν.

§ 1—3. Πορεία τοῦ Δαρείου πρὸς τὴν Κιλικίαν. Ὁ Ἀλέξ. καταλαμβάνει τοὺς Σόλους καὶ θυσιάζει εἰς τοὺς θεοὺς.

Ὁ Δαρεῖος ἀντιθέτως (at), ἀφοῦ ἔλαβε τὴν εἶδησιν (ληφθείσης τῆς ἀγγελίας=accēpto nuntīo) ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀσθένειαν (de ad-versa valitudīne) αὐτοῦ (τοῦ Ἀλεξ.) μὲ ταχύτητα (τόσην) (celeritātē [tanta]), ὅσην ἠδύνατο νὰ ἀναπτύξῃ (quantam poterat capere) ἕνας τόσον δυσκίνητος στρατὸς (tam grave agmen), πρὸς τὸν Εὐφράτην ἔσπευσε καὶ ἀφ' αὐτοῦ ἐγεφύρωσε τοῦτον (καὶ ζευχθέντος αὐτοῦ διὰ γεφυρῶν=que iuncto eo pontibus) τὴν Κιλικίαν μολοντί ἠπείγετο νὰ καταλάβῃ (C. occupare festinans) ὅμως (tamen) ἐντὸς πέντε ἡμερῶν τὸν στρατὸν διεπεραίωσεν. Ἦδη ὁ Ἀλέξ. ἀνακτῆσας τὰς σωματικὰς δυνάμεις (τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος ἀνακτῆθεισῶν=viribus corpō-ris recēptis) πρὸς τὴν πόλιν Σόλους εἶχε φθάσει ταύτης δὲ (cuius) κύριος ἀφοῦ ἐγένετο (protus) καὶ διακόσια τάλαντα ἀφοῦ εἰσέπραξε ὡς πρόστιμον (ἐπ' ὀνόματι χρηματικῆς ποινῆς=multae nomine) εἰς τὴν ἀκρόπολιν στρατιωτικὴν φρουρὰν ἐτοποθέτησε. Θυσίας ἔπειτα ὑπὲρ τῆς ἀνακτῆθείσης ὑγείας του (pro salute suscepta) ἐπιτελῶν πρὸς παιδιὰν (τέρψιν=per ludum) καὶ κατὰ σχολὴν (δοσίας εἶχεν εὐκαιρίαν=atque otium), ἔδειξε μὲ πόσην πεποιθήσιν (quanta fiducia) τοὺς βαρβάρους περιεφρόνει διότι τῇ ἀληθείᾳ (quippe) πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἀγῶνας εἰτέλεσε (celebravit).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

At σύνδ. ἀντιθ., ἀντιθέτως, ἀλλά. nuntio accēpto ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρόν. nuntius, i ἀρ. β', ἀγγελιοφόρος, ἀγγελία. acceptus, a, um μτχ. παθ. πρσμ. τοῦ accipio, cēpi, cēptum, ἔρε β, λαμβάνω. valitūdo, īnis θ. γ', ἡ ὑγεία. ad-versa valitūdo, ἀσθένεια. celeritate [tanta] ἀφ. τροπική. quantam... poterat ἀναφ. πρότ. capere (τελ. ἀπρμ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ coeperat, ὑποκ. agmen, ταυτο-προσωπία) ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ capio β, λαμβάνω. poterat παρατ. ὄρ. τοῦ pos-sum, potui posse, δύναμαι. gravis, e ἐπίθ. γ', βαρῦς: ἐδῶ : δυσκίνητος. con-tendit πρσμ. ὄρ. τοῦ contendo, tendi, tentum, ἔρε β, σπεύδω. iuncto eo, ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρόν. iunctus, a, um μτχ. παθ. πρσμ. τοῦ iungo, iunxi, iunctum, ἔρε β, ζευγνύω. pontibus ἀφ. ὄργ. (pons, ntis ἀρσ. γ', γέφυρα). quinque diē-bus ἀφ. χρονική. traiecit πρσμ. ὄρ. τοῦ traicō, ieci, iectum, ἔρε β, διαπε-ραίωνω. occupare τελ. ἀπρμ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ festinans, āntis τροπ. μτχ. ἐνεστ. τοῦ festino 1, σπεύδω. viribus recēptis ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρόν. receptus, a, um μτχ. παθ. πρσμ. τοῦ recipio, cēpi, cēptum, ἔρε β, ἀναλαμβάνω. pervenerat

ὑπερσ. ὄριστ. τοῦ pervenio 4, φθάνω. cuius=huīus autem, ταύτης δέ. potitus, a, um χρον. μη. προκμ. τοῦ ἀποθ. potior, potitus sum, ἴρι 4, γίνομαι κύριος. ducentis exactis ἀφαίρ. ἀπόλ. μη. χρον. exactus, a, um μη. παθ. προκμ. τοῦ exigo (ex+ago), ἐγι, ἄctum, ἔρε 3, ἐξάγω ἐδῶ : εἰσπράττω. ducenti, ae, a ἀριθμ. ἀπόλ., διακόσιοι. multa, ae θ. α', χρηματικὴ ποινὴ. nomīne ἀφ. τροπικῆ. arci ἀφ. τοπικῆ. susceptus, a, um μη. παθ. προκμ. τοῦ suscipio, scēri, scērtum, ἔρε 3, ἀνακτῶ. ludus, i ἀρ. β', παιδιὰ, τέρψις. Iudi, ὄrum (πληθ.), οἱ ἀγῶνες. reddens, ēntis μη. ἔνεστ. τοῦ reddo, dīdi, dītum, ἔρε 3, προσφέρω, ἐπιτελῶ. ostendit προκμ. ὄρ. τοῦ ostendo, tendi, tensum, ἔρε 3, δεικνύω. quanta fiducia ἀφ. τροπικῆ. spernēret παρατ. ὑποτ. τοῦ sperno, sprevi, spretum, ἔρε 3, περιφρονῶ. Aesculapio - Minervae - ludos ἀντικ. τοῦ celebravit προκμ. ὄρ. τοῦ celebroy 1, ἐορτάζω, τελῶ.

Πραγματικά

Grave agmen ὁ στρατός τοῦ Δαρείου ὁ λαβὼν μέρος εἰς τὴν μάχην τῆς Ἰσοῦ ἐπλησίαζε τὸν ἀριθμὸν τῶν 400.000. Euphrates ὁ Εὐφράτης ποταμὸς τῆς Μεσοποταμίας πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ἀρμενίας (εὐρίσκεται πρὸς τὸ μέρος τῆς Συρίας). Ciliciam occupare festinans ἡ Κιλικία εἶχεν ἀνάκθεν στρατηγικὴν σημασίαν καὶ διὰ τοὺς λιμένας της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς σπουδαίας καὶ φύσει ὄχυράς διαβάσεις τοῦ Ταύρου (αἱ πύλαι τῆς Κιλικίας) καὶ τοῦ Ἀμανοῦ (αἱ Ἀμανικαὶ πύλαι). viribus corporis receptis φαίνεται ὅτι ἡ ἀσθένεια καὶ ἡ ἀνάρρωσις τοῦ Ἀλ. διήρκεσε πολλὰς ἡμέρας. Soli Σόλοι (οἱ), ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας ἀποικία τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Ροδίων. Ἔνεκα τῆς φθορᾶς τῆς ἐκεῖ λαλουμένης ἑλληνικῆς γλώσσης ἐδημοουργήθη ὁ γλωσσικὸς ὄρος σολοκισμός, σημαίνων πᾶσαν περὶ τὴν σύνταξιν τῆς γλώσσης ἀνακρίβειαν. arci praesidium imposuit τοῦτο εἶναι ἀξιοσημείωτον, διότι δεικνύει τὸν τρόπον δι' οὗ ἐξησφάλιζε τὴν κατοχὴν τῶν ὑποτασσομένων χωρῶν ὁ Ἀλ. (ἄφηνε φρουράς εἰς τὰς ἀκροπόλεις τῶν μεγάλων πόλεων καὶ πρὸ πάντων εἰς μέρη ἅτινα ἐδέσποζον τῶν στρατηγικῶν συγκοινωνιῶν, ἀρτηριῶν). Aesculapius ὁ Ἀσκληπιός. Minerva ἡ Ἀθηνᾶ : δὲν ἦτο μόνον ὁ Ἀσκληπιὸς θεὸς τῆς Ἰατρικῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀθηνᾶ ἡ Ὑγιεία (πρὸς τιμὴν δὲ ταύτης ἔχει κτισθῆ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ὁ ναὸς ὁ γνωστός μετὰ τὸ ὄνομα ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης).

Περίληψις

Ὁ Δαρεῖος μαθὼν τὴν ἀσθένειαν τοῦ Ἀλ. διέρχεται τὸν Εὐφράτην καὶ σπεύδει πρὸς τὴν Κιλικίαν. Ὁ Ἀλ., ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀναλάβει ἐκ τῆς ἀσθενείας, ἀφῆκε τὴν Ταρσὸν καὶ προχώρησε πρὸς τὴν σημαντικὴν πόλιν Σόλους τὴν ὁποίαν κατέλαβεν. Ἐκεῖ ἐτίμησε διὰ θυσιῶν τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, διότι τοῦ ἐπανέδωκαν τὴν τόσον πολῦτιμον ὑγείαν. Ἐπίσης θέλονά ψυχαγωγῆσαι τὸν στρατὸν του ἐτέλεσε καὶ γυμναστικὸς ἀγῶνας.

§ 4—7. Ἦντα τῶν Περσῶν εἰς Καρίαν. Θεατρικαὶ παραστάσεις εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀλ. Ἡ πρὸς Ἰσοῦν πορεία.

Ὅτε (δὲ ὁ Ἀλ.) ἐθεᾶτο (spectanti [Alexandro]) ἀγγελιαφόρος

χαρούμενος ἀπὸ τὴν Ἀλικαρνασσὸν ἔρχεται καὶ ἀναγγέλλει (adfertur [nuntians]), ὅτι οἱ Πέρσαι ἠττήθησαν (P. superatos esse) ὑπὸ τῶν ἰδικῶν του εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (acie) καὶ ὅτι ἀκόμη οἱ Μύνδιοι καὶ οἱ Καύνιοι καὶ τὰ περισσότερα (μέρη) τῆς περιοχῆς αὐτῆς (et pleraque tractus eius) περιήλθον (facta [esse]) ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του (suae dicionis). Ὅθεν (igitur), ἀφοῦ παρέσχεν (εἰς τὸν στρατὸν του) θεατρικὰς παραστάσεις (edito [exercitui sui] spectaculo ludicro) καὶ ἀφοῦ μετεκίνησε τὸ στρατόπεδον (castrisque motis) καὶ ἀφοῦ τὸν ποταμὸν Πύραμον ἔξευξε διὰ γεφύρας (ponte iuncto), εἰς τὴν πόλιν Μαλλὸν ἔφθασεν, ὁπότεν κατὰ τὸν δευτέρου σταθμὸν (μετὰ πορείαν δύο ἡμερῶν=alteris castris) εἰς τὴν πόλιν Κατάβολον (ἔφθασε). Ἐκεῖ ὁ Παρμενίων τὸν βασιλέα σπεύδει νὰ συναντήσῃ (regi occurrit)· (οὗτος) εἶχε προπεμφθῆ (praemissus esset) ἵνα ἀνιχνεύσῃ (ad explorandum) τὴν ὁδὸν τοῦ δάσους (iter saltus), διὰ μέσου τοῦ ὁποίου πρὸς τὴν πόλιν, ὀνόματι Ἴσσον, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ (penetrandum erat). Πράγματι (atque) ἐκεῖνος (ὁ Παρμ.) τὰς στενωποὺς αὐτοῦ (τοῦ δάσους) ἀφοῦ κατέλαβε (angustiis eius [saltus] occupatis) καὶ ἀφοῦ ἀφῆκε (μίαν) ἀσήμαντον (μετρίαν) φρουράν, τὴν Ἴσσον ἐπίσης κατέλαβε (ceperat), ἀφοῦ ἤδη οἱ βάρβαροι τὴν εἶχον ἐγκαταλείψει (desertam a barbaris). Ἐκεῖθεν προχωρήσας (progressus), ἀφοῦ ἐξεδίωξε (ἐκείνους) (deturbatis [iis]), οἱ ὁποῖοι τὰ ἐνδότερα τῶν ὀρέων ἐφρούρουν, ὅλας (τὰς διόδους) διὰ φρουρῶν ἐξησφάλισε καί, τῆς ὁδοῦ ἀφοῦ ἔγινε κύριος, ὅπως πρὸ ὀλίγου ἐλέχθη, ὁ ἴδιος (ὁ Παρμ.) καὶ ἐκτελεστὴς καὶ ἀγγελιαφόρος ἦλθε.

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Spectanti χρον. μετ. ἐνεστ. (spectans, antis) τοῦ specto 1, θεώμαι. adfertur παθ. ἐνεστ. ὀριστ. τοῦ adfero, attūli, allātum, adfēre 3, προσφέρω. adferor [nuntians], ἔρχομαι ἀγγέλλων. Halicarnasso ἀφ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. superatos esse εἰδ. ἀπρμφ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἔννοουμ. adfertur nuntians.—a suis ποιητ. αἰτιον. Persas ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. ἔτεροσρ. Myndios - Caunios - pleraque tractus eius ὑποκ. τοῦ facta [esse] ὅπερ ἐξαρτ. ἐκ τοῦ nuntians tractus, us ἀφ. δ', περιοχῆ, χώρα. suae dicionis γεν. κτητ. κατηγορ. dicio, ōnis θ. γ', ἐξουσία. edito spectaculo ludicro ἀφ. ἀπόλ. μετ. χρον. ludicer, cra, crum ἐπίθ. β', σκηνηκός. editus, a, um μετ. παθ. πρkm. τοῦ edo, edīdi, edītum, ēre 3, ἐκδίδω, παρέχω. castrisque motis ἀφ. ἀπόλ. μετ. χρον. motus, a, um μετ. παθ. ἀπόλ. μετ. χρον. movēo, movi, motum, ēre 2, (μετα) κινῶ. Pyramo iuncto ἀφαιρ. ἀπόλ. μετ. χρον. iunctus, a, um μετ. παθ. πρkm. τοῦ iungo, iunxi, iunctum, ēre 3, ζευγνύω. ponte ἀφ. ὀργ. altēris castris, κατὰ τὸν δευτέρου σταθμὸν δηλ. μετὰ πορείαν δύο ἡμερῶν τὸ castra με ἀριθμ. ἐπίθετον σημαίνει τὸ ἐντὸς

ἐκάστης ἡμέρας διανυθὲν διάστημα (πρβλ. τὸ τῆς Κύρου Ἐναβ. «σταθμός»). occurit ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ occurro, curri καὶ cucūgri, cursum, ἔρε β, σπεύδω νὰ συναντήσω. praemissus erat παθ. ὑπερσ. ὄριστ. τοῦ praemitto, misi, missum, ἔρε β, προπέμπω. ad explorandum γερούνδιον, σημαίνον τὸν σκοπόν, τοῦ explorō I, ἀνιχνεύω. iter, itinēris οὐδ. γ', ὁδός. saltus, us ἀρ. δ', δάσος. per quem (saltum) ἡ πρὸθ. δηλοῖ τὴν διὰ τόπου κίνησιν. penetrandum erat παρσ. ὄριστ. τῆς περιφρ. συζυγ. τοῦ penetro I, διεισδύω. angustiis occupatis ἀφαιρ. ἀπόλ. μτχ. χρον. angustiae, arum θ. α', στενωποί, praesidio relicto ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρον. relictus, a, um μτχ. παθ. προχμ. τοῦ relinquo, Iliqui, Ilictum, ἔρε, β, ἀφήνω modicus, a, um ἐπιθ. β', μέτριος. desertus, a, um μτχ. παθ. προχμ. τοῦ desero, serui, sertum, ἔρε β, ἐγκαταλείπω. a barbaris ποιητ. αἴτιον. cerērat ὑπερσ. ὄριστ. τοῦ capio, cēpi, captum, capere β, (κατα) λαμβάνω. progressus, a, um μτχ. προχμ. τοῦ ἀποθ. progredior, gressus sum, grēdi, προχωρῶ. deturbatis [iis] ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρον. τοῦ παθ. προχμ. τοῦ deturbo I, ἐξδιώκω. interiōra αἰε. πληθ. ἐπιθ. γ' συγκρ. inferior, ius (γεν. oris) ἐνδότερος· θετ. τὸ ἐπίφρ. intra, ἔνδον· ὑπερθ. intimus, a, um.—obsidebant παρσ. ὄρ. τοῦ obsīdo, sēdi, sēssum, ἔρε β, καταλαμβάνω. firmo I, ἐξασφαλίζω. occupāto itinēre ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρον. auctor, oris ἀρ. γ', ἐκτελεστής.

Πραγματικά

Halicarnassus ἡ Ἄλικαρνασσός : πρωτεύουσα τῆς Καρίας καὶ πατρίς τοῦ Ἡροδότου. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην οἱ Μακεδόνες συνήντησαν μεγάλην ἀντίστασιν ἀπὸ τοὺς Πέρσας. Myndus ἡ Μύνδος (Μύνδιοι οἱ κάτοικοι) ἀρχαία θυρὰ πόλις τῆς Καρίας ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Τροϊζηνίων (ἔκειτο Β τῆς Ἄλικαρνασσού). Caunus ἡ Καῦνος ἀρχαία πόλις τῆς Καρίας κειμένη ἀπέναντι τῆς Ρόδου ἔχουσα ἰσχυροτάτην ἀκρόπολιν (οἱ κάτοικοι Καῦνιοι). edito spectaculo ludicrō μὴ λημονῶμεν ὅτι ὁ Ἄλ. δὲν ἦτο μόνον κατακτητής, ἀλλὰ καὶ ἐκπολιτιστής, ψυχαγωγῶν ὄχι μόνον τὸν στρατὸν του μὲ τὰ ἀθάνατα θεατρικὰ ἔργα τῶν ἐλλήνων δραματικῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς βαρβάρους λαοὺς τῆς Ἀσίας. Pygamus ὁ Πύραμος, ποταμὸς τῆς Κιλικίας, Λευκόσυρος ἀρχαιότερον λεγόμενος καὶ σήμερον Τζιζάν. Πηγάζει ἐκ τοῦ Ἀντιταύρου. Mallus ἡ Μαλλός· ἀρχαία καὶ σημαντικὴ πόλις τῆς Κιλικίας πλησίον τοῦ Πυράμου ποταμοῦ (σήμερον Καρσάς). Catabolum τὸ Κατάβολον· πόλις τῆς Κιλικίας πλησίον τῆς Ἰσοῦ. Parmenio ὁ Παρμενίων. Οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Φιλῶτα καὶ ὁ ἐνδοξότερος ἐκ τῶν στρατηγῶν καὶ συμβούλων τοῦ Ἀλεξάνδρου. Συκοφαντηθεὶς ἐπὶ συννομοσίᾳ ἐδολοφονήθη ἀργότερον εἰς τὰ Ἐκβάτανα, ὅπου εἶχε τοποθετηθῆ ὡς διοικητὴς τῆς Μηδίας. Issus ἡ Ἰσός· πόλις τῆς Κιλικίας ὅπου ἔγινεν (τὸ 333) ἡ κοσμοϊστορικὴ σύγκρουσις τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Δαρείου. Τῆς μάχης ταύτης παραστατικὴν εἰκόνα μᾶς δίδει τὸ περίφημον ψηφιδωτὸν τῆς Πομπηίας.

Περίληψις

Ὅτε ἀκόμη ὁ Ἄλ. εὕρισκετο εἰς Σόλους καὶ ἐθεᾶτο γυμναστικούς ἀγῶνας, ἔφθασεν ἡ ἀγγελία ὅτι οἱ Πέρσας, οἱ ὁποῖοι ἀκόμη ἠμύνοντο εἰς τὴν Καρίαν, παρεδόθησαν. Τὸ εὐχάριστον τοῦτο γεγονός ἐωρτάσθη μὲ θεατρικὰς παραστάσεις. Ἐπειτα ὁ Μακεδονικὸς στρατὸς ἐπροχώρησε, διέβη τὸν Πύραμον

ποταμὸν καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν Μαλλόν, ὁπόθεν μετὰ πορείαν δύο ἡμερῶν ἔφθασεν εἰς Κατάβολον, ὅπου ἦλθεν ὁ προαποσταλεὶς ὡς πρόσκοπος Παρμενίων καὶ ἀνέφερεν ὅτι κατέλαβε τὴν κλεισσορείαν τῆς Ἴσσοῦ καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν ἐκκενωθεῖσαν ὑπὸ τῶν Περσῶν.

§ 8—10 Ὁ Ἄλ. εἰς Ἴσσόν. Σύσκεψις μετὰ τῶν στρατηγῶν του.

Κατὰ πρότασιν τοῦ Παρμενίωνος θεωροῦν τὰ ἐκεῖ στενὰ κατάλληλα πρὸς μάχην.

Εἰς τὴν Ἴσσόν ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τὰς δυνάμεις του προώθησεν. Ἐκεῖ συσκέψεως γινομένης (*consilio habito*), ποῖον ἐκ τῶν δύο ἐὰν (πότερον ἐὰν=*utrumne*) θὰ ἔπρεπε νὰ βαδίσουν (*progrediendum foret*) περαιτέρω (*ultra*) ἢ ἐὰν (*an*) ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ περιμένονται (*opperiendi essent*) οἱ νεοσύλλεκτοι, οἱ ὅποιοι διεδίδετο (*quos constabat*) ὅτι καταφθάνουν ἐσπευσμένως ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Παρμενίων ἦτο τῆς γνώμης (*P. censebat*) ὅτι οὐδεὶς ἄλλος (*non alium*) τόπος ἦτο (*esse*) καταλληλότερος (*aptiorem*) πρὸς σύναψιν μάχης (*proelio*): «Προγύατι (*quippe*) ἐκεῖ» (ἔλεγεν οὗτος) «ὅτι καὶ τῶν δύο βασιλέων (*utriusque regis*) αἱ δυνάμεις θὰ ἦσαν ἴσαι (*futuras [esse] pares*) κατὰ τὸν ἀριθμὸν (*numero*), ἐπειδὴ αἱ στενωποὶ μέγα πλῆθος (*multitudinem*) δὲν εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ περιλάβουν. (Ἦτο τῆς γνώμης=*censebat*) ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποφεύγωνται (*vitandos esse*) ὑπ' αὐτῶν τὸ ὁμαλὸν ἔδαφος (*planitiem*) καὶ αἱ πεδιάδες, ὅπου ἠδύναντο (*ubi possent*) νὰ περικυκλωθοῦν, ὅπου (ἠδύναντο) νὰ συνθλιβοῦν (*opprimi*) ὑπὸ διμετώπου παρατάξεως (*ancipiti acie*): ἔλεγεν ὅτι ἐφοβεῖτο (*timēre*), μήπως ὑποκίψουν (*ne vincerentur*) (καταβληθέντες) οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἀνδρείας τῶν ἐχθρῶν (*non virtute hostium*), ἀλλὰ (καταβληθέντες) ὑπὸ τοῦ ἰδίου καμάτου· ὅτι νέοι Πέρσαι θὰ διαδέχονται συνεχῶς (ὅτι αἱ περσικαὶ ἐφεδρεῖαι θὰ ῥίπτονται εἰς συνεχῆ κύματα =*P. recentes subinde successuros [esse]*), ἐὰν ἀνεώτερον οἱ Πέρσαι (*si laxius [P.]*) θὰ εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ ἐκταθοῦν (*stare*)». Ἡ ὀρθότης (ὁ ὀρθὸς λογισμὸς=*ratio*) μιᾶς τόσοσιν σωτηρίας συμβουλῆς (*tam salubris consilii*) ἐγένετο εὐκόλως ἀποδεκτὴ. Ὄθεν ἀπεφασίσθη (ἐφάνη ὀρθὸν=*statuit*) νὰ περιμένουν τὸν ἐχθρὸν (*opperiri hostem*) εἰς τὰς στενωποὺς τοῦ δρυμῶνος (*saltus*).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Isson ἀπρόθετος αἰτιατ. σημαιν. τὴν εἰς τόπον κίνησιν, εἰς τὴν Ἴσσόν (βλέπ. σελ. 7). *admonit* προκμ. ὀριστ. τοῦ *admonēo*, *mōni*, *mōtum*, *ēre* 2, προσάγω, ὀδηγῶ. *coria*, *ae* θ. α', ἀφθονία, πλοῦτος· *coriae*, *arum* πληθ.,

στρατιωτικαὶ δυνάμεις, consilio habito ἀφ. ἀπόλ. μτγ. χρόν., συμβουλίου γενομένου, habeo consilium, συγκαλῶ συμβούλιον. utrumne... progrediendum foret ἄ μέλος πλαγίας ἔρωτ. uter, utra, utrum (γεν. utrius, dot. utri) ἔρωτ. ἄντων., πότερος; ποῖος ἐκ τῶν δύο ὁ σύνδ. ne ἐτέθη ὡς διαζευκτικὸς τοῦ β' μέλους τῆς πλαγ. ἔρωτ. an opperiendi essent.—ultra ἐπίρ. τοπ. (ἀντι ultra parte), περαιτέρω. progrediendum foret παρατ. ὑποτ. τῆς περιφρ. συζυγίας. progrediendus, a, um γερουνδιακὸν τοῦ ἀποθ. progredior, προχωρῶ. foret ἀρχαίот. τύπος ἀντι τοῦ esset.—opperiendi essent παρατ. ὑποτ. τῆς περιφρ. συζυγ. opperiendus, a, um γερουνδιακὸν τοῦ ἀποθ. opperior, p̄rtus sum, Iri 4, περιμένω. constabat παρατ. ὄριστ. τοῦ consto, st̄iti, st̄atum āre 1, μένω. ἐδῶ τὸ constabat ἀπρόσ., διεδίδετο, ἐλέγετο. advento 1, φθάνω ἔσπευμένως. Parmenio κλπ. ἡ σειρά: Parmenio censēbat non esse alium, locum artio-rem proelio.—censebat παρατ. ὄριστ. τοῦ censēo, s̄ii, sum, ēre 2, νομίζω. εἶμαι τῆς γνώμης. non esse εἰδ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ censebat ὑποκ. locum ἕτεροπρ. artio-rem κατηγ. proelio dot. τοῦ σκοποῦ, πρὸς μάχην. illic ἐπίρ. τοπ., ἐκεῖ. uterque, utraque, utrumque ἄόρ. ἐπίθ. ἄντων. (γεν. utriusque, utraeque, utriusque), ἐκάτερος, futuras [ἐνν. esse] εἰδ. ἀπρμ. μέλλ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐνν. censēbat.—copias ὑποκ. τοῦ ἀπρμφ. ἕτεροπρ. pares κατηγ. numero ἀφ. τοῦ κατά τι. cum... capērent αἰτιολ. πρὸτ. angustiae ὑποκ. multitudi- nem ἄντικ. capērent παρατ. ὑποτ. τοῦ capio, ceri, captum, ēre 3, περιλαμ- βάνω. vitandos esse (ἀπρμ. πρσμ. τῆς περιφρ. συζυγ. τοῦ vito 1, ἀποφεύγω) εἰδ. ἀπρμφ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐνν. censēbat ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. planitiem—campos.—ipsis ποιητ. αἰτιον, ὑπ' αὐτῶν δηλ. τῶν Μακεδόνων. circumiri, opprimi τελ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ possent.—ancipiti acie ἀφ. τοῦ ποιητ. αἰτίου. circumiri ἀπρμ. παθ. ἔνεστ. τοῦ circumire Iri καὶ Ii, Itum, Ire 4, περικυκλῶν. opprimi ἀπρμ. παθ. ἔνεστ. τοῦ opprimo, p̄ressi, p̄ressum, ēre 3, συνθλίβω. ancipis, ancipitis ἐπίθ. μονοκ. γ', διμέτωπος. timere (ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ timēo,—, ēre 2, φοβοῦ- μαι) εἰδ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ censebat.—ne... vinceretur ἐνδοιαστ. πρὸτ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ timēre.—virtute, lassitudine ἀφ. τῆς αἰτίας. lassitudo, Inis θ. γ', κάματος. vincerentur παρατ. ὑποτ. τοῦ vinco, ci, ctum, ēre 3, νικῶ. recens, ntis ἐπίθ. γ' μονοκ., πρόσφατος. subinde ἐπίρ. τροπ., ἐφεξῆς, συνεχῶς. succe- suos [esse] (ἀπρμ. μέλλ. τοῦ succedo, cēssi, cēssum, ēre 3, διαδέχομαι) εἰδ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐνν. censebat ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. τὸ Persas.—si... potuis- sent ὑποθ. πρὸτ. laxius ἐπίρ. συγκριτ. (θετ. laxe, ἀνέτως ὑπερθ. laxissime), ἀνετώτερον. stare (ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ sto, steti, statum, are 1, ἴσταμαι), τελ. ἀπαρ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ potuissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ possum, potui, posse, δύνα- μαι. ratio, onis θ. γ', ὀρθότης. salubris, is, e ἐπίθ. γ', ὠφέλιμος, σωτήριος. συγκρ. salubrior, brius ὑπερθ. saluberrimus, a, um.—accepta est παθ. πρσμ. ὄριστ. τοῦ accipio, cēpi, cēptum, ēre 3, ἀποδέχομαι. opperiri ἀπρμ. ἔνεστ. τοῦ ἀποθ. opperior, p̄rtus sum, Iri 4, περιμένω. τὸ ἀπρμ. ὑποκ. τοῦ statuit ὄπερ κείται ἀπροσώπως, ἀπεφασίσθη. statuo, statui, tūtum, ēre 3, ἀποφα- σίζω. hostem ἄντικ.

Πραγματικά

Utrumne ultra progrediendum foret γνώμη τοῦ ἰδίου τοῦ Ἄλ. ἦτο νὰ προελάσουν ραγδαίως πρὸς τὴν Συρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ τοῦτο ἵνα γίνῃ

κύριος τῶν ναυτικῶν βάσεων τοῦ ἀντιπάλου καὶ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ πᾶσαν κατὰ θάλασσαν ἀπειλὴν. angustiae multitudinem non caperet ὅπως εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος ὁ δαιμόνιος νοῦς τοῦ Θεμιστοκλέους ἐξέλεξε στενὸν θαλάσσιον χώρον, ἵνα προφυλαχθῇ ἀπὸ κύκλωσιν τὸ ἴδιον ἀκριβῶς κάμνει καὶ ὁ Ἄλ. εἰς τὴν Ἰσσόν. timere, ne non virtute hostium, sed lassitudine sua vinceantur ἢ προοπτικὴ αὐτῆ τοῦ Παρμενίωνος ἐπηγήθευσε ἀργότερον δι' ὅλον τὸν Ἑλληνισμόν, διότι, νικήσας οὗτος καὶ ἐκπολιτίσας ὄλην τὴν βάρβαρον Ἀσίαν, ἔπαθε τόσῃν διασποράν, κούρασιν καὶ ἀφαίμαξιν, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἀντισταθῇ κατὰ τῶν Ρωμαίων.

Περίληψις

Ἀπὸ τὸ Κατάβολον ὁ Ἄλ. κατηυθύνθη εἰς Ἰσσόν. Ἐκεῖ ἐκάλεσε πολεμικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀπεφάσισε κατ' εἰσγήσιν τοῦ Παρμενίωνος νὰ ἐκλέξῃ τὰς στενωποὺς τῆς Ἰσοῦ πρὸς μάχην. Καὶ ἐδῶ ἡ ἑλληνικὴ στρατηγικὴ ἀντιμετωπίζουσα πολλαπλασίους ἀντιπάλους προτιμᾷ τὰς δυσχωρίας (κατὰ τὸ προηγούμενον τῆς Σαλαμῖνος) ὥστε μέγα πλῆθος τῶν Περσῶν νὰ μείνῃ ἀχρησιμοποίητον.

Κεφάλαιον 8

Τὰ πρὸ τῆς μάχης τῆς Ἰσοῦ.

§ 1—3. *Οἱ Ἕλληνες μισθοφόροι συμβουλεύουν τὸν Δαρεῖον νὰ δώσῃ τὴν μάχην εἰς ἀναπεπταμένους χώρους. Ἄν προτιμᾷ τὴν Ἰσσόν, τότε νὰ πολεμήσῃ μὲ μέρος μόνον τοῦ στρατοῦ του. Οἱ αὐλικοὶ τοῦ Δ. θεωροῦν ὑποπτον τὴν συμβουλὴν καὶ ζητοῦν τὴν ὁμαδικὴν ἐκτέλεσιν τῶν μισθοφόρων.*

Καὶ ἤδη οἱ Ἕλληνες στρατιῶται, τοὺς ὁποίους ὁ Θυμώδης παρὰ τοῦ Φαρναβάζου εἶχε παραλάβει, ἡ κυρία (praecipua) ἐλπίς καὶ σχεδὸν (et prope modum) ἡ μοναδικὴ (unica), εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Δαρεῖου (ad D.) εἶχον φθῆσαι. Οὗτοι τὰ μάλιστα (ἐπιμόνως = magno opere) συνεβούλευον (τὸν Δαρεῖον), ἵνα πρὸς τὰ ὀπίσω ἐπιστρέψῃ (ut retro abiret) καὶ ἀναζητήσῃ (et [= -que] repeteret) τὺς ἀπεράντους πεδιάδας τῆς Μεσοποταμίας· ἐὰν (πάλιν) τὴν συμβουλὴν ταύτην ἀπεδοκίμαζεν (damnaret), νὰ διήρῃ (divideret) ὁμοῦς ἐκεῖνος (at ille) τοῦλάχιστον (saltem) τὰ ἀναρίθμητα τάγματα (innumerabiles copias) καὶ νὰ μὴ ἡνείχετο (neu [et ne] pateretur) δι' ἐνὸς μόνου πλήγματος τῆς τύχης (sub unum ictum fortunae) ὅλαι αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (του) νὰ καταστραφοῦν (cadere). Τοῦτο (ἡ συμβουλὴ αὕτη = hoc) ὀλιγώτερον εἰς τὸν βασιλέα (minus regi) παρὰ εἰς τοὺς μεγιστᾶνας (αὐτοῦ) (quam purpuratis eius) ἀπήρθεσκεν (displacebat). (Οὗτοι [δηλ. οἱ μεγιστᾶνες] ἔλεγον) «ὅτι ἡ ἀμφίβολος (ancipitem) καὶ ἡ

ἐξηγορασμένη (ἢ ὠνητή=et venalem) μὲ χρῆμα (χρήμασι=mercede) πίστις (fidem) (τῶν μισθοφόρων=mercenariorum) πλησιάζει τὴν προδοσίαν (proditiōni imminere) καὶ ὅτι (οἱ μισθοφόροι) θέλουν (et [mercenarios] velle) νὰ διαιρεθοῦν αἱ δυνάμεις (dividi copias) ὄχι δι' ἄλλον λόγον (non ob aliud), παρὰ ἵνα οὗτοι εἰς διάφορα μέρη ἀποχωρισθέντες (χωριστὰ ἐνεργοῦντες=in diversa digressi), εἰάν (μέρους) τινὸς ἢ φύλαξις (εἰς αὐτοὺς) ἦτο ἐμπειστημένῃ (si quid commissum esset=si cuiusdam partis praesidium commissum esset [eis]), (ἵνα τοῦτο=ut id) εἰς τὸν Ἄλ. παραδώσουν· ὅτι τίποτε ἀσφαλέστερον δὲν θὰ ἦτο (ὅτι τὸ πλέον ἀσφαλὲς θὰ ἦτο=nihil tutius fore) παρὰ ἀφοῦ περικυκλωθοῦν αὐτοὶ (οἱ μισθοφόροι) ἀπὸ σύμπαντα (τὸν Περσικὸν) στρατὸν νὰ καταχωσθοῦν (νὰ ἐκμηδενισθοῦν=obruī) διὰ βελῶν, διὰ νὰ εἶναι παράδειγμα εἰς τὸ μέλλον (μέλλοντες νὰ εἶναι παράδειγμα=documentum futuros) τῆς οὐχί ἀτιμωρήτου ἀπιστίας (τῆς εἰς τοὺς προδότας (μετὰ τὴν προδοσίαν) ἐπιφυλασσομένης τιμωρίας=non inultae perfidiae).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Quos... acceperat ἀναφορ. πρότ. a Pharnabazo ποιητ. αἴτιον. acceperat ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ accipio 3, παραλαμβάνω. praecipuus, a, um ἐπίθ. β', κύριος. propemodum ἐπίφρ. ποσοτ., σχεδόν. unicus, a, um ἐπίθ. β', μοναδικός. pervenerat ὑπερσ. ὀριστ. τοῦ pervenio 4, φθάνω. hi δηλ. οἱ Ἕλλ. μισθοφόροι. magnopere ἐπίφρ., μέγας, τὰ μάλιστα. suadebant παρατ. ὀριστ. τοῦ suadeo, suasi, suasum, ἐρε 2, συμβουλεύω. ut... abiret... que... repereret τελ. προτ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ suadebant.—retro ἐπίφρ. (ἐπὶ κινήσεως), πρὸς τὰ ὀπίσω. abiret παρατ. ὑποτ. τοῦ abeo, īvi καὶ īi, ītum, īre 4, ἐπανέρχομαι. spatiosus, a, um ἐπίθ. β', εὐρύχωρος. repereret παρατ. ὑποτ. τοῦ repero, tīvi καὶ īi, ītum, ἐρε 3, ἀναζητῶ. si... damnaret ὑποθ. πρότ. damnaret παρατ. ὑποτ. τοῦ damno 1, (καταδικάζω), ἀποδοκιμάζω. at σύνδ. ἀντιθ., ὁμος. ille δηλ. ὁ Δαρρεῖος. divideret παρατ. ὑποτ. τοῦ dividō, vīsi, vīsum, ἐρε 3, διαιρῶ. saltem ἐπίφρ. ποσ., τουλάχιστον. innumerabilis, is, e ἐπίθ. γ', ἀναρίθμητος. neu (et ne, καὶ νὰ μὴ) εἰσάγει τὴν τελ. πρότ. pateretur.—ictus, us ἀρ. δ', πλήγμα. cadere (ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ cado, cecidi, casum, ἐρε 3, καταστρέφομαι) τελ. ἀπρμ. ὑποκ. vires ἑτεροπρ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ pateretur, παρατ. ὑποτ. τοῦ ἀποθ. patior, passus sum, ti 3, ἀνέχομαι. regi ἀντικ. α' ὄρος συγκρίσ. purpuratis ἀντικ. β' ὄρος συγκρ. minus displicebat σχῆμα λιτότητος, ἀντί : magis placebat, περισσότερον ἤρθεκε. displiceo (dis+placeo), plicūi, plicitum, ἐρε 3, ἀπαρέσχω. anceps, cipitis ἐπίθ. γ', (δικέφαλος) ἀμφίβολος. merces, edis θ. γ', μισθός. venalis, is, e ἐπίθετ. γ', ὠνητός, ἐξηγορασμένος. proditio, opis θ. γ', προδοσία. imminere (ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ imminēo, —, —, ἐρε 2, ἐπιχρέμαμαι ἐδῶ : εἶμαι πλησίον) εἰδ. ἀπρμ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ ἐνν. dicebant ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. fidem ἑτεροπρ. et... velle ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ volo, volūi, velle, θέλω) εἰδ. ἀπρμ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ

ένν. dicebant ύποκ. τοῦ άπρμ. ένν. τὸ mercennarios (δηλ. οἱ μισθοφόροι) έτεροπροσωπία. divīdi (άπρμ. παθ. ένεστ. τοῦ divīdo β, διαιρῶ) τελ. άπρμ. έξαρτ. έξ τοῦ velle. ύποκ τοῦ divīdi τὸ copias.—ipsi δηλ. οἱ μισθοφόροι. digressus, a, um μτχ. πρσμ. τοῦ digredīor, grēssus sum, grēdi β, χωρίζομαι. commissum esset παθ. ύπερσ. ύποτ. τοῦ cōmittō, misi, missum, έρε β, έμπιστεύομαι τι εἰς τινα tradērent παρατ. ύποτ. τοῦ tradō, dīdi, dītum, έρε β, παραδίδω. quid-Alexandro άντιχ. τοῦ tradērent.—tutus, a, um επίθ. β', άσφαλής (συγκρ. tutīor, tutīus ύπερθ. tutissimus, a, um). fore ειδ. άπρμ. έξαρτ. έξ τοῦ ένν. dicebant.—exercitu άφ. τοῦ ποιητ. αίτίου εἰς τήν παθ. μτχ. πρσμ. circumdatos.—telis άφ. όργαν. obrūi άπρμ. παθ. ένεστ. τοῦ obrūo, rīi, rītum, έρε β, καταχώνω, άφανίζω. documentum καιηγ. τοῦ ένν. ύποκ. eos τής τελ. μτχ. μελλ. futuros.—inultus, a, um επίθ. β', άτιμώρητος. perfidia, ae θ. α', άπιστία.

Πραγματικά

Thymodes, Θυμώδης ή και Θυμώνδας κατά τόν Άρριανόν. Ουτός άναφέρεται ύπό τοῦ Ρούφου και εἰς τήν άρχήν τοῦ β κεφαλαίου (βιβλ. III, κεφ. β § 1) ώς υἱός τοῦ Μέντορος και άρχηγός τῶν 30.000 έλλήνων μισθοφόρων τῶν ύπηρετούντων ύπό τās διαταγās τοῦ Μέμνονος και κατοπιν τοῦ Φαρναβάζου. Τόν τελευταίον τοῦτον εἶχε διατάξει ὁ Δαρείος νά άποστείλῃ έσπευσμένως τόν Θυμώδη με τὸ σῶμα τοῦτο τῶν μισθοφόρων. spes unica εἰς τήν μάχην τής Ίσσοῦ οἱ μισθοφόροι οὔτοι έφερον τόν Άλ. εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν. repetet M. campos πρῶγματι εἰς τās άγανεις τής Μεσοποταμίας πεδιάδας ὁ Δαρείος με τās τόσας μυριάδας στρατοῦ θά ήτο άκαταγώνιστος (ή εἰσηγησις τῶν έλλήν. μισθοφόρων εἶναι ὁμοία με τήν τοῦ Παρμενίωνος). divideret copias και ή συμβουλή αὐτή νά διαμοιράσῃ τās δυνάμεις του θά ήτο έποφελής διά τόν Δαρείον διότι, εάν έπραττε τοῦτο θά εἶχε τὸ πλεονέκτημα εκείνο, τὸ ὁποῖον και φοβεῖται ὁ Παρμενίων όταν εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον (κεφ. 7 § 9) λέγει : «ὅτι αἱ περσικαὶ έφεδρειαί, όταν οἱ Μακ. θά εἶναι κουρασμένοι, εἰς συνεχῆ κύματα θά ρίπτωνται». minus hoc regi quem purpuratis discipulabat και εἰς τήν περίπτωσιν τοῦ Μέμνονος (Άρρ. Άναβ. I, 12) και εἰς τήν περίπτωσιν τής τιμωρίας τοῦ Χαριδήμου και έν προκειμένῳ φαίνεται ή αντίθεσις τῶν Περσῶν ήγητόρων πρὸς τήν έλληνικὴν στρατηγικὴν και αἱ σατανικαὶ ραδιουργίαί των. fidem mercede venalem τοῦτο εἶναι ὀνειδιστικὴ κρίσις διά τοὺς έλληνας μισθοφόρους.

Περίληψις

* Ηδη φθάνουν και ένϋνται με τόν Δαρείον οἱ 30.000 έλληνες μισθοφόροι, τοὺς ὁποίους έστελλεν κατά διαταγήν του ὁ Φαρνάβαζος. Οὔτοι συμβουλεύουν τόν Δαρείον νά προτιμήσῃ ὡς πεδῖον μάχης τās έκτεταμένας πεδιάδας τής Μεσοποταμίας. αν πάλιν προτιμήσῃ τὰ γύρω από τήν Ίσσον μέρη, τότε νά άποφύγῃ νά δώσῃ τήν μάχην με ὅλον τόν στρατόν του. Τοῦτο ήρεσκεν εἰς τόν Δαρείον ὁμως δέν τὸ έπεδοκίμαζον και οἱ μεγιστάνες του, οὔτινες έθεώρουν ύποπτον τήν συμβουλήν τῶν μισθοφόρων και συνεβούλευον τόν Δαρείον νά τοὺς άπομονώσῃ κάπου και νά τοὺς έξαφανίσῃ ὅλους.

§ 4—6. Ὁ Δαρεῖος ἀπορρίπτει τὴν συμβουλὴν τῶν αὐλικῶν του.
Πῶς δικαιολογεῖ τὴν ἀπόρριψιν καὶ ποία ἡ γνώμη του περὶ τῶν αὐλικῶν του.

Ὁ Δαρεῖος ὅμως, ἐπειδὴ ἦτο (ut erat) δίκαιος καὶ πρᾶος (sanctus ac mitis), ἀρνεῖται πράγματι (negat vero) ὅτι θὰ κάμῃ αὐτὸς (se facturum esse) ἓνα τόσοσιν μεγάλο ἔγκλημα (tantum facinus), ὥστε νὰ διατάξῃ (ut iubeat) τοὺς ἰδίους αὐτοῦ στρατιώτας νὰ κατασφάζουν (trucidari) τοὺς ἀκολουθήσαντας (τοὺς ἐμπιστευθέντας=secutos) τὴν πίστιν του (εἰς τὰς ὑποσχέσεις του). Ἔπειτα (deinde) (εἶπεν ὁ Δαρ.) ποῖον ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἐθνῶν (quem exterarum nationum) θὰ ἐνεπιστεῦτο πλέον εἰς αὐτὸν (crediturum esse amplius sibi) τὴν σωτηρίαν του, ἐὰν ἐμίαινε τὰς χεῖρας του (si imbuisset manus=ἐὰν ἔβαπτε τὰς χεῖρας του) διὰ τοῦ αἵματος (sanguine) τόσοσιν στρατιωτῶν; Οὐδεὶς (εἶπεν ὁ Δ) ὀφείλει νὰ πληρώσῃ (neminem [dixit] debere luere) διὰ τῆς κεφαλῆς (του) (capite) μίαν ἀσύνετον συμβουλὴν (stolidum consilium)· διότι (εἶπεν ὅτι) ἔμελλον νὰ λείψουν (defectos [esse] enim), ὅσοι θὰ συνεβούλευον (ὅσοι θὰ εἶχον τὴν ἰκανότητα νὰ παρέχουν συμβουλὰς=qui suaderent), ἐὰν τὸ νὰ συμβουλεύσῃ τις (si suasisse) θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον. Τέλος δὲ (εἶπεν ὁ Δ.) ὅτι αὐτοὶ (δηλ. οἱ ἀξιωματοῦχοι) καθ' ἑκάστην (cotidie) ὑπ' αὐτοῦ (a se) προσκαλοῦνται εἰς συμβούλιον (advocari in consilium) καὶ ποικίλας γνώμας λέγουν (dicere), δὲν θεωρεῖται ὅμως (ἄξιος) καλυτέρας πίστεως (melioris fidei=πλέον ἐμπιστος), ὅστις συνετώτερον (prudētius) θὰ συνεβούλευε (suaserit).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Ut ὁ σύνδ. ἐδῶ ἔχει αἰτιολ. σημασίαν, ἐπειδὴ. sanctus, a, um, ἐπίθ. β', ἀγνός, δίκαιος. mitis, is, e ἐπίθ. γ', πρᾶος. facturum esse εἰδ. ἀπρμφ. μέλλ. ἔξαργ. ἐκ τοῦ negat ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. τὸ se.—facinus, ὄρις οὐδ. γ', ἔγκλημα. ut... iubeat ἀποτελ. πρότ. milites ἀντικ. τοῦ iubeat—trucidari τελ. ἀπρμ. ἔξαργ. ἐκ τοῦ iubeat, ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ iubeo, iussi, iussum, ἐρε 2, διατάσσω. trucidari (ὑποκ. τὸ secutos) ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ trucido 1, κατασφάζω. sequor, secutus sum, sequi 3 (ἀποθ.), ἀκολουθῶ. deinde ἐπίρ. χρον., ἔπειτα (δηλ. ἔπειτα ἀπὸ ἓνα τόσοσιν μεγάλο ἔγκλημα). amplius ἐπίρ. συγκριτ., πλέον θετ. ample ὑπερθ. amplissime.—nationum exterarum γεν. διαίρετ. exterus, a, um ἐπίθ. β', ἐξωτερικός. crediturum [ἐνν. esse] εἰδ. ἀπρμ. μέλλ. ἔξαργ. ἐκ τοῦ ἐνν. dixit ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. quem, ἀντικ. salutem.—sibi (δηλ. εἰς τὸν Δαρεῖον). credo, didi, ditum, ἐρε 3, ἐμπιστεύομαι τινί τι. si... imbuisset ὑποτ. πρότ. manus αἰτ. πληθ. ἀντικ. sanguine ἀφ. ὄργ. imbuisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ imbuo, bui, bitum, ἐρε 3, βάπτω, μαίνω. debere εἰδ. ἀπρμ. ἔξαργ. ἐκ τοῦ ἐνν. dixit ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. neminem (ἐτεροπρ.) αἰτ. ἐν. τῆς ἀορ. ἀντων. nemo,

οὐδείς. luēre (ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ luo, lui, —, ἔρε 3, πληρώνω) τελ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ debēre.—caput, ἴτις οὐδ. γ', κεφαλή. stolīdus, a, um ἐπίθ. β', ἀσύνετος, ἀνόητος. defuturos [ἐνν. esse] εἰδ. ἀπρμ. μέλλ. (τοῦ desum,λείπω) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐνν. dixit.—suadērent παρατ. ὑποτ. τοῦ suadēo, suāsi, suāsum, ἔρε 2, πείθω. suasisse ἀπρμ. πρμ. ὑποκ. τοῦ esset—periculosum κατηγ.—denique ἐπίρ., τέλος δέ. cotidie ἐπίρ. χρον., καθημερινῶς. advocari εἰδ. ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. (τοῦ advoco 1, προσκαλῶ) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐνν. dixit ὑποκ. ἀπρμ. τὸ ipsos ἑτεροπρ. (δηλ. οἱ περὶ τὸν Δαρ. ἀξιωματοῦχοι). a se, ποιητ. αἴτιον. dicere εἰδ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ dixit ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. ipsos ἑτεροπρ. sententias ἀντικ. haberi εἰδ. ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. (τοῦ habeo, hītus sum, ἔρι 2, θεωροῦμαι) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ dixit.—meliōris fidēi γεν. κατηγορ. σημαίν. ἀξίαν. melior, ius (γεν. meliōris) συγκρ. τοῦ bonus, a, um, καλός ὑπερθ. optimus, a, um.—prudentius ἐπίρ. συγκρ. θετ. prudentē, συντετῶς ὑπερθ. prudentissime.—suaserit πρμ. ὑποτ. τοῦ suadēo 2, συμβουλεύω.

Πραγματικά

Sanctus ac mitis—facinus ἀντίθεσις διὰ τὰ ἔξαρθῆ ἢ ἀπόρρηφις τῆς τόσον ἀνοσίου συμβουλῆς τῶν μεγιστάνων τοῦ Δαρείου. suam—suos ἢ ἐπανάληφις ἐτέθη ἵνα γίνῃ περιπαθεστέρα ἢ αἰτία τῆς ἀπορρήφους τῆς εἰσηγήσεως τῶν μεγιστάνων. si imbuisset manus ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ δημῶδες: ἐὰν ἔβαφε τὰ χεῖρα του. εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ Δαρείου ὅτι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν ἔπεσε θῦμα τῶν συμβούλων του.

Περίληψις

Ὁ Δαρεῖος ἀρνεῖται τὰ ἐκτελέσει τοὺς μισθοφόρους μετὰ τὴν δικαιολογίαν ὅτι ἀγωνίζονται δι' ὅ,τι ὁ ἴδιος πιστεύει. Ἐπειτα, διότι μία τόσον ἀνοσία πράξις θὰ ἐκλόνηζε τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων ἐθνῶν πρὸς τὸ κράτος τῶν Περσῶν.

§ 7—12. Ὁ Δαρεῖος εὐχαριστεῖ τοὺς μισθοφόρους διὰ τὰς καλὰς συμβουλὰς. Διὰ τὴν δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἀπόφασίν του νὰ δώσῃ τὴν μάχην εἰς τὴν Ἴσόν.

Ὅθεν διατάσσει νὰ ἀναγγείλουν εἰς τοὺς Ἕλληνας «ὅτι αὐτὸς βεβαίως (ipsum quidem) διὰ τὴν εὐνοίαν ἐκείνων (διὰ τὰς καλὰς διαθέσεις των=benevolēntiae illorum) χάριτας ὁμολογεῖ (gratias agere), ὅμως (ceterum), ἐὰν ἐξακολουθῆ νὰ ὀπισθοχωρῆ (si pergat ire retro), (νομίζει ὅτι) ἀναμφιβόλως (haud dubie) τὸ βασίλειόν (του) εἰς τοὺς ἐχθροὺς θὰ παραδώσῃ (traditūrum [esse]). (Ὅτι) διὰ τῆς φήμης οἱ πόλεμοι εὐδοοῦνται (fama bella stare) καὶ ὅτι αὐτὸς, ὁ ὁποῖος ὑποχωρεῖ (qui recedat), θεωρεῖται ὅτι τρέπεται εἰς φυγὴν (credi fugere). Ἡ παράτασις δὲ τοῦ πολέμου (trahendī vero belli) δὲν εἶναι οὐδαμῶς ὀρθῆ (δηλ. ὅτι οὐδεμία δικαιολογία ὑπάρχει πρὸς παράτασιν

τοῦ πολέμου=*vix ullum esse rationem*). Διότι, δι' ἕν τόνσον μέγα πλῆθος (*tantae multitudini*), ἐπειδὴ βεβαίως πλέον ὁ χειμῶν ἐπλησίαζε (*utique iam hiems instaret*), εἰς χώραν ἀχανῆ καὶ ἐν μέρει (*invicem*) καὶ ὑπὸ τῶν ἰδικῶν του (στρατιωτῶν) καὶ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐρημωθείσαν (*vexata*), (ἔχει τὴν γνώμην) ὅτι αἱ τροφαὶ (*alimenta*) δὲν θὰ ἐπαρκέσουν (*non suffectura [essel]*). ("Οτι) δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαιρεθοῦν (*ne... quidem posse dividi*) αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, ἐὰν ἤθελε νὰ διαφυλάξῃ τὴν συνήθειαν τῶν προγόνων (τῆς συνηθείας τῶν προγόνων τηρουμένης=*servato more maiorum*), οἵτινες ἔρριπτον πάντοτε (*qui obtulerint semper*) ἀπάσας τὰς δυνάμεις κατὰ τὴν (κρίσιμον) ἀποφασιστικὴν μάχην τοῦ πολέμου (*discrimini bellorum*). Καί, μὰ τὸν Ἡρακλέα (*et, hercule*=μὰ τὴν ἀλήθειαν), ὁ πρὸ ὀλίγου (*antea*) τρομερὸς βασιλεὺς (δηλ. ὁ Ἀλέξ.) καὶ ὁ ἐκ τῆς ἀπουσίας του (δηλ. τοῦ Δαρείου) εἰς ἀνωφελῆ πεποίθησιν ἄρθεις (*ad vanam fiduciam elatum*) μαθὼν (μόλις ἔμαθε=*postquam senserit*) ὅτι αὐτὸς (δηλ. ὁ Δαρ.) ἔρχεται ἐσπευσμένως (*se adventare*), προνοητικὸς (*cautum*) ἐξ ἀλογίστου (*pro temerario*) γεινόμενος (*factum*) ἀπεκρύβη (*delituisse*) μεταξὺ τῶν στενωπῶν τοῦ δρυμῶνος (*saltus*), κατὰ τὸν τρόπον (δί-κην=*ritu*) δειλῶν θηρίων, τὰ ὅποια μόλις ἀκούσσουν (τὸν ἐλάχιστον) θόρουβον (*streptu audito*) τῶν διερχομένων (τῶν διαβατῶν=*praeterreuntium*) τρέχουν νὰ κρυφθοῦν (*se occulerent*) εἰς τὰς κρύπτας τῶν δασῶν. Ἀκόμη καὶ τώρα (*etiam iam*) προσποιούμενος τὸν ἀσθενῆ (*δι' ὑποκρίσεως ἀσθενείας*=*simulatiōne validūdinis*) τοὺς στρατιώ-τας του ἀπατᾷ (*frustrari*) ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπέτρεπε (ὁ Δαρ.) (*sed non passurum esse*) ἐπὶ μακρότερον οὗτος (δηλ. ὁ Ἀλέξ.) νὰ ἀποφεύγῃ τὴν μάχην (*amplius ipsum detrectare certamen*) εἰς ἐκεῖνο τὸ σπῆλαιον (τὸ κρησφύγετον=*specu*), εἰς τὸ ὅποιον δειλοὶ εἶχον ἀποσυρθῆ (*ὅπου ὁ φόβος τοὺς εἶχεν ὀδηγήσει*=*in quem pavidī recessissent*), (θὰ ἔσπευδε) διὰ νὰ συνθλίψῃ τοὺς δισταζόντας (τοὺς ἀνάνδρους) (*oppressurum esse cunctantes*). Ταῦτα ἐλέχθησαν (*haec iactata [sunt]*) περισσότερον μὲ ἀλαζονείαν (*magnificentius*) παρὰ μὲ ἀλήθειαν. Ἔπειτα (*ceterum*) ὅλους τοὺς θησαυροὺς (*omni pecunia*) καὶ τὰ πολυτιμότερα ἐκ τῶν πραγμάτων (καὶ τῶν πολυτιμοτάτων ἐκ τῶν πραγμάτων του) ἀφοῦ ἔστειλε (σταλέντων=*missis*) μὲ μικρὰν συνοδείαν (φρουρὰν) εἰς τὴν Δαμασκὸν τῆς Συρίας, τὰς ὑπολοίπους δυνάμεις εἰς τὴν Κιλικίαν ὠδήγησεν, ἀφοῦ κατὰ προγονικὸν ἔθιμον (*patrio more*) ἠκολούθησε τὸ σράτευμα ἢ σύζυγος καὶ ἡ μήτηρ. Αἱ θυγατέρες ἐπίσης μὲ τὸν μικρὸν υἱὸν συνώδευον τὸν πατέρα (τῶν).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Nuntiare τελ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ iubet.—Craecis ἀντικ. τοῦ ἀπρμ. ipsum ὑποκ. τοῦ gratias agere ὅπερ εἰδ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ nuntiare.—gratias ago, χάριτας ὁμολογῶ. ceterum σύνδ. ἀντιθ., ἀλλά, ὁμως. si... pergat ὑποθ. πρότ. pergat ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ pergo, pergerē, pergerētum, ἔρε 3, διατελῶ. pergo ire retro, ἐξακολουθῶ νὰ πορεύομαι ὀπίσω. haud ἐπίρ. ἀρηγτ., οὐ, μὴ. dubie ἐπίρ., ἀμφιβόλως. haud dubie, ἀναμφιβόλως. traditurum [esse] ἀπρμ. μέλλ. τοῦ trado, dīdi, dītum, ἔρε, παραδίδω. τὸ ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ nuntiare.—hostis καὶ regnum ἀντικ. τοῦ ἀπρμ. fama ἀφ. ὄργ. stare (ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ sto. steti, statum, stare 1, ἴσταμαι, εὐοδοῦμαι) εἰδ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ nuntiare.—bella ὑποκ. τοῦ stare.—recedat ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ recedo, cēssi, cēssum, ἔρε 3, ὑποχωρῶ. fugere (εἰδ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ credi) ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ fugio, fugi, fugitum, ἔρε 3. φεύγω. credi ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ credo, dīdi, dītum, ἔρε 3, πιστεύω. τὸ credi ἔξαορτ. ἐκ τοῦ nuntiare.—trahendi γεν. τοῦ γερονδιαζου τοῦ ρημ. traho, traxi, tractum, ἔρε 3, ἔλκω, παρατείνω. trahendi belli γερονδιαζή ἔλξεις ἀντί: trahendi bellum (βλέπε σελ. 15). vix ullam ἀντι nullam, οὐδεμίαν. utique ἐπίρ., βεβαίως. hiems, ἔμης θ. γ', χειμῶν. instaret παρατ. ὑποτ. τοῦ insto, stīti,—, are 1, ἐπίκειμαι, πλησιάζω. invicem ἐπίρ., ἐν μέρει, ἀμοιβαίως. a suis et hoste ἀφ. ποιητ. αἰτίου. vexo 1, ἐρρημῶ. suffectura [esse] ἀπρμ. μέλλ. τοῦ sufficio, fēci, fēctum, ἔρε 3, ἐπαρκῶ. alimentum, i οὐδ. β', τροφή. divīdi (ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ dividō, vīsi, vīsum, ἔρε 3, διαίρω) τελ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ posse ὅπερ εἰδ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ nuntiare.—copias ὑποκ. τοῦ dividī.—servato more ἀφ. ἀπόλ. μτχ. ὑποθ. mos, moris ἀφ. γ', συνήθεια. maiorum γεν. ὑποκ. εἰς τὸ more (ἐσυνήθιζον οἱ πρόγονοι) maiōres, ὄrum οὐσ. γ' πληθ., οἱ πρόγονοι. qui... obtulerint ἀναφ. πρότ. obtulerint ὑποτ. πρσμ. τοῦ offero, obtūli, oblātum, offerre 3, προσφέρω. ἐδώ: οἶπτω. discrimen, ἴnis οὐδ. γ', ἀποφασιστική, κρίσιμος στιγμῆ. hercule ἐπιφώνημα, μὰ τὸν Ἡρακλέα. hercules, is γ', Ἡρακλῆς. terribilis, is, e ἐπίθ. γ', τρομερός. antea ἐπίρ. χρον., πρότερον. regem (δηλ. ὁ Ἀλέξ.) ὑποκ. τοῦ delituisse (ὅπερ εἰδ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ nuntiare) ἀπρμ. πρσμ. τοῦ delitescō (de+lateo), tūi,—ἔρε 3, κρύπτομαι. absentia ἀφ. τῆς αἰτίας. elātus, a, um μτχ. παθ. πρσμ. τοῦ effero, extūli, ellatum, efferre 3, ἐπαίρω. postquam... senserit χρον. πρότ. adventare (θαμιστ. τοῦ advenio) εἰδ. ἀπρμ. ἔξαορτ. ἐκ τοῦ senserit ὑποτ. πρσμ. τοῦ sentio, sensi, sensum, ἴρε 4, μανθάνω. τὸ se (ὁ Δαρ.) ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. ἑτεροπρ. caūtus, a, um ἐπίθ. β', προνοητικός. temerarius, a, um ἐπίθ. β', ἀπρονόητος, ἀλόγιστος. ritu ἀφ. τροπ. ritus, us ἀφ. δ', συνήθεια. ritu alicuius (μετὰ γενικ.), δίκην, κατὰ τὸν τρόπον τινός. ignobilis, is, e, ἐπίθ. γ', δειλός. fera, ae θ. α', θηρίον. quae... occulerent ἀναφ. πρότ. strepitu audito ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρον., ὅταν ἀκούσουν θόρυβον. praetērens, reūntis μτχ. ἐνεστ. τοῦ praeter-ēo, īvi καὶ īi, itum, ἴρε 4, διέρχομαι. latebra, ae θ. α', κρύπτη. occulerent παρατ. ὑπό τοῦ occūlo, cūllī, cūltum, ἔρε 3, κρύπτω μετὰ τῆς ἄντων. se τὸ ρῆμα δηλοῖ αὐτοπάθειαν, κρύπτομαι. simulatō, ōnis θ. γ', προσποιήσις. frustrāri (εἰδ. ἀπρμ. ἐκ τοῦ nuntiāre) ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ frustror, strātus sum, āri 1, ἀπατῶ. Cassūrum esse (εἰδ. ἀπρμ. ἐκ τοῦ nuntiare) ἀπρμ. μέλλ. τοῦ ἀποθ. patior,

passus sum, πατί, ἀνέχομαι, ἐπιτρέπω τὸ ipsum ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. passūrum esse ἐξ οὗ ἐξαρτ. τὸ detrectare τελ. ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ detrecto 1, ἀποφεύγω ὑποκ. τοῦ ἀπρμ. ἐνν. Alexandrum—certāmen, ἴνις οὐδ. γ', ἀγών. ἡ συντσειρά: sed non passūrum esse amplius ipsum [Alex.] detrectāre certāmen.—specus, us, ἀρ. δ', σπήλαιον. pavidus, a, um ἐπιθ. β', δειλός. recessissent ὑποκ. ὑπερσ. τοῦ recedo 3, ὑποχωρῶ. oppressūrum esse (εἰδ. ἀπρμ. ἐκ τοῦ nuntiāre) ἀπρμ. μέλλ. τοῦ opprīmo, p̄ressi, p̄ressum, ἔρε 3, καταστρέφω, συνθλίβω. cunctans, antis μτχ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. cunctor, ātus sum, āri 1, φοβοῦμαι, διστάζω. magnificentiūs ἐπιθ. συγκρ. α' ὄρος συγκρίσ. θετ. magnifice, πομπωδῶς. ὑπερθ. magnificentissime.—iactata [ἐνν. sunt] ὄριστ. παθ. πρμ. τοῦ iacto 1, ὁμιλῶ με κοιπορημοσύνην. quam verius β' ὄρος συγκρίσ. verius ἐπιθ. συγκρ. θετ. vere, ἀληθῶς ὑπερθ. verissime.—pecunia missis ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρον. rerum γεν. διαίρετ. Damascus ἀπρόθ. αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. in Ciliciam ἐμπρ. προσδ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. insequentibus coniuge ac matre ἀφ. ἀπόλ. insequens. ēntis μτχ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. insequor, secūtus sum, sequi 3, ἀκολουθῶ. coniux, ūgis ἀρ. και θ. γ', ὁ, ἡ σύζυγος. more patrio ἀφ. τοῦ τρόπου. parvus, a, um ἐπιθ. β', μικρός. (συγκρ. minor, us ὑπερθ. minīmus, a, um). comitabantur παρατ. ὄριστ. τοῦ ἀποθ. comitor 1, συνοδεύω.

Πραγματικά

Fama bella stare τοῦτο θά ληφθῆ ἀποφθεγματικῶς δηλαδή: διὰ τῆς φήμης (πάντοτε) οἱ πόλεμοι εὐδοοῦνται. hiems instaret ἦτο τότε φθινόπωρον τοῦ 333 π.Χ. servato more maiorum, qui universas vires... ὑπῆρχε πράγματι παράδοσις εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην τῶν Περσῶν νὰ ἐπιζητοῦν τὴν κρίσιν τῶν μαχῶν ῥίπτοντες διὰ μιᾶς ὄλον τὸν ὄγκον τῶν δυνάμεων των. terribilem antea regem... oppressurum esse οἱ λόγοι οὗτοι χαρακτηρίζουν τὸν Δαρεῖον πεφυσιωμένον καὶ πολὺ ἔξω τῶν πραγματικῶν συνθηκῶν τοῦ ἀντιπάλου του. Damascus ἀρχαία ἐμπορικὴ πόλις τῆς Συρίας.

Περίληψις

Ὁ Δαρεῖος εὐχαριστεῖ τοὺς μισθοφόρους Ἑλληνας διὰ τὰς συμβουλίας των, ὅμως τοὺς παραγγέλλει ὅτι τὸ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Μεσοποταμίας εἶναι δειλία. Οὔτε καὶ νὰ διχάσῃ τὸν στρατὸν του δύναται, διότι εἶναι Περσικὴ συνήθεια ὅλος ὁ ὄγκος τῶν στρατευμάτων νὰ διδῆ τὴν μάχην. Ἐπειτα οὔτε καὶ φοβεῖται τὸν Ἄλ., διότι προσποιούμενος ἀσθένειαν ἀποφεύγει τὴν μάχην καὶ ὡς δειλὸν θηρίον ζητεῖ νὰ κρυβῆ καὶ νὰ σωθῆ ἀπὸ τὴν καταστροφὴν, ἡ ὁποία τὸν ἀναμένει.

§ 13—18. Ὁ Δαρεῖος εἰσβάλλει εἰς Κιλικίαν. Πῶς μανθάνει τοῦτο ὁ εἰς Συρίαν ἤδη εὐρισκόμενος Ἀλέξανδρος.

Τυχαιῶς κατὰ τὴν ἰδίαν νύκτα ἔφθασε καὶ ὁ Ἀλέξ. εἰς τὰ στενά (ad fauces), δι' ὧν εἰσέρχεται (τις) εἰς τὴν Συρίαν, ἀλλὰ καὶ (et) ὁ Δαρεῖος εἰς τὸν ἴδιον τόπον, τὸν ὁποῖον Ἀμανικὰς πύλας καλοῦν.

ἔφθασε. Καὶ οὐδόλως οἱ Πέρσαι ἀμφέβαλλον, ὅτι οἱ Μακεδόνες ἔφευγον (quin Mac. fugerent), ἔφ' ὅσον τὴν Ἴσσον, τὴν ὁποίαν εἶχον καταλάβει, ἔγκατέλειψαν· διότι καὶ τραυματαίαι τινὲς καὶ ἀσθενεῖς, οἳ ὁποῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀκολουθήσουν τὸν στρατόν, ἠχμαλωτίσθησαν. Τούτους ὅλους, τῇ προτροπῇ (instinctu) τῶν αὐλικῶν, μὲ βάρβαρον θηριωδίαν μαινομένων (barbara feritate saevientium) ἀφοῦ κατέκοψαν καὶ κατέκασαν τὰς χεῖρας (των) (praecisis adustisque manibus), διέταξε νὰ τοὺς περιεγάγουν (πρὸ τῶν στρατευμάτων του), διὰ νὰ γνωρίσουν τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις του, καὶ ἀφοῦ τὰ πάντα ἀρκετὰ παρατηρήσουν εἰς τὸν βασιλέα των νὰ ἀναγγεῖλουν, ὅσα εἶχον ἴδει. Ἀφοῦ λοιπὸν (ὁ Δαρ.) μετεκίνησε τὸ στρατόπεδόν (του) (motis ergo castris) ἐτοιμάζεται νὰ διαβῇ (superat) τὸν ποταμὸν Πίναρον, σκοπεύων νὰ ἐπιτεθῇ (haesurus), ὡς ἐπίστευεν κατὰ τῶν νότων (intergis) τῶν φευγόντων. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων εἶχεν ἀποκόψει τὰς χεῖρας, εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων εἰσδύουν (φθάνουν), ἀναγγέλλοντες (nuntiantes) ὅτι ὁ Δαρεῖος ἐπέρχεται (sequi) μὲ ὄσσην ἠδύνατο μεγίστην ταχύτητα. Μετὰ δυσκολίας (μόλις) ἐδίδετο πίστις (εἰς τὰς εἰδήσεις αὐτάς). Ὅθεν τοὺς κατασκόπους τοὺς προαποσταλέντας (praemissos) εἰς τὰς παραθαλασσίους περιοχὰς διατάσσει ὁ βασιλεὺς (ὁ Ἀλ.) νὰ ἐξερευνήσουν (διὰ νὰ βεβαιωθοῦν), ἐὰν αὐτὸς (ὁ Δ.) προσωπικῶς ἦτο παρὼν (ipse adesset) ἢ μήπως (an) ἐκ τῶν ἀρχηγῶν (αὐτοῦ) τις ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν (praebuit speciem) ὅτι ὅλος ὁ στρατὸς κατέφθανε (ὀλοκλήρου τοῦ στρατοῦ πορευομένου = universi exercitus venientis). Ἀλλά, ὅτε οἱ κατάσκοποι ἐπέστρεφον, μέγα πλῆθος μακρόθεν (procul) παρετηρήθη. Πυρὰ μετ' ὀλίγον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν πεδιάδων (totis campis) ἤρχισαν νὰ λάμπουν (coeperunt collucere) καὶ τὰ πάντα ὡς ὑπὸ συνεχοῦς πυρκαϊᾶς (velut continenti incendio) ἐφάνησαν ὅτι καίονται (ardere), ὅτε ἀσύντακτον πλῆθος ἕνεκα μάλιστα τῶν ὑποζυγίων, εἰς ἀρκετὰ μεγάλην ἔκτασιν ἔστηνε σκηναὺς (laxius tenderet).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Forte ἐπίρρ., τυχαίως. fauces, ἴμυ θ. γ' (πληθ.), φάρυγξ, τὰ στενά. quibus ἀφ. ὄργ., δι' ὧν. aditur ὄριστ. παθ. ἐνεστ. τοῦ adēor, aditus sum, adīri 4, εἰσέρχομαι. dubitavēre καὶ verunt πρξμ. ὄριστ. τοῦ dubito 1, ἀμφιβάλω. quin... fugerent εἰδ. πρὸτ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ dubitavēre.—Isso relicta ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χρόν. relictus, a, um μτχ. παθ. πρξμ. τοῦ relinquo, hīqui, hīctum, ἔρε 3, ἔγκαταλείπω. cerperant ὑπερσ. ὄριστ. τοῦ capio, cepi, captum, ἔρε 3, καταλαμβάνω. fugerent παρατ. ὑποτ. τοῦ fugio, fugi, fugitum, ἔρε 3, φεύγω. sauis, a, um ἐπίθ. β', τραυματίας. invalīdus, a, um ἐπίθ. β', ἀσθενής. perse-

qui (τελ. άπρμ. έξαρτ. έξ τοῦ poterant, ταυτοπρ.) άπρμ. ένεστ. τοῦ άποθ. persequor, secutus sum, sequi 3, άκολουθῶ. excepti erant (άντι capti erant) ύπερσ. όριστ. τοῦ excipio 3, αιχμαλωτίζω. instinctus, us άρ. δ', παρακίνησις, προτροπή. barbara feritate άφ. τροπ. feritas, αἰτίς θ. γ', θηριωδία. saevens, entis, μτχ. ένεστ. τοῦ saevio, ii, itum, ire 4, μαινομαι. praecisis adustus que manibus άφ. άπόλ. μτχ. χρον. praecido, cidi, cīsum, έρε 3, άποκόπτω. adūro, ūssi, ūstum, έρε 3 κατακαίω. circumduci (τελ. άπρμφ. έξαρτ. έξ τοῦ iussit) άπρμ. παθ. ένεστ. τοῦ circumduco, duxi, ductum, έρε 3, περιάγω. noscērent παρατ. ύποτ. τοῦ nosco, novi, notum, έρε 3, γνωρίζω. spectatis omnibus άφ. άπόλ. μτχ. χρον. regi άντικ. τοῦ nuntiare.—ergo σύνδ., λουπόν. motis castris άφ. άπόλ. μτχ. χρον. superat ένεστ. τῆς προσπαθείας τοῦ supero 1, διαβαίνω. tergum, i οὐδ. β', τὸ νῶτον. haesurus τελ. μτχ. μελλ. τοῦ haerēo, haesi, haesum, έρε 2, επιτίθεμαι. amplito 1, άποκόπτω. penetro 1, εισδύω. maximo cursu άφ. τροπ. sequi ειδ. άπρμ. έξαρτ. έξ τῆς μτχ. nuntiantes.—Darium ύποκ. τοῦ άπρμ. έτεροπρ. vix έπίρρ., μόλις, μετά δυσκολίας. habēor, δίδομαι. speculātor, όρις άρ. γ', κατάσκοπος. maritimus, a, um έπίθ. β', παραθαλάσσιος. praemitto 3, προασπιδέλλω. explorō 1, εξερευνῶ. ipsene adesset, an... aliquis speciem praebuisset πλαγία διμελής έρώτ. έξαρτ. έξ τοῦ explorare.—praefectus, i άρ. β', άρχηγός. praebuisset ύπερσ. ύποτ. τοῦ praebēo, bŭi, bŭtum, έρε 2, παρέχω. reverterēntur παρατ. ύποτ. τοῦ άποθ. revertor, versus sum, verti 3, επιστρέφω. procul έπίρρ., μακρόθεν. conspecta est όριστ. παθ. πρkm. τοῦ conspicio, spectus sum, spīci 3, καταφαίνομαι. ignis, is άρ. γ', πῦρ. col-lucēre (τελ. άπρμ. έξαρτ. έξ τοῦ coeperunt) άπρμ. ένεστ. τοῦ collucēo, —, —, έρε 2, λάμπω. continenti incendio άφ. ποιητ. αιτίου. continens, entis μετοχ. έπιθ. (έξ τοῦ contineo), συνεχής ardēre (ειδ. άπρμ. έξαρτ. έξ τοῦ visa [sunt]) άπρμ. ένεστ. τοῦ ardeo, arsi, —, ardēre 2, καίομαι. visa [ένν. sunt] όριστ. παθ. πρkm. τοῦ video, visus sum, vidēri 2, φαίνομαι. cum... tendēret χρον. πρστ. inconditus, a, um έπίθ. β', άσύντακτος. maxime έπίρρ., μάλιστα. propter iumenta άναγκ. αιτίου. iumentum, i οὐδ. β', ύποζύγιον. laxius έπίρρ. συγχρ., εύρύτερον. θετ. laxe, ύπερθ. laxissime.—tendēret παρατ. ύποτ. τοῦ tendo, tetendi, tensum, ere 3, τείνω. έδῶ : στήνω σζηνάς.

Πραγματικά

Ad fauces, quibus Syria πρόκειται περι τῶν στενωῶν τοῦ Λιβάνου, τὰ ὅποια εἶναι γνωστά ὡς Πύλαι τῆς Συρίας (εὐρίσκονται πλησίον τῆς σημερινῆς πόλεως Ἀλεξανδρέττας καὶ πρὸς ΒΑ διεύθυνσιν). Amanicae Pyliae πρόκειται διὰ τὰς στενάς διαβάσεις τοῦ ὄρους Ἀμανοῦ. Αὗται ἦσαν τρεῖς. Ὁ Δαρεῖος δηλῆθεν τὴν ὑπὸ τὸ σημερινὸν ὄνομα Μπαχτσέ καὶ οὕτω εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἰσσην πεδιάδα εὐρέθη ὀπισθεν τοῦ ποταμοῦ Πινάρου καὶ εἰς τὰ νῶτα τοῦ Ἄλ. instinctu purpuratorum πάλιν αἱ κακαὶ ὀμίλῳ τῶν αὐλικῶν ἐπέδρασαν βλαβερῶς ἐπὶ τῶν χρησῶν ἡθῶν τοῦ Δαρείου. Pinarus ὁ Πίναρος : ποταμὸς τῆς Ἰσσην πεδιάδος πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ἀμανοῦ καὶ γνωστὸς ἐκ τῆς ἱστορίας, διότι πλησίον του παρετάχθησαν οἱ δύο μεγάλοι στρατοί. speculatores in maritimas regiones οὗτοι ἦσαν ναυτοπρόσκοποι.

Περίληψις

Ἐνῶ ὁ Ἄλ. ἀφῆκεν ὀπίσω του τὴν Ἰσοὺν καὶ διὰ τῶν στενῶν τῆς Συρίας ἐπρόκειτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Συρίαν, ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ Δαρεῖος διέβη τὰς βορειότερον κειμένας Ἀμανικὰς Πύλας καὶ κατέλαβε τὴν Ἰσοὺν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τοῦ ἐπιτεθῇ ἐκ τῶν νώτων.

§ 19—24. Ὁ Ἄλ. εὐχαριστεῖται διότι ἡ μάχη θὰ δοθῇ εἰς τὰ στενά. Προπαρασκευῆ αὐτοῦ πρὸς μάχην καὶ θυσία εἰς τοὺς θεοὺς. Πορεία πρὸς τὰ στενά τῆς Ἰσοῦ, κατάληψις αὐτῶν καὶ διάταξις τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ πρὸς μάχην.

Ὅθεν εἰς τὴν ἰδίαν περιοχὴν (ὅπου καὶ ὁ Δαρεῖος) νὰ στρατοπεδεύσουν διέταξε τοὺς ἰδικούς του (στρατιώτας), πλήρης χαρᾶς, ἐκ τοῦ ὅτι εἰς ἐκείνας μάλιστα (protissimum) τὰς κλεισωρείας ἐπρόκειτο νὰ συγκρουσθῶν (decernendum fore), ὅπερ (quod) διὰ πάσης εὐχῆς εἶχεν ἐπιθυμήσει. Κατόπιν, ὅπως συμβαίνει συνήθως (ut solet fieri), ὅταν ἡ ὥρα τῆς ἐσχάτης κρίσεως ἐγγίξει, εἰς ἀδημονίαν ἢ πεποίθησις του μετεβλήθη (versa est). Αὐτὴν τὴν ἰδίαν τύχην, διὰ τῆς εὐνοίας τῆς ὁποίας (qua adspirante) τόσα κατορθώματα (res) τόσον ἐπιτυχῶς εἶχεν ἐπιτελέσει, ἐφοβεῖτο (τώρα) καὶ ὄχι ἄνευ λόγου, ἕξ αἰτίας ὄλων ἐκείνων (ex his), τὰ ὁποῖα (αὕτη δηλ. ἡ τύχη) ὑπὲρ αὐτοῦ (sibi) εἶχεν ἀπονεύμει (διότι) ἀνελογίζετο πόσον (quam) ἀσταθῆς (mutabilis) εἶναι αὕτη (esset)· (καὶ) ὅτι μία (μόνον) νύξ ὑπελείπετο (let) unam noctem superesse), ἣτις τὴν ἔκβασιν (eventum) (ἐνός) τόσον ἀποφασιστικοῦ ἀγῶνος (tanti discriminis) ἐπεβράδυνε. Ἐξ ἀντιθέτου ἐπήρχετο (εἰς αὐτὸν) ἡ ἰδέα (ἡ ἀντίθετος σκέψις διεδέχετο ἐκείνην = gursus occurebat [ei]), ὅτι τὰ ἔπαθλα (τῆς νίκης) εἶναι ἔτι μεγαλύτερα ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ (et) ὅτι, ὅπως ἀμφίβολον ἦτο (sicut ducium esset), εἰάν θὰ ἐνίκα, τοιουτοτρόπως ἐκείνο τῶ ὄντι ἦτο βέβαιον, ὅτι ἐνδόξως καὶ μὲ μεγάλην εὐκλειαν θὰ ἀποθάνῃ.

Διέταξε λοιπὸν (itaque) τοὺς στρατιώτας (του) νὰ ξεκουρασθῶν καὶ ὕστερον κατὰ τὸ μεσονύκτιον (κατὰ τὴν τρίτην νυκτοφυλακὴν = tertia vigilia) νὰ εἶναι ἔτοιμοι καὶ ὀπλισμένοι. Ὁ ἴδιος (πάλιν) εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὀρθουμένου ὄρους (in iugum editi montis) ἀνῆλθε καὶ ὑπὸ τὸ φέγγος ἀναριθμῆτων πυρῶν εἰς τοὺς προστάτας τοῦ τόπου θεοὺς θυσίαν κατὰ τὰ πάτρια ἤθη ἐτέλεσε. Καὶ ἤδη τὸ τρίτον σῆμα, ὅπως ἦτο ρητῶς προκαθορισμένον διὰ τῆς σάλπιγγος, ἕκαστος στρατιώτης εἶχεν ἀκούσει (miles acciperat), διὰ πορείαν καὶ πρὸς μάχην (itineri ac proelio) συγχρόνως ἠτοιμασμένος καὶ διαταχθέντες νὰ

προχωροῦν ἐσπευσμένως (et =-que) iussi strenue procedere) ἅμα τῆ ἀνατολῇ (oriēte luce) ἔφθασαν εἰς τὰ στενά, τὰ ὁποῖα νὰ καταλάβουν εἶχον ἀποφασίσει (decreverant). Οἱ πρόσκοποι (οἱ ἀνιχνευταί=prae-missi) ἀνέφερον ὅτι ὁ Δαρείος τριάκοντα στάδια ἔκείθεν ἀπέχει. Τότε τὸν στρατὸν (του) νὰ σταματήσῃ διατάσσει, καὶ ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐξωπλίσθη (et [=que] ipse armis sumptis) ἀπασχολεῖται νὰ τοὺς τακτοποιήσῃ πρὸς μάχην (aciem ordinat).

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Metari (ἔξαοτ. ἐκ τοῦ iusserat) ἀορμ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. metor, atus sum, ari I, καταμετρῶ. metor castra, στρατοπεδεύω. suos ἐνν. milites.—iusserat ἀντι iussit.—eo ipso loco ἀντι in eo ipso loco δηλ. εἰς τὰ στενά. quod... expetierat ἀναφ. πρὸτ. omni voto ἀφ. τροπ., ὀλοψύχως. potissimum ἐπίορ., τὰ μάλιστα, (θετ. pote ὑπερθ. potius).—discernendum fore ἀορμ. μέλλ. λαμβανόμε. ἀπροσ. (ἔξαοτ. ἐκ τοῦ laetus) τῆς περιφρ. συζυγίας τοῦ decerno, crēvi, crētum, ἔρε, 3 κρινω. (Διὰ τὸν σχηματ. περιφρ. συζ. βλ. σελ. 33). solet ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ soleo, litus sum, ἔρε 2, συνηθίζω· τὸ ρῆμα λαμβάνεται ἐδῶ ἀπροσ., ὑπάρχει συνήθεια. fieri ἀορμ. παθ. ἐνεστ. τοῦ fio, factus sum, fieri 3, γίνομαι. cum... adventat χρόν. πρὸτ. versa est ὄρ. παθ. προκμ. τοῦ vertor, versus sum, verti 3, στρέφομαι. qua adspirante ἀφ. ἀπόλ. adspiro I, εὐνοῶ. verebatur ὄρ. παρατ. τοῦ ἀποθ. verēor, itus sum, eri 2, φοβοῦμαι. iniuria ἀφαιρ. ὡς ἐπίορ., ἀνευ λόγου, ἀδίκως. tribuisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ tribuo, bivi, bvitum, ἔρε 3, ἀπονέμω. reputabat ἐνν. ὁ αἰτιολ. σύνδ. quod.—supersum, ὑπολείπομαι. quae... moraretur ἀναφ. πρὸτ. moraretur ὑποτ. παρατ. τοῦ ἀποθετ. moror I, ἐπιβραδύνω. eventus, us, δ', ἔκβασις. occurrebat (ἐνν. ei) (δηλ. ἐπήρχετο εἰς αὐτὸν ἢ ἰδέα, ἐσκέπτετο) παρατ. ὄριστ. τοῦ occurro, cūgri καὶ cucūgri, cūrsum, ἔρε 3, ἐπανερχομαι. maiora κλπ., ἢ πλήρης φράσις : praemia [victoriae esse] maiora periculis—τὸ ἐνν. εἶδ. ἀπαορμ. esse ἔξαοτ. ἐκ τοῦ occurrebat.—periculis ἀφαιρ. συγκριτ. an vinceret πλγ. ἔρωτ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ dubium esset.—vinceret ὑποτ. παρατ. τοῦ vincō, ci, ctum, ἔρε 3, νικῶ. utique ἐπίορ., τῷ ὄντι. certum esse εἶδ. ἀορμ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ occurrebat.—morigiturum (ἐνν. esse) εἶδ. ἀορμ. (μέλλ. τοῦ ἀποθ. morior, mortuus sum, mori 3, ἀποθνήσκω) ἔξαοτ. ἐκ τοῦ certum esse.—honestis, is, e ἐπίθ. γ', ἔντιμος. magna laus, μεγάλη εὐκλεία. curare τελ. ἀορμ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ iussit (δηλ. ὁ Ἀλέξ.). milites ἀντικ. τοῦ iussit καὶ ὑποκ. τοῦ curare ἑτεροορ. instructos [esse] et armatos esse τελ. ἀορμ. ἔξαοτ. ἐκ τοῦ iussit.—instructos esse ἀορμ. παθ. προκμ. τοῦ instruo, struxi, structum, ἔρε 3, πρῶσκευάζω. iugum, i οὐδ. β', κορυφή. editus, a, um μτχ. παθητ. προκμ. τοῦ edo, edidi, editum, ἔρε 3, προεξέχω. ascendit προκμ. ὄριστ. τοῦ ascendo, ndi, nsum, ἔρε 3, ἀνέρχομαι. collucens, entis μτχ. ἐνεστ. τοῦ collucēo, —, —, ἔρε 2, κατάλαμπω. fax, facis θ. γ', δάς, πυρρός. patrio more ἀφ. τοῦ τροπού, κατὰ τὸ πάτριον ἔθιμον. sacrificium καὶ dis (ἀντι deis) ἀντικ. τοῦ fecit.—praeses, idis ἀφ. καὶ θ. γ', προστάτης. praecēptum erat ὄριστ. παθ. ὑπερσ. τοῦ praecipio 3, διατάσσω. tuba ἀφ. ὄργ. miles ἀντι milites. acceperat ὄριστ. ὑπερσ. τοῦ acci-

πίο 3, λαμβάνω, ἀκούω. iter, itinēris οὐδ. γ'. πορεία. strenūe ἐπίρρ., συντό-
 νως, ἐσπευσμένως. procedere (τελ. ἀπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς μτχ. iussi) ἀπρμ. ἐνεστ.
 τοῦ procedo 3, προχωρῶ. oriente luce ἀφ. ἀπόλ., ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἅμα τῇ ἀνα-
 τολῇ τοῦ ἡλίου. oriens, entis μτχ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθετ. orior, ortus sum, iri 4,
 ἀνατέλλω. pervenerunt ὄριστ. πρκαμ. τοῦ pervenio 4, φθάνω. occupare ἔξαρτ.
 ἐκ τοῦ decrevērāt ὄριστ. ὑπερσ. τοῦ decerno, crevi, cretum, ἔρε 3, ἀποφα-
 σίζω. praemissi (ἐνν. milītes), οἱ ἀνιχνευταί. indicabant ὄριστ. παρσι. τοῦ in-
 dico 1, διαμηνύω, XXX=triginta, τριάκοντα. consistere ἀπρμ. ἐνεστ. (τοῦ con-
 sisto, stīti, stītum, ἔρε 3, σταματῶ) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iubet (δηλ. ὁ Ἄλ.). armis
 sumptis ἀφ. ἀπόλ. μτχ. χροον. sumo, sumpsi, sumptum, ἔρε 3, ἀναλαμβάνω.
 ordino 1, τακτοποιῶ. ordino aciem, καθορίζω τὴν διάταξιν τῶν μονάδων.

Πραγματικά

Fecit sacrificium dis praesidibus loci πάντοτε οἱ ἡγεμόνες στρατῶν πρὸ
 τῆς μάχης προσέφερον θυσίας εἰς τοὺς ἐπιχωρίους θεοὺς καὶ ἥρωας, ἵνα τοὺς
 ἔχουν εὐμενεῖς (οἱ Ἑλληνες πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας εἰς τὸν Τελαμῶνα
 καὶ Αἴαντα, ὁ Ἄλ. πρὸ τῆς μάχης τοῦ Γρανικοῦ εἰς τὸν Πρίαμον). XXX sta-
 dia δηλαδή εἰς ἀπόστασιν 5520 μέτρων (τὸ στάδιον ἦτο μονὰς μήκους ἴση μὲ
 184 μέτρα). tertia vigilia εἶναι ἡ τρίτη ἀλλαγὴ τῆς φρουρᾶς, δηλαδή 12—3 μ.
 μεσον. Ἡ prima vigilia ἦτο ἀπὸ τὰς 6—9, ἡ secunda v. ἀπὸ τὰς 9—12 καὶ ἡ
 quarta vigilia ἀπὸ 3—6 τὸ πρωί.

Περίληψις

Ὁ Ἄλ. περιχαρῆς, διότι ὁ Δαρεῖος τὸν ἀνέμενεν εἰς τὰς τόσον εὐνοϊκὰς
 δι' αὐτὸν κλεισθερίας τῆς Ἰσσοῦ, ἐπροχώρησε καὶ ἐστρατοπέδευσε ἐκεῖ πλησίον.
 Κατόπιν, ἀφοῦ διέταξε νὰ ἀναπαυθῶν οἱ στρατιῶταί του καὶ κατὰ τὸ μεσονύ-
 κτιον νὰ ἐγεγρῶν καὶ νὰ ὀπλισθῶν, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ στρατοῦ
 τοῦ ὀρθουμένην κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ προσέφερε θυσίας εἰς τοὺς ἐπιχω-
 ρίους θεοὺς. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ θυσία καὶ ἔφθασε τὸ μεσονύκτιον ἔθιγε τὸν
 στρατὸν του καὶ πάλιν εἰς πορείαν καὶ κατὰ τὸν ὄρθρον τὸν ἔταξε πρὸς μάχην
 εἰς ἀπόστασιν 5 1/2 χιλιομέτρων ἀπὸ τὸν στρατὸν τοῦ Δαρείου.

§ 25—30. Πῶς ἤκουσεν ὁ Δαρεῖος τὴν εἶδησιν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ
 Ἄλ. καὶ ποῖον ἦτο τὸ πρῶτον σχέδιον αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Δαρεῖον τὴν ἀφιξίν τῶν ἐχθρῶν περίτρομοι χωρικοὶ ἐπλη-
 ροφόρησαν, ὅστις μόλις ἐπίστευε, ὅτι (αὐτοὶ) τοὺς ὀποίους κατεδίωκεν
 ὡς φυγάδας ([ei] quos sequebatur ut fugientes) (οὐ μόνον δὲν ἔφευ-
 γον) (ἰλλά) ἀκόμη (etiam) ἐπήρχοντο ἐναντίον του. Καὶ ὡς ἦτο φρσι-
 κὸν (ergo) μέγας (ὄχι μέτριος=non mediocris) τρόμος τὰς ψυχὰς
 ὄλων ἐκυρίευσεν—ἐπειδὴ (τότε) πρὸς πορείαν μᾶλλον παρὰ πρὸς μάχην
 ἦσαν παρεσκευασμένοι—καὶ ἤσπαζον τὰ ὄπλα τῶν ἐσπευσμένως. Ἄλλὰ
 ἡ σπουδὴ ἐκεῖν τῶν τρεχόντων καὶ καλούντων (ἀλλ' ἡ σπουδὴ ἐκεῖνων

οἱ ὅποιοι ἔτρεχον πανταχόθεν καὶ ἐκάλουν) τοὺς ἰδικούς των εἰς τὰ ὄπλα, φόβον μεγαλύτερον ἐπροξένησε : ἄλλοι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους εἶχον ἀναβῆ, ἵνα τὸν στρατὸν τῶν ἐχθρῶν ἐκεῖθεν παρατηρήσουν, οἱ περισσότεροι ὁμως (plerique) τοὺς ἵππους ἐχαλίνωνον. Στρατὸς χωρὶς ἐνότητα (exerc. discors) καὶ μὴ προσηλωμένος (nec intentus) εἰς μίαν ἐξουσίαν, μὲ πολὺν θόρυβον (multo tumultu) τὰ πάντα ἐτάραξε. Ὁ Δαρεῖος κατ' ἀρχὰς ἀπεφάσισε νὰ καταλάβῃ τὰ ὑψώματα (τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους) μὲ μέρος τῶν στρατευμάτων του καὶ νὰ περικυκλώσῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν ὀπισθεν (a fronte et a tergo), ἀπὸ τὴν θάλασσαν πάλιν (quoque), ὅθεν (ὑπὸ τῆς ὁποίας = quo) τὸ δεξιὸν αὐτοῦ κέρας προησπίζετο, ἄλλους (στρατιώτας) ἔμελλε νὰ εἴξῃ εἰς τὴν μάχην (alius [milites] obiecturus), ἵνα πανταχόθεν (τὸν ἐχθρὸν) συμπιέξῃ. Εἶχε διατάξῃ ἐξ ἄλλου (iusserat praeter haec) εἴκοσι χιλιάδας προαποσταλείσας (20.000 ἐμπροσθοφυλάκων) μετὰ δυνάμεως τοξοτῶν (cum manu sagittariorum) τὸν ποταμὸν Πίναρον, ὁ ὁποῖος ἔρρεε μετὰ τῶν δύο στρατοπέδων (qui duo agmina interflebat), νὰ διαβοῦν (transire) καὶ νὰ συγκρουσθοῦν (et obicere sese) μετὰ τῶν δυνάμεων τῶν Μακεδόνων· ἐὰν δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχουν τοῦτο (praestare id), νὰ ἐπανακάμψουν (retrocedere) εἰς τὰ ὄρη καὶ νὰ προσπαθήσουν νὰ περικυκλώσουν κρυφίως (circumire occulte) τοὺς τελευταίους (ultimos) ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Ἄλλὰ (ceterum) τὰ τόσον σωτηριῶς (ὑπὸ τοῦ Δαρείου) διαταχθέντα (salubriter [a Dario] destinata) ἢ τύχη, ἢ ἰσχυροτέρα παντὸς ὑπολογισμοῦ (fort. potentior omni ratione) ἐματαίωσε (discussit)· διότι ἄλλοι μὲν ἐκ φόβου (prae metu) δὲν ἐτόλμων νὰ ἐκτελέσουν τὴν διαταγὴν (exsequi imperium), ἄλλοι πάλιν ματαίως τὴν ἐξετέλουν, καθόσον, ὅπου τὰ μέρη κλονίζονται (ἐκεῖ καὶ) τὸ σύνολον σείεται ([ibi et] summa turbatur).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Adventus, us ἀρ. δ', ἀφίξις. agrestis, is ἀρσ. γ', ἀγρότης. credenti ἐπιθ. μτχ. ἀναφερ. εἰς τὸ Dario.—occurrere εἰδ. ἀρμ. ἐκ τοῦ credenti.—fugiens, entis (μτχ. ἐνεστ. τοῦ fugio β), φυγᾶς. sequebatur ὄριστ. παρατ. τοῦ sequor, sequutus (καὶ secutus sum), sequi β, καταδιώκω. mediocris, e ἐπίθ. γ', μέτριος. formido, īnis θ. γ', τρόμος. incessit πρμ. ὄριστ. τοῦ incedo, β, εἰσχωρῶ, κυριεύω. itineri α' ὄρος συγκρ. proelio β' ὄρος συγκρ. aptiores κατηγορ. γαπτιμ ἐπίρρ., κατεσπευσμένος, ἐν σπουδῇ. discurrens, ntis μτχ. ἐνεστ. τοῦ discurgo β, διατρέχω. vocans, ntis μτχ. ἐνεστ. τοῦ voco 1, καλῶ. metus, us ἀρ. δ', φόβος. incussit πρμ. ὄριστ. τοῦ incutio, cūssi, cūssum, ἔρε β, ἐμβάλλω. incutio metum, προξενῶ φόβον. evaserant ὑπερσ. ὄριστ. τοῦ evado, vasi, va-

sum, ěre, ἀναβαίνω. prospicerent ὑποτ. παρατ. τοῦ prospicĭo, spĕxi, spĕctum, ěre 3, παρατηρῶ. freno 1, χαλινώνω. discors, rdis, ὁ διχογνωμῶν, χωρὶς ἐνότητα. intentus, a, um, προσηλωμένος, μτχ. παθ. πρkm. τοῦ intendo, tendi, tentum καὶ tensum, ěre 3, ἐντείνω. tumultu ἀφαιρ. ὄργ. tumultus, us ἄρ. δ', θόρουβος, ταραχή. turbo 1, ταράσσω. initio ἐπίρρ., κατ' ἀρχάς. occupare τελ. ἄπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ statuit πρkm. ὄριστ. τοῦ statĭo, tĭi, tĭtum, ěre 3, ἀποφασίζω. frons, ntis θ. γ' μέτωπον a fronte, κατὰ μέτωπον. a tergo, ἐκ τῶν ὀπισθεν. circumiturus τελ. μτχ. μέλλ. (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ statuit) τοῦ circumeo, ĭvi καὶ ĭi, ĭtum, ĭre 4, περικυκλώνω. hostem ἀντιχ. τῆς μτχ. a mari, ἀπὸ θαλάσσης. quo ἀναφ. εἰς τὸ mari, ὑπὸ τῆς ὁποίας. eius δηλ. τοῦ Δαρ. tegebatur ὄριστ. παθ. παρατ. τοῦ tego, texi, tectum, ěre 3, καλύπτω, προασπίζω. obiecturus τελ. μτχ. μέλλ. τοῦ obicĭo, ieci, iectum, ěre 3, ἐμβάλλω, ρίπτω. undique ἐπίρρ., πανταχόθεν. urgueret παρατ. ὑποτ. τοῦ urgeo ἢ urguĕo, ursi, —, ěre 2, πιέζω, ἐπιτίθεμαι. sagittarius, i ἄρ. β', τόξοτης. manus, us θ. δ', ἐδῶ : στρατιωτ. δύναμις. transire et obicĕre τελ. ἄπρμ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iusserat.— transeo, ĭvi καὶ ĭi, ĭtum, ĭre 4, διαβαίνω. obicĭo, ieci, iectum, ěre 3, συγκρούομαι μετὰ τινος. sese ὑποκ. τοῦ obicĕre.—praestare τελ. ἄπρμ. ἔνεστ. (τοῦ praesto, stĭti, —, āre 1, ἐκτελῶ, ἐπιτυγχάνω) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ possent ταυτοπρ. retrocedĕre τελ. ἄπρμ. ἔνεστ. (τοῦ retrocĕdo, cĕssi, cĕssum, ěre 3, ἐπανακάμπω) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iusserat.—occulte ἐπίρρ., κρυφίως. hostium γεν. διαιρετ. destino 1, διατάσσω. salubriter ἐπίρρ., σωτηρίως. omni ratione ἀφαιρ. συγκρ. εἰς τὸ potentĭor.—ratio, onis θ. γ', ὑπολογισμός. discussit ὄριστ. πρkm. τοῦ discutĭo, scŭssi, scŭssum, ěre 3, διασειώ, ματαιώνω. prae προθ. †ἀφαιρ., ἔνεκα. exsequi τελ. ἄπρμ. ἔνεστ. (τοῦ ἀποθ. exsequor 3, ἐκτελῶ) ἔξαρτ. ἐκ του audebant παρατ. ὄριστ. τοῦ ἡμιοποθ. audeo. ausus sum, ěre 2, τολμῶ. frustra ἐπίρρ., ματαιίως. quia σύνδ. αἰτιολ., καθόσον, διότι. labant ἔνεστ. ὄριστ. τοῦ labo 1, κλονίζομαι. summa, ae οὖσ. θ. α', τὸ σύνολον. turbatur ὄμιστ. παθ. ἔνεστ. τοῦ turbo 1, ταράσσω.

Πραγματικά

Quos ut fugientes sequebatur ὁ Δαρεῖος ἀνωτέρω (§ 7—11) ἐν τῇ ἀλαζονείᾳ του εἶχε πιστεύσει ὅτι οἱ Μακεδόνες ὡς δειλὰ θηρία ἀπέφευγον τὴν μάχην. mari quo dextrum eius cornu tegebat ὁ Δαρεῖος εἶχε ταχθῆ ὀπισθεν (βορειῶς) τοῦ ποταμοῦ Πινάρου μὲ μέτωπον πρὸς τὴν Συρίαν καὶ οὕτω τὸ δεξιὸν του εὐρίσκετο πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. qui duo agmina interfluebat ὁ Δαρεῖος εὐρίσκετο βορειῶς τοῦ ποταμοῦ Πινάρου καὶ ὁ Ἀλέξ. νοτίως. ubi partes labant, summa turbatur τοῦτο εἶναι ἀποφθεγματικὴ ρῆσις (γνωμικόν) : δηλ. τὸ ὄλον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ὀργανικὴν σύνθεσιν ἀπὸ μέρη, κλονίζεται καὶ ἀποσυντίθεται, ὅταν καὶ ἐν μόνον μέρος διαταραχθῆ ἢ πάθῃ.

Περίληψις

Οἱ Πέρσαι, πληροφορηθέντες ὅτι οἱ Μακεδόνες ἐπλησίασαν πρὸς μάχην, περιέπεσαν εἰς μεγάλην σύγχυσιν καὶ μὲ μεγάλην σπουδὴν ἐλάμβανον διάταξιν πρὸς μάχην. Ὁ Δαρεῖος ἀποφασίζει νὰ καταλάβῃ τὰ ὑπερκείμενα εἰς τὸ ἀριστερόν του ὑψώματα καὶ ἀπὸ τὸ δεξιὸν του πάλιν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο πρὸς

τὴν παραλίαν, νὰ διαβῆ τὸν Πίναρον καὶ νὰ περικυκλώσῃ τὸν Ἄλ. Δυστυχῶς δι' αὐτὸν καὶ εὐτυχῶς διὰ τὸν Ἄλ., τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν ἐξετελέσθη, διότι οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἐκτέλεσίν του ἐφάνησαν τελείως ἀνάικανοι.

ΦΑΙΔΡΟΥ ΜΥΘΟΙ (†)

BIBLION ΠΡΩΤΟΝ

1. Πρόλογος (Prologus)

Τὴν ὕλην τὴν ὁποίαν (materiam quam) ὁ μυθογράφος (ὁ συγγραφεὺς= auctor) Αἴσωπος ἐπενόησε, ταύτην ἐγὼ ἐπεξεργάσθην τεχνικῶς (διεσκεύασα) εἰς ἑξαμέτρους στίχους. Ἡ χάρις (ἢ ἀξία= dos) τοῦ βιβλιαρίου (τούτου) εἶναι διπλῆ : διότι τὸν γέλωτα προκαλεῖ καὶ ἀκόμη (et) διότι μὲ συνετὰς συμβουλίας (prudenti consilio) τὴν ζωὴν παραδειγματίζει (νουθετεῖ= monet). Ἐὰν κανεῖς ὅμως (siquis autem) θελήσῃ νὰ ψέξῃ (ἡμάς), διότι τὰ δένδρα ὀμιλοῦν, ὅχι μόνον (non tantum) τὰ ζῶα, ἀλλ' ἔχῃ κατὰ νοῦν (νὰ μὴ ξεχνῶ= meminere) ὅτι ἡμεῖς χαριεντιζόμεθα (παίζομεν= nos iocari) μὲ πλαστὰς ἀφηγήσεις (μὲ μύθους).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Auctor, ὄρις ἄρσ. καὶ θ. γ', συγγραφεὺς. materia, ae θ. α' καὶ materies, εἰ θ. ε', ὕλη. reperit ὄριστ. πρξμ. τοῦ reperio, repēri καὶ reppēri, repertum, ἴρε 4, ἐπινοῶ. hanc ἀντικ. τοῦ polīni ὄριστ. πρξμ. τοῦ polio, īni, ītum, ἴρε 4, ἐπεξεργάζομαι τεχνικῶς. versus, us ἄρ. δ', στίχος. senarius, a, um ἐπιθ. β', τρίμετρος. versibus senariis, ἀφαίρ. ὄργ. Ἡ συντακτ. σειρὰ τῶν δύο στίχων : materiam, quam Aes. auctor reppērit, hanc ego polīni versibus senariis.— duplex, ἴcis ἐπιθ. τριγ. καὶ μονοκατ. γ', διπλοῦς. libellum, i οὐδ. β' (ὑποκορ. τοῦ liber-bri, βιβλίον), βιβλιαρίον. dos, dotis θ. γ', χάρις, ἀξία. quod σύνδεσμ. αἰτιολ., διότι. risus, us ἄρσ. δ', γέλως. movet ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ monēo, moni, motum, ēre 2, κινῶ. prudens, entis (ἐκ τοῦ providens), ἐπιθ. γ' μονοκατ., συνετός. prudēti consilio ἀφ. ὄργ., διὰ συνετῆς συμβουλῆς. monet ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ monēo, nūi, nūtum, ēre 2, νουθετῶ. calumpniari τελ. ἀπρμ. ἐνεστ. (τοῦ ἀποθ. calumpnior, mpiatus sum, āri 1, ψέγω, παρεξηγῶ) ἀντικ. τοῦ voluērit

1) Σημ. Μεταφρ. Διὰ τὴν καταλληλοτέραν καὶ παραστατικωτέραν διδασκαλίαν τῶν μύθων τοῦ Φαίδρου, ὀρθὸν εἶναι νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ Αἰσώπειοι μῦθοι τόσον εἰς τὸ πρωτότυπον, ὅσον καὶ εἰς τὰς διαφόρους μεταφράσεις, ἀποδόσεις, μμησεις καὶ διασκευὰς εἰς τὴν νεοελληνικὴν καὶ ξένην (I. Βηλαρᾶ, Α. Φωτιάδῃ, I. Περγαλιτῇ, Π. Παπαχριστοδούλου, Α. Μελαχροينوῦ, Δ. Τροβᾶ, Λαφονταῖν [μετ. Γ. Σημηριώτῃ] κλπ.).

ὑποτ. πρξμ. τοῦ ἀνωμάλ. volo, volūi, velle, θέλω. siquis δύο λέξεις : si ὑποθ. σύνδεσ., ἐὰν καὶ quis ἄορ. ἄντων., τίς. arbor, ὄρις θ. γ', δένδρον. loquantur ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ ἄποθ. loquor, locūtus sum, loqui β, ὁμιλῶ. non tantum, ὄχι μόνον. fera, ae θ. α', θηρίον, ζῷον. fictus, a, um (μυχ. παθ. πρξμ. τοῦ fingo β, πλάττω) ἐπίθ. β', πλαστός. fabula, ae θ. α', μῦθος, διήγησις. fictis fabulis ἄφαιρ. ὄργ. iocari εἶδ. ἄπρμ. ἔνεστ. (τοῦ ἄποθ. iocor, iocatus sum, ari I, παίζω χαριεντίζομαι) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ meminereit ὑποτ. πρξμ. τοῦ ἔλλειπτ. meminī πρξμ. με σημασίαν ἔνεστ. Ἐδῶ ἐπέχει θέσιν προστακτικῆς, ἃς ἀναλογισθῆ (τὸ me- minī ἔχει ὑπερσ. meminēram με σημασ. παρατ., ἐνεθυμούμην καὶ τετελ. μέλλ. meminero με σημασίαν ἁπλοῦ μέλλ., θὰ ἐνθυμηθῶ). τὸ nos ὑποκ. τοῦ iocari ἕτεροπροσωπία.

Πραγματικά

Εἰς τοὺς ἑπτὰ τούτους στίχους ὁ Φαῖδρος δὲν διαπραγματεύεται μῦθον, ἀλλὰ διατυπώνει τὸν πρόλογον τοῦ πρώτου βιβλίου, ὅστις καὶ λογικῶς καὶ αἰσθητικῶς ἀποτελεῖ καὶ τὸν πρόλογον ὄλων τῶν μύθων. Εἰς τοὺς δύο πρώτους στίχους ὁ Φαῖδρος δηλοῖ ὅτι τὴν ἕλην τῶν μύθων του τὴν παρέλαβεν ἀπὸ τὸν ἑλληνα μυθογράφον Αἴσωπον, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀπὸ τὸν πεζὸν λόγον τὴν διεσκεύασεν εἰς ἱαμβικούς τριμέτρους στίχους. Εἰς τὸν β καὶ 4 στίχον προλέγει ὅτι σκοπὸς τοῦ συγγραμμάτιου του ἦτο νὰ τέρπη καὶ πρὸ πάντων με συνετάς συμβουλὰς νὰ παραδειγματίξῃ τοὺς ἀναγνώστας του. Εἰς τοὺς ὑπολειπομένους τέλους στίχους τοῦ προλόγου δικαιολογεῖται καταλλήλως ὅτι παριστῶν ζῶα καὶ δένδρα νὰ ὁμιλοῦν, δὲν πράττει τίποτε τὸ ἀφύσικον, διότι τοῦ ἀρέσκει νὰ χαριεντίζεται (καὶ τὸ σπουδαιότερον νὰ ἠθικολογῆ) μετὰ πλαστὰ διηγηματάκια.

Aesopus, ἡ Αἴσωπος. Εἶναι ὁ παροιμιώδης ἑλληνας μυθογράφος. Κατήγετο ἀπὸ τὴν Φρυγίαν καὶ ἐξημέτισε δοῦλος τοῦ Σαμίου φιλοσόφου Ἰάδμωνος. Ἐξῆσε (περὶ τὰ μέσα τοῦ ΣΤ' αἰῶνος 550) τὴν ἰδίαν ἐποχὴν μετὰ τὸν Σόλωνα τὸν ὁποῖον καὶ ἐγνώρισεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Κροίσου. Ἐγίνετο πολὺ διάσημος διὰ τὰς εὐφυολογίας καὶ τὰς ἀστείότητάς του. Σπουδάσας βαθύτατα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ τὰς κοινωνικὰς σχέσεις καὶ μορφώσας σοφὰς ἠθικάς, πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς γνώμας, ἐπειδὴ ὡς δοῦλος δὲν ἠδύνατο νὰ τὰς διατυπώῃ ἀπροκαλύπτως, τὰς διετύπωνεν ὑπὸ μορφῆν συμβολικῶν καὶ ἀλληγορικῶν διηγήσεων περὶ ζῴων, ὥστε καὶ οἱ ἐναντίον τῶν ἰσχυρῶν ὑπαινιγμοὶ του νὰ μὴ εἶναι φανεροὶ καὶ αἱ διηγήσεις του αὐταὶ νὰ γίνονται ἀμέσως καταληπταὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν. Αἱ πλασταὶ αὐταὶ διηγήσεις ἐκλήθησαν μῦθοι καὶ ἦσαν διατυπωμένοι εἰς ἀπερίττον πεζὸν λόγον. Διὰ τὰ βαθύτατα δὲ ἠθικὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα ὑπέκρυπτον οἱ μῦθοί του, ὁ Αἴσωπος κατέστη ὁ μεγαλύτερος ἀντιπρόσωπος τῆς διδασκτικῆς μυθοποιίας ὄλων τῶν αἰῶνων καὶ ὄλων τῶν λαῶν. hanc (materiam) ego polivī ὁ Φαῖδρος ἦτο, ὅπως καὶ ὁ Αἴσωπος, δοῦλος ἀπελευθερωθεὶς ἀργότερον ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου καὶ μόνον οὕτω ἐξηγεῖται ἡ μεγάλη του αὐτῆ κλίσις εἰς τὰ αὐτὰ μετὰ τὸν Αἴσωπον θέματα. Παρ' ὅλα ταῦτα τὸ ὑποκρυπτόμενον εἰς τοὺς μῦθους του κεντρικὸν κατὰ τοῦ εὐγενοῦς Σητανοῦ, ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ συρθῆ εἰς τὰ δικαστήρια καὶ νὰ καταδικασθῆ. versibus se-

pariis πρόκειται διά τὴν ἰαμβικὴν ἑξαποδίαν τὴν γνωστὴν μὲ τὸ ὄνομα τρι-
μετρον :

υ' | υ' || υ' | υ' || υ' | υ'

quod a' | rborés || loqua' | ntur, nó n || tantu' m | feraé
(πρβλ. : ὦ τέ | κνα Κά || δμου τοῦ | πάλαί || νέα | τροφή).

libellum μετεχειρίσθη τὸ ὑποκοριστικόν, τὸ βιβλιαράκι καὶ ἀπὸ συγγρα-
φικὴν μετριοφροσύνην καὶ ἔνεκα τῆς μεγάλης συντομίας τοῦ Α' βιβλίου τῶν
μύθων. risum movet διὰ τὰς εὐφρολογίας καὶ τὰς ἀστειότητάς των (ιδίως εἰς
τὰ παιδία καὶ τοὺς ἀφελεῖς), prudenti consilio movet ἔνεκα τῶν παθημάτων
καὶ τῶν παραδειγμάτων τῶν διαφόρων πρωταγωνιστούντων εἰς τοὺς μύθους
ζῶων καὶ ἀνθρώπων καὶ προπάντων ἔνεκα τῶν σχωμάτων κατὰ τῶν ἀπερι-
σκεπῶς καὶ ἀδίκως ἐνεργούντων καὶ πασχόντων καὶ διὰ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν
συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν ἐνεργούντων φρονίμως ἢ δικαίως πασχόντων. arbores lo-
quantur καὶ ὁμοῦς οὐδεὶς μῦθος τοῦ Φαίδρου ὑπάρχει ὅπου τὰ δένδρα ὀμιλοῦν.

2. Λύκος καὶ ἀμνός (lupus et agnus)

Εἰς τὸ ἴδιον ρυάκιον (ad eundem rivum) (ἕνας) λύκος καὶ (ἕνας)
ἀμνός ἀπὸ τὴν δίψαν πιεσθέντες (siti compulsi) εἶχον ἔλθει· ὁ λύκος
ἑστέκετο ὑψηλότερα (superior) καὶ ὁ ἀμνός (ἑστέκετο) πολὺ χαμηλότε-
ρον (longeque inferior). Τότε παρακινηθεὶς (incitatus) ἀπὸ κακόβου-
λον λαιμαργίαν (ἀπὸ τὰ ἀδηφάγα ἔνοστικά του=fauce improba), ὁ
ληστής (δηλ. ὁ λύκος) λογομαχίας αἰτίαν προεκάλεσε. Διὰ τί, εἶπε, μοῦ
ἐθόλωσες τὸ νερὸ (turbulentam fecisti mihi aquam) ὅταν ἔπινα
(bibenti). Τὸ ξριοφόρον (ζῶον) (δηλ. ὁ ἀμνός) τρέμον ἀπεκρίθη
(contra [dixit]). Πῶς (qui) μοροῶ σὲ παρακαλῶ, λύκε, νὰ κάμω αὐτὸ
ποῦ μὲ μέμφεσαι: Τὸ πινόμενον ὕδωρ (liquor haustus) ἀπὸ σὲ (ἀπὸ
τὰ ἰδικά σου χεῖλη) κατέρχεται εἰς τὰ ἰδικά μου (χεῖλη). Ἐττηθεὶς ἀπὸ
τὴν δύναμιν τῆς ἀληθείας (viribus veritatis) ἐκεῖνος λέγει (ille ait) :
Πρὶν ἀπὸ τοὺς ἕξ αὐτοὺς μῆνας (εἶναι ἕξ μῆνες τώρα=ante hos sex
menses) μὲ ἑκακολόγησες (male dixisti mihi). «Μὰ ἐγὼ δὲν ἤμουν
γεννημένος», ἀπήντησεν ὁ ἀμνός. (Τότε) μὰ τὴν ἀλήθεια, ὁ ἰδικός σου
πατήρ ἦτο ποῦ μὲ ἑκακολόγησε, εἶπεν (ὁ λύκος). Καὶ ἔτσι (atque ita)
ἀρπάζει (τὸν ἀμνόν) καὶ τὸν διαμελίζει μὲ ἄδικον φόνον (καὶ οὕτω τὸν
ἀρπαγέντα [ἀμνόν] μὲ ἄδικον φόνον διαμελίζει). Ὁ μῦθος οὗτος (haec
fabula) ἐγράφη δι' ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μὲ ψευδεῖς
προφάσεις (αἰτίας) (fictis causis) τοὺς ἀθῶνους καταπιέζουσιν.

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Lupus, ἰ ἀρ. β', λύκος. agnus, ἰ ἀρ. β', ἀμνός. rivus, ἰ ἀρ. β', ρυάξ.
eundem αἰ. ἐν. τοῦ ἀρσ. τῆς ὀριστ. ἢ δεικτ. ἀντων. idem, eadem, idem, ὁ

αὐτός, ὁ ἴδιος. venerant ὄριστ. ὑπερσ. τοῦ venio, veni, ventum, ἴρε, 4, ἐρχομαι. sitis, is θ. γ' (εὐχρηστον μόνον εἰς ἐνικόν), δίψα. siti, ἀφαιρ. τοῦ ποιητ. αἰτίου εἰς τὸ compulsi, ὑπὸ τῆς δίψης παρακινήθεντες. compulsus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ compello, pūli, pūsum, ἔρε 3, ἀναγκάζω. superior, ōris ἐπίθ., συγκριτ., ἀνώτερος, ὑψηλότερος (θετ. super(us), a, um· ὑπερθ. supremus καὶ summus, a, um)· ἐδῶ τὸ superior κείται μὲ σημασ. ἐπιρῆμ., ὑψηλότερον, πῶ πάντων. stabat ὄριστ. παρατ. τοῦ sto, steti, statum, are 1, ἴσταμαι. longe ἐπίρ., μακράν, πολὺ (συγκριτ. longius· ὑπερθ. longissime). inferior, ōris ἐπίθ. γ' συγκριτ., κατώτερος (θετ. inferus, a, um, ὁ κάτω συγκριτ. inferior, ōris (γεν. ōris). ὑπερθ. infimus, a, um καὶ imus, a, um)· τὸ inferior ἐδῶ κείται μὲ ἐπιρῆμ. σημασ., κατώτερον, πῶ κάτω. fauce ἀφαιρ. ἐν. ἡ μόνη ἀπαντῶσα εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τοῦ fauces, ūm θ. γ', λάρυγξ· ἐδῶ μεταφορ. : λαιμαργία. inprobus, a, um ἐπιθ. β', κακόβουλος. fauce inproba ἀφ. ποιητ. αἰτ. εἰς τὸ incitatus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ incito 1, παρακινῶ. latro, ōnis ἀφ. γ', ληστής. iurgium, ii οὐδ. β', λογομαχία, φιλονικία. intūli ὄριστ. πρκμ. τοῦ infēro, intūli, illatum, infēre 3, ἐπιφέρω· infēro causam, προκαλῶ αἰτίαν. cur ἐπίρ. ἐρωτ. αἰτιολ., διατί. inquit ὄριστ. ἔνεστ. ἢ πρκμ. τοῦ ἔλλειπτ. inquam, λέγω (άντιστ. πρὸς τὸ ἔλλ. φημί). Ἀπαντοῦν οἱ ἐξῆς τύποι : inquam, inquis (λέγεις), inquit (λέγει), inquit (λέγουν, λέγει τις)· παρατ. inquitabat (ἔλεγε), πρκμ. inquitasti (εἶπες), inquit (εἶπε), μέλλ. inquitēs (θά εἴπη) inquitet (θά εἴπη). turbulentus, a, um ἐπίθ. β', ταραχώδης· ἐδῶ : θολός. fecisti ὄριστ. πρκμ. τοῦ facio, feci, factum, ἔρε 3, κάμνω. mihi (δοτ. ἀντικαριστ.) δοτ. ἐν τῆς προσ. ἄντων. α' προσ. ego.—bibenti μτχ. χρόν. bibens, ἔντις μτχ. ἔνεστ. τοῦ bibo, hībi, potum ἢ hāustum, bibere 3, πίνω. laniger, ēra, ērum ἐπίθ. β' (lana-gero), ἐριοφόρος, δασύμαλλος· ἐδῶ δηλοῦται ὁ ἀμνός ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐριοφόρον ζῷον (σχῆμα συνεκδοχῆς). contra ἐπίρ., ἀντικρὺ· παρελείφθη ὡς εὐκόλως ἐννοοῦμ. τὸ dixit, εἶπε· contra dixit, ἀπήντησεν. timens, ἔντις μτχ. ἔνεστ. τοῦ timēo, ūi, ἔρε 2, φοβοῦμαι. qui ἀρχ. τύπος ἐπίρ. ἐρωτ., πῶς. possum, potūi, posse, δύναμαι. quaeso (ἀρχ. τύπος ἀντὶ τοῦ quaero), ἔρε 3, ζητῶ· ἐδῶ : παρακαλῶ. facere τελ. ἀπρκμ. ἀντικ. τοῦ possum ταυτοπρ. quod quereris ἀναφ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ facere.—quereris β' ἐν. ἔνεστ. ὄριστ. τοῦ ἀποθ. queror, questus sum, ri 3, μέμφομαι, παραπονοῦμαι. α ἢ ab πρόθ. + ἀφαιρ. = ἀπὸ + αἰτιατ. decurrit ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ decurro, cūrri καὶ cucūrri, cursum, ἔρε 3, τρέχω. hāustus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ (haurio), ἀντλώ, πίνω, liquor, ōris ἀφ. γ', ὕδωρ. repulsus, a, um (ἠτήθηεις) μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ repello, pūli, pūsum, ἔρε 3, ἀποκρούω, νικῶ. viribus (ἀφαιρ. τοῦ ποιητ. αἰτίου εἰς τὸ repulsus) ἀφ. πληθ. τοῦ ἔλλ. οὐσ. vis, δύναμις· αἰτιατ. vim, ἀφ. vi πληθ. ὄν. vires, γεν. virium δοτ. viribus, κλπ. hic, haec, hoc ἄντων. δεικτ. οὔτος. sex ἄκλ. ἀπόλ. ἀριθμ., ἕξ. mensis, is ἀφ. γ', μῆν. dixisti ὄριστ. πρκμ. τοῦ dico, xi, ctum, ἔρε 3, λέγω· male dixisti mihi, μὲ ἐκακολόγησες. ait γ' ἐν. ἔνεστ. ὄριστ. τοῦ ἔλλειπτ. aio, λέγω· ἀπαντοῦν οἱ τύποι : aio, ais, ait (λέγει, εἶπε) aiunt (λέγουν)· παρατ. aiēbam, bas κλπ. καὶ ὁ ἐρωτημ. τύπος : ain ?, ἀληθῶς. ὄντως. respondit ὄριστ. πρκμ. τοῦ respondēo, ndi, nsum, ἔρε 2· ἀπαντῶ. equidem ἐπίρ. βεβ., ἔγωγε, ἐγὼ τοῦλάχιστον. natus eram ὄριστ· ὑπερσ. τοῦ nascor, natus sum, nasci, γεννῶμαι. hercle (ἀντὶ hercūle) ἐπιφών.,

μὰ τὸν Ἡρακλέα, μὰ τὴν ἀλήθεια. Hercules, is γ', Ἡρακλῆς. ibi ἐπίρ. χρόν., τότε. correptus, a, um μτχ. παθ. πρξμ. τοῦ corrigio, rirūi, rērtum, ἔρε β, ἀρπάξω. lacerat ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ lacero l, κατασπαράσσω, διαμελίξω. nec, necis θ. γ', φόνος. iniusta nece ἀφ. τοῦ τρόπου. propter πρόθ. + αἰτιατ. = διὰ + αἰτ. scripta est ὄριστ. παθ. πρξμ. τοῦ scribo, psi, ptum, ἔρε β, γράφω. Ἡσιώα: haec fabūla scripta est propter illos homīnes.—qui... opprimunt ἀναφ. πρót. fictis causis ἀφ. ὄργ., μὲ πλαστὰς αἰτίας. invidens, ἔντις ἐπίθ. γ' μονοκατ., ἀθῶος. opprimunt ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ opprimo, prēssi, prēssum, ἔρε β, καταπιέξω.

Πραγματικά

Inprobus κατ' ἀρχὴν ὁ ἀνόσιος, ἔπειτα ὁ ἄδικος, ὁ κακόβουλος (inprobae fauces, τὰ ἀδηφάγα ἔνστικτα [ὅταν πρόκειται περὶ θηρίων]). a te decurrit διότι ὁ λύκος εὐρίσκεται ὑψηλότερον. viribus veritatis εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ ἀρνίου ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ θολώσῃ τὸ ὕδωρ, διότι εὐρίσκεται χαμηλότερον. equidem natus non eram εἶναι τὸ δευτέρον ἀκαταγώνιστον ἐπιχείρημα τοῦ ἀρνίου. iniusta nece τοῦτο δὲν ἀληθεύει περὶ τῶν ζώων, διότι ταῦτα δὲν ἔχουσι νόμους καὶ ἄλλους κανόνας δικαίου. ὅμως ἐπειδὴ ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν ζώων κρύπτονται ἄνθρωποι, ὁ φόνος ἐδῶ εἶναι ἄδικος καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ πατήρ τοῦ ἀδυνάτου ἀνθρώπου ἐκακολόγησε τὸν δυνατὸν. Ὁ θερμὸς διάλογος διακόπτει τὴν μονοτονίαν τῆς ἀφηγήσεως καὶ ἠθογραφεῖ καλύτερον τοῦς χαρακτήρας τῶν δύο ζώων. Τὸ διδάγμα τοῦ ἀνωτέρου μύθου εἶναι: Δι' ὅσους ἔχουν τὴν συνήθειαν ἢ τὴν διάθεσιν νὰ ἀδικοῦν διὰ τούτους οὐδεμία δικαιολογία ὑπάρχει. (Ὁ μῦθος οὗτος εἶναι τοῦ Αἰσώπου).

3. Canis per fluvium carnem ferens (fab. I, 4)

(Κύων διὰ ποταμοῦ κρέας φέρων)

Χάνει δικαίως τὰ ἰδικά του (ἀγαθὰ) (proprium) ὅστις τῶν ἄλλοτρίων ὀρέγεται. Κύων τις διὰ μέσου ποταμοῦ κρέας ἐνῶ ἔφερε κολυμβῶν, ἐν τῷ κατόπτρῳ (in speculo) τῶν καθαρῶν ὑδάτων τὸ ὁμοίωμα του παρετήρησε καὶ νομίσας (que putans) ὅτι ἄλλη λεία (aliam praedam) ὑπὸ ἄλλου (κυνὸς) φέρεται (ab altero [cane] ferri) νὰ τὴν ἀρπάσῃ (eripere) ἠθέλησε ἀλλ' ἢ ἀπατηθεῖσα πλεονεξία (ἀλλ' ἢ πλεονεξία του διεψεύσθη = verum decepta aviditas) ἄφησεν ἀπὸ τὸ στόμα του (dimisit ore) (ἀκόμη) καὶ (et) τὴν τροφήν τὴν ὁποίαν ἐκράτει καὶ οὐδὲ κἂν ἠδυνήθη (nec adeo potuit) νὰ ἐγγίσῃ (adtingere) ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐξήτει.

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Canis, is ἀρ. καὶ γ', κύων. fluvius, ii ἀρ. β', ποταμός. caro, rnis θ. γ', κρέας. ferens, ἔντις μτχ. ἐνεστ. τοῦ fero, tuli, latum, ferre β, φέρω. amittit

δριστ. ἐνεστ. τοῦ amitto, misi, missum, ἔρε 3, χάνω. merito ἐπίρ. τροπ., ἀξίως, δικαίως. proprius, a, um ἐπίθ. β', ὁ ἰδικός μου, σου, του. adpētī, δριστ. ἐνεστ. τοῦ adpēto, ἴνι καὶ ἴι, ἴtum, ἔρε 3, ὀρέγομαι. flumen, ἴnis (fluo) οὐδ. γ', ποταμός, ρεῦμα. ferret ὑποτ. παρατ. τοῦ fero 3, φέρω. natans, antis μτχ. ἐνεστ. τοῦ nato 1, κολυμβῶ. lymphā, ae θ. α', καθαρὸν καὶ διαυγές ὕδωρ. speculum, i οὐδ. β', κάτοπτρον. vidit δριστ. πρκμ. τοῦ vidēo, vidī, visum, ἔρε 2, βλέπω. simulacrum, i οὐδ. β'. ὁμοίωμα. alius, a, ud (γεν. alīus, dot. ali) ἄορ. ἀντων. ἄλλος. praeda, ae θ. α', λεία. alter, ēra, ērum ἄορ. ἀντων., ἕτερος, α, ον. ab altero [ἐνν. cane]. ferrī ειδ. ἀπρμ. παθ. ἐνεστ. (τοῦ fero 3, φέρω) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ putans, āntis μτχ. ἀπρμ. ἐνεστ. τοῦ puto 1, νομίζω. ὑποκ. τοῦ ferrī τὸ praedam ἕτεροπρ. eripēre τελ. ἀπρμ. ἐνεστ. (τοῦ eripio, rīpī, reptum, ἔρε 3, ἀρπάζω) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ voluit δριστ. πρκμ. τοῦ volo, volī, velle, θέλω. verum σύνδ. ἀντιθ., ἀλλά. decertus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ decipio, cēri, cēptum, ἔρε 3, ἐξαπατῶ. aviditas, ātis θ. γ', ἀπληστία. et, ἀκόμη καὶ. tenebat δριστ. παρατ. τοῦ tenēo, nīi, ntum, ἔρε 2, κρατῶ. os, oris οὐδ. γ', στόμα. dimisit δριστ. πρκμ. τοῦ dimitto, mīsi, mīssum, ἔρε 3. ἀφήνω. cibus, i ἄρ. β', τροφή (ἔξ οὗ καὶ τὸ τσιμποῦσι). nec=et non, καὶ δέν. potuit δριστ. πρκμ. τοῦ possum, δύναμαι. adēo ἐπίρ., τουλάχιστον. adtingēre τελ. ἀπρμ. ἐνεστ. (τοῦ adtingo, tīgi, tactum, ἔρε 3, ἐγγίζω (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ potuit ταντοπρ.) Ἡ σειρά τῶν δύο στίχων : dimisit ore et cibum, quem tenebat, nec potuit adēo adtingēre quem petebat.

Πραγματικά

Amittit... adpētī ὁ στίχος οὗτος καίτοι πρῶτος περικλείει τὸ ἠθικὸν διδάγμα τοῦ μύθου. Ἀπλούστερον θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ πλεονέκτης χάνει καὶ ὅσα κατέχει, ὅταν δὲν ἀρκεῖται εἰς αὐτά, ἀλλὰ ἐπιδιώκει περισσότερα. aviditas ἢ λέξις αὕτη εἶναι χαρακτηριστικὴ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι κρύπτονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ κυνός. Ὁ μῦθος εὐρίσκεται εἰς τὸν Αἴσωπον ὑπὸ τὸν τίτλον : «κύων κρέας φέρουσα».

4. Vacca, capella, ovīs et leo (fab. I, 5) (Ἀγελάς, αἶξ, πρόβατον καὶ λέων)

Ποτὲ δὲν εἶναι εἰλικρινής ἡ συμμαχία μετὰ ἰσχυροῦ. Ἐπιβεβαιώνει τὴν γνώμην μου (propositum meum) τὸ μυθῆριον τοῦτο. (Μία) ἀγελάς καὶ (μία) αἶξ καὶ (ἓν) ἀνεξίκακον πρόβατον (patiens iniuriae ovīs) ἔγιναν σύντροφοι μετὰ τοῦ λέοντος εἰς τὰ δάση. Οὗτοι, ὅταν εἶχον συλλάβει (cum cepissent) ἔλαφον πελωρίου σώματος (διαστάσεων), ὁ λέων τοιοῦτοτρόπως ὠμίλησεν, ἀφοῦ τὴν ἔκαναν μερίδας (μερίδων γενομένων=partibus factis) : «ἐγὼ τὴν πρώτην (μερίδα) λαμβάνω, διότι ὀνομάζομαι λέων· τὴν δευτέραν (μερίδα), ἐπειδὴ εἶμαι ἰσχυρὸς θὰ τὴν προσφέρετε εἰς ἐμέ· ἔπειτα, ἐπειδὴ εἶμαι ἰσχυρότερος (plus valeo), θὰ μὲ ἀκολουθήσῃ ἡ τρίτη (μερίς)· θὰ τιμωρηθῇ (δυστυχία του !=

malo afficietur), εάν τις ἐγγίση τὴν τετάρτην (ὅποιος τὴν τέταρτην πειράξῃ). Τοιουτοτρόπως τὴν λέξαν ὄλων μόνῃ ἢ πλεονεξία (ἢ φανλό-
ης=improbitas) ἀφήρασε.

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Vacca, ae θ. α', ἀγέλας. capella, ae θ. α' (ὕποχορ. τοῦ capra, αἶξ), μι-
κρά αἶξ. ovīs, is, πρόβατον. leo, ὄπισ ἀρ. γ', λέων. numquam ἐπίρο. χρόν.,
οὐδέποτε. fidelis, is, e ἐπίθ. γ', πιστός, εἰλικρινής. potens, ēntis ἐπίθ. γ', ἰσχυ-
ρός. societas, ātis θ. γ', συμμαχία. testatur ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. testor,
atus sum, ari 1, μαρτυρῶ, βεβαιῶ. fabella, ae θ. α', μυθᾶριον, μικρὸς μῦθος.
proposītum, i οὐδ. β' (ἐκ τῆς μιτ. τοῦ propōno, posūi, positum, ēre 3, προ-
τίθημι, ἰσχυρίζομαι), τὸ προκείμενον, ἢ ὑπόθεσις. patiens, ēntis ἐπίθ. ἐκ τῆς
μιτ. ἐνεστ. τοῦ patiōr, passus sum, pati ἀποθ. 3, ὑπομένω, ἀνέχομαι. iniuria,
ae θ. α', ἀδικία patiens iniuriae, ἀνεξίκακον. iniuriae γεν. ἀντικ. μ. εἰς τὸ pa-
tiens (ἀνέχομαι τὴν ἀδικίαν). socius, ii ἀρ. β', σύμμαχος, σύντροφος. socii κα-
τηγορ. εἰς τὰ τρία οὐσιαστικά. fuere καὶ fuerunt γ' πληθ. πρκμ. ὄριστ. τοῦ
sum, εἶμαι. cepissent ὑποτ. ὑπερσ. τοῦ capio, cepi, captum, ēre 3, συλλαμβάνω.
cervus, i ἀρ. β', ἔλαφος. corpus, ὄρις οὐδ. γ', σῶμα. vasti corpōris γενικ. τῆς
ιδιότ. locūtus est ὄριστ. πρκμ. τοῦ ἀποθ. loquor, locūtus sum (καὶ loquūtus),
qui 3, ὁμιλῶ. pars, rtis θ. γ', μερίς. factus, a, um μιτ. παθ. πρκμ. τοῦ fieri,
factus sum, fieri 3, γίνωσκω. partis factis ἀφαιρ. ἀπόλ. μιτ. χρόν., ἀφοῦ ἔκαμε
μερίδια. tollo, sustūli, sublatum, ēre 3, αἴρω, λαμβάνω. nōmīnor, atus sum,
ari 1, ὀνομάζομαι. quoniam σύνδ. αἰτιολ., διότι. leo κατηγορ. secundam (ἐνν.
partem). quia σύνδ. αἰτιολ., ἐπειδή. fortis, is, e ἐπίθ. γ', ἰσχυρός. tribuetis
β' πληθ. ὄριστ. μέλλ. τοῦ tribūo, ūi, ūtum, ēre 3, ἀπονέμω, προσφέρω. mihi
ἀντικ. tum ἐπίρο. χρόν., ἔπειτα. plus ἐπίρο. συγκρ., πλεον (θετ. multum, πολὺ,
plurimum, πλείστον). valēo, lūi, lītum, ēre 2, εὐρωστῶ, εἶμαι ἰσχυρός. plus
valeo, εἶμαι ἰσχυρότερος. me ἀντικ. τοῦ sequētur ὄριστ. μέλλ. τοῦ ἀποθ. se-
quor, secūtus καὶ sequūtus sum. sequi 3, ἀκολουθῶ. me sequētur, θὰ πε-
ριέλθῃ εἰς ἐμέ. adficiētur ὄριστ. παθ. μέλλ. τοῦ adficiō (καὶ afficiō), fēci, fē-
ctum, ēre 3 (aliquem aliquare), περιβάλλω τινά με κάτι. afficiōr, πάσχω. malo
adficetur, θὰ πάθῃ κακόν, θὰ τιμωρηθῇ. tetigerit ὄρ. τετελ. μέλλ. τοῦ tango,
tetīgi, tactum, ēre 3, ἐγγίζω. si tetigerit ὑπόθεσις. malo adficiētur ἀπόδοσις-
ὑποθ. λόγος δηλ. τὸ προσδοκώμενον. totus, a, um (γεν. totīus, δοτ. toti) ἐπίθ.
β', μόνος. improbitas, atis θ. γ', φανλότης. abstulit ὄριστ. πρκμ. τοῦ afferō 3,
ἀφαρπάζω.

Πραγματικά

Numquam est fidelis cum potente societas τοῦτο εἶναι τὸ ἠθικὸν δι-
δαγμα τοῦ μύθου, θετὸν ὅπως καὶ εἰς τὸν προηγούμενον πρὸ τῆς διηγῆσεως.
Τὸ γνωμικὸν τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὸ πλατωνικόν : τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου.
Καὶ τοῦ μύθου τούτου ὁ πρῶτος πυρὴν εὐρηται εἰς τὸν Αἴσωπον καὶ εἰς τὸν
μῦθον : «λέων καὶ ὄναγρος». patiens ovīs iniuriae καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ
εἰς τὴν ἐβραϊκὴν καὶ εἰς τὴν λατινικὴν γραμματείαν τὸ ἀρνίον συμβολίζει τοὺς

ἀνάκους καὶ ὑπομονητικούς χαρακτήρας. leo - fortis - plus valeo αἱ λέξεις χαρακτηριστικαὶ τῆς δυνάμεως τοῦ θηρίου. improbitas ἡ λέξις χαρακτηριστικὴ τῶν ἀκορῆστων καὶ φαύλων ἐπιθυμιῶν τῶν ἰσχυρῶν ἀνθρώπων.

5. Canes famelici (fab. I, 20) (Κύνες πειναλέοι)

(Μιὰ) μωρὰ (παράλογος) γνώμη (σχέδιον) (stultum consilium) ὄχι μόνον δὲν πραγματοποιεῖται (στερεῖται ἀποτελέσματος=effectu caret), ἀλλ' εἰς τὸν ὄλεθρον ἀκόμη (quoque) τοὺς θνητοὺς ὀδηγεῖ. (Δύο) σκύλοι εἶδον (ἓν) δέρμα βυθισμένον εἰς τὸν ποταμόν. Διὰ τὰ μωρῆσιν νὰ καταφάγουν (ut possent comesse) εὐκολώτερον τοῦτο (facilius id), ἀφοῦ ἐξαχθῆ (ἀπὸ τὸν ποταμόν) (extractum), τὸ ὕδωρ ἤρχισαν νὰ πίνουν· ἀλλὰ διαρραγέντες ἀπωλέσθησαν (sed rupti periēre) προτοῦ (priusquam) ἐπιτύχουν (contingērent) ἐκεῖνο τὸ ὅποιον διακαῶς ἐπεθύμουν.

Γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ

Famēlicus, a, um ἐπίθ. β', πειναλέος. modo ἐπίρ., μόνον. effectus, us ἄρ. δ', ἀποτέλεσμα. caret ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ careō, ἦι, ἴtum, ἔρε 2, στερεοῦμαι. perniciēs, ēs θ. ε', ὄλεθρος. quoque σύνδ., καί, ἀκόμη. mortalis, is, e ἐπίθ. γ', θνητός. devōcat ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ devōco 1, ὀδηγῶ. corium, ii οὐδ. β', δέρμα. depressus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ deprīmo, prēssi, prēssum, ἔρε 3, βυθίζω. vidērunt ὄριστ. πρκμ. τοῦ vidēo 2, βλέπω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: canes vidērunt corium depressum in fluvio.—comesse ἄρμ. πρκμ. (τοῦ comēdo, edī, ēsum (καὶ essum), ἔρε 3, κατατρώγω) ἀντὶ comedisse τελ. ἄρμ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ possent ὑποτ. παρατ. τοῦ possum, δύναμαι. extractus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ extrāho, traxī, tractum, ἔρε 3, ἐξάγω. facilis ἐπίρ. συγκριτ., εὐκολώτερον (θετ. facile ὑπερθ. facillime). coepēre καὶ coepērunt ὄριστ. πρκμ. τοῦ ἔλλ. coepi, ἤρχισα. ebibēre ἄρμ. ἔνεστ. τοῦ ebībo, ebībi, ebibītum καὶ ἔρε 3, (ἐκ) πίνω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ut possent id extractum comēsse facilis, coepēre ebibēre aquam.—ruptus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ rumpo, rupi, ruptum, ἔρε 3, διαρρηγνῶ. prius ἐπίρ., πρότερον. periēre καὶ periērunt ὄριστ. πρκμ. τοῦ perō, ἦι, ἴtum, ἴρε 4, ἀπόλλυμαι. petiērunt ὄριστ. ὑπερσ. τοῦ petio, ἴvi καὶ ἦι, ἴtum, ἔρε 3, ἐπιζητῶ, ὀρέγομαι. contingērent ὑποτ. παρατ. τοῦ contingo (cum+tango), tīgi, tāctum, ἔρε 3, ἐγγίζω, ἐπιτυγχάνω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: sed rupti periēre, prius quam contingērent, quod petierant.

Πραγματικὰ

Καὶ εἰς τὸν μῦθον τοῦτον τὸ ἠθικὸν διδάγμα διατυπώνεται διὰ τῶν δύο πρώτων στίχων. Εἰς τὸν Αἴσωπον εὗρηται μὲ τὸν τίτλον: «κύνες λιμώττουσαι». Ἐκεῖ τὸ ἐπιμύθιον ἔχει οὕτω: «Πολλοὶ δι' ἐλπίδα κέρδους ἐπισφαλοῦς, μόχθους ὑφιστάμενοι, φθίνουσι πρώτον καταναλισκόμενοι».

6. *Rana rupta et bos* (fab. I, 24)
 ('Ο διαρραγείς βάτραχος και ὁ βοῦς)

Ὁ ἀδύνατος, τὸν δυνατὸν δσάκις (dum) νὰ μιμηθῆ θέλη (vult), καταστρέφεται. Εἷς (τινα) λειμῶνα κάποτε (ἕνα) βάτραχος εἶδε (ἕνα) βοῦν και ὑπὸ φθόνου κυριευθεὶς (invidia tacta) ἔνεκα τοῦ τόσον μεγαλύτερου μεγέθους του (tantae magnitudinis) ἐφούσκωσε τὸ ρυτιδωμένον δέρμα του (rugosam pellem) τόσῳ τὰ τέκνα του ἠρώτησεν, ἔάν τοῦ βοὸς ὀγκωδέστερος ἦτο. Ἐκεῖνα ἠρώτησαν ἀρηνητικῶς). Ἐκ νέου ἐφούσκωσε τὸ δέρμα μὲ μεγαλυτέραν ἔντασιν (maiore nisu) και μὲ τὸν ἴδιον τρόπο (simili modo) ἠρώτησε, ποιὸς (δηλ. ἐκ τῶν δύο) ἦτο μεγαλύτερος. Ἐκεῖνα εἶπον (ὅτι εἶναι) ὁ βοῦς (bovem [esse]). Τέλος ἀγανακτισμένος (novissime indignata), ἐπειδὴ θέλει (dum vult) ἰσχυρότερον νὰ φουσκώσῃ τὸν ἑαυτὸν του, διαρραγέντος τοῦ σώματός του (rupto corpore), ἔπεσε νεκρὸς (iacuit).

Γραμματικά και συντακτικά

Rana, ae θ. α', βάτραχος, ruptus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ rumpo, rupi, ruptum, ἔρε β, διαρρηγγύω. bos, bovis ἄφ. και θ., βοῦς. inops, ὄρις ἐπιθ. γ' μονοκατ., ἄπορος, ἀδύνατος, vult γ' ἐν. ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ volo (vis, vult, volūmus, vultis, volunt), volūi, velle, θέλω. imitari τελ. ἄπρκμ. ἐνεστ. (τοῦ ἀποθ. imitor, tātus sum, āri I, μιμοῦμαι), ἔξαφτ. ἐκ τοῦ vult.—perit ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ perō, īi, itum, īre 4, χάνομαι. pratum, i οὐδ. β', λειμῶν. quon-dam ἐπίρ. χρον., κάποτε. conspexit ὄριστ. πρκμ. τοῦ conspicō, spēxi, spēctum, ere β, παρατηρῶ, βλέπω. tactus, a, um μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ tango, tetīgi, tactum, ere β, καταλαμβάνω, πλήττω. invidia, ae θ. α', φθόνος. invidia ἄφ. τοῦ ποιητ. αἰτίου. tantae magnitudinis γεν. ἀντικ. εἰς τὸ invidia (ἐφθόνησε τὸ μέγεθος). rugosus, a, um ἐπίθ. β', ρυτιδώδης, inflavit ὄριστ. πρκμ. τοῦ inflo, ἐμφυσῶ, φουσκῶν. pellis, is θ. γ', δέρμα. natus, i ἄφ. β', τέκνον. interrogavit ὄριστ. πρκμ. τοῦ interrogo I, ἐρωτῶ. an ὑποθ. σύνδ., ἐάν. bove β' ὄρος συγκρ. latior, īus (γεν. ὄρις) ἐπίθ. γ' συγκριτ., ὀγκωδέστερος (θετ. latus, a, um ὑπερθ. latissimus, a, um). an esset latior πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ interrogavit.—negarunt ἀντι negaverunt ὄριστ. πρκμ. τοῦ nego I, ἀρνοῦμαι. rursus ἐπίρ. χρον., πάλιν. intendit ὄριστ. πρκμ. τοῦ intendo, ndi, ntum και nsum, ere β, ἐπιτείνω, αὔξάνω. cutis, is θ. γ', σκῦτος, δέρμα. maior, īus, γ' (γεν. maioris), συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. β' magnus ὑπερθ. maximus.—nisus, us ἄφ. δ', ἔντασις. maioris nisu ἄφ. τοῦ τρόπου. similis, is, e ἐπίθ. γ', ὁμοίος. quaesivit ὄριστ. πρκμ. τοῦ quaero, sivi, sītum, ere β, ἐρωτῶ. modus, i ἄφ. β', τρόπος. simili modo ἄφαιρ. τοῦ τρόπου. quis (ἀρσ. και θηλ.) quid (οὐδ.) ἐρωτ. ἀντων., ris, ti.—dixerunt ὄριστ. πρκμ. τοῦ dico β, λέγω. bovem ὑποκ. τοῦ ἐνν. εἶδ. ἄπρκμ. esse—maiores κατηγορ. novissime ἐπίρ. ὑπερθ., νεώτατα: ἐδῶ: τέλος, διὰ τελευταίαν φορὰν (θετ. nove, νεωστί' ἀνευ συγκριτ.)—indignatus, a, um μτχ. πρκμ. τοῦ ἀποθ. indignor, gnatus sum ari I, ἀγανα-

κτῶ. dum σύνδ. αἰτιολ., ἐπειδή. validius ἐπίρ. συγκριτ., ἰσχυρότερον (θετ. valde ὑπερθ. validissime). inflare τελ. ἀπαρ. ἐνεστ. (τοῦ inflo I, φουσκῶν) ἔξααρτ. ἐκ τοῦ vult.—rurto corpore ἀφ. ἀπόλ. iacuīt ὀριστ. πρkm. τοῦ iaceo, cūi, cēre 2, κείμει νεκρός.

Πραγματικά

Iuors, potentem dum vult imitari, perit. Ὁ στίχος οὗτος διατυπώνει τὸ δίδαγμα τοῦ μύθου. Καὶ ὁ μῦθος οὗτος εἶναι Αἰσώπειος. Ἀξιοπαρατήρητος εἶναι ἔδῳ ἢ σαφήνεια καὶ ἡ λεπτότης τοῦ ὕφους καὶ ἡ δηκτικὴ σάτυρα τοῦ Φαίδρου. Παρ' ὅτι ἀπέφυγε τὸν διάλογον καὶ ἔκαμε χρῆσιν πλαγίου λόγου κατάρθωσεν ἐν τούτοις νὰ δώσῃ συντομίαν καὶ ζωηράν κίνησιν εἰς τὸν μῦθον.

7. Muli duo et raptores (fab. II, 7)

(Δύο ἡμίονοι καὶ λησταί)

Δύο ἡμίονοι κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος τῶν φορτίων των (gravati sarcinis) ἐβάδιζον. Ὁ εἰς ἔφερε κιβώτια μετὰ χρημάτων. Ὁ ἄλλος σάκκους παραγεμισμένους ἀπὸ πολὺ κριθᾶρι (multo hordeo). Ἐκεῖνος (δηλ. ὁ πρῶτος=ille) πλούσιος ἔνεκα τοῦ (πολυτίμου) φορτίου (onere) δεσπόζει (ἔξέχει=eminet) μὲ τὸν ὑπερήφανον τράχηλον (celsa cervice) καὶ τὸν λαμπρὸν κώδωνα (clarumque tintinnabulum) διὰ τοῦ λαμοῦ κάνει νὰ ἀντηχῇ (κινεῖ) (colo iactat)· ἀκολουθεῖ ὁ συνοδοιπόρος (sequitur comes) μὲ ἡσυχον καὶ ἤρεμον βῆμα (quieto et placido gradu). Αἰφνιδίως λησταί ἐκ τῶν ἐνεδρῶν (ἀπὸ τὰ λημέρια των=ex insidiis) ἐφορομοῦν καὶ κατὰ τὴν (ἐπακολουθήσασαν) συμπλοκὴν διὰ τοῦ σιδήρου τὸν ἡμίονον τραυματίζουν (interque caedem ferro mulum sauciunt), τὰ (εἰς τοὺς ὤμους του) νομίσματα διαρπάζουν καὶ περιφρονοῦν τὴν ἄνευ ἀξίας (vile) κριθήν. Ἀπογυμνωμένος λοιπὸν ἐνῶ ἐθρήνει (cum fleret) τὰ παθήματά του (casus suos) : «ἐγὼ τῆ ἀληθείᾳ» (equidem), εἶπεν ὁ ἄλλος (ἡμίονος), «χαίρω ὅτι ἐγὼ κατεφρονήθην (gaudeo me esse contemptum), διότι οὔτε ἔχασα τίποτε (nam nil amisi) οὔτε καὶ ἐβλάβην (nec laesus sum) διὰ πληγῆς». Συμφώνως μὲ τὸ παράδειγμα (τὸν μῦθον) τοῦτο ἀκίνδυνος εἶναι ἡ πτωχεία τῶν ἀνθρώπων· τὰ μεγάλα πλούτη (magnae opes) ὑπόκεινται εἰς κίνδυνον (obnoxiae sunt periculo).

Γραμματικά καὶ συντακτικά

Raptor, ὀρισ ἀρ. γ', ληστής. gravatus, a, um πτχ. παθ. πρkm. τοῦ gravo 1, φορτώνομαι. sarcinis ἀφ. ὀργ. ibant ὀριστ. παρατ. τοῦ eo, ivi καὶ ii, itum, ἴρε 4, πορεύομαι. unus, a, um ἀριθμ. ἀπόλ. ἐπίθ. β' (γεν. unius, δοτ. uni),

εἷς. ferebat ὄριστ. παρατ. τοῦ fero, tuli, latum, ferre 3, φέρω. fiscus, i ἄρ. β' κόφινος, κιβώτιον. tumens, entis μτχ. ἔνεστ. τοῦ tumeo, ὕϊ, —, ἔρε 2, ὀγκουμαι, φουσκῶνω. hordeum, i οὐδ. β', κριθή. multo hordeo ἄφ. τῆς ὕλης. onus, eris οὐδ. γ', φορτίον. opere ἄφ. τῆς ὕλης. dives, itis ἐπίθ. γ' μονοκατ., πλούσιος. celsus, a, um ἐπίθ. β', ὑπερήφανος, ὑψηλός. cervex, icis θ. αὐχῆν. eminet ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ emineo, νῦϊ, —, ἔρε 2, ἐξέχω. iactat ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ iacto 1, κινῶ, σείω. tintinnabulum, i οὐδ. β', κώδων (ὁ ποιητῆς χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν : κώδων εἰς μεταφορ. σημασίαν ἀντὶ τῶν εἰρημ. χρήματα). comes, itis ἄρ. γ', συνοδοιπόρος. quiētus, a, um ἐπίθ. β', ἥσυχος. sequitur ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ ἀποθ. sequor 3, ἀκολουθῶ. gradus, us ἄρ. δ', βῆμα, quieto et placido gradu ἄφ. τοῦ τρόπου. latro, onis ἄρ. γ', ληστής. insidiar, arum πληθ. θ. α', ἐνέδρα. advolant ὄριστ. ἔνεστ. (ἱστορικῶς) τοῦ advolo 1, ὀρμῶ. diripiunt ὄριστ. ἔνεστ. (ἱστορ.) τοῦ diripio, ripli, rēptum, ere 3, διαρπάζω. nummus, i ἄρ. β', νόμισμα. negligunt ὄριστ. ἔνεστ. (ἱστορ.) τοῦ neglego καὶ negligo, ἔχι, ἔctum, ere 3, περιφρονῶ. vilis, is, e ἐπίθ. γ', εὐτελής. spoliatus, a, um μτχ. παθ. πρκ. τοῦ spolio 1, ἀπογυμνῶνω. casus, us ἄρ. δ', ἀτύχημα. fleret ὑποκ. παρατ. τοῦ fleo, flevi, flētum, ἔρε 2, κλαίω, θρηνῶ. cum... fleret χρόν. πρότ., ἐνῶ ἔκλαιε. equidem ἐπίρρ. βεβ., ἐγὼ τοῦλάχιστον. contemptum (ἐνν. esse) ἄπρμφ. παθ. πρκμ. τοῦ contemno, mpsi, mptum, ere 3, περιφρονῶ. gaudeo, gausus sum, gaudēre 2, ἡμιαποθ., χαίρω. nil ἀντὶ nihil, οὐδέν. amisi ὀριστικὴ παρακειμ. τοῦ amitto 3, χάνω. laesus sum παθητικὸς παρακειμ. τοῦ laedo, si, sum, ἔρε 3, βλάπτω. vulnus, eris οὐδέτερον γ', τραῦμα. vulnere ἀφαιρετικὴ τῆς αἰτίας. argumentum, i οὐδ. β', παράδειγμα. hoc argumento ἀφαιρ. δηλοῦσα συμφωνίαν, συμφώνως πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦτο. hominum γεν. ὑποκ. εἰς τὸ tenuitas, atis θ. γ', πενία. periclo ἀντὶ periculo.—ops, opis θ. γ', δύναμις. opes, πλούτη. obnoxius, a, um ἐπίθ. β', ὑποκείμενος εἰς τι. obnoxiae sunt ὑπόκεινται εἰς. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: magnae opes sunt obnoxiae periculo.

Πραγματικά

Eminet celsa cervice et iactat clarum tintinnabulum μεταφορικῶς ὅτι ὁ πλούσιος σηκώνει ψηλά τὸν αὐχένα καὶ ἀρέσκειται νὰ ὀμιλεῖ διὰ τὸν πλοῦτον του. tuta est dominum tenuitas magnae periclo sunt opes obnoxiae τοῦτο εἶναι τὸ ἠθικὸν δίδαγμα τοῦ μύθου (γνωμικόν).

